

วรรณคดีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยเรื่อง "ความสามารถในการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารตามการรับรู้ของครูภาษาอังกฤษในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา" ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าและรวบรวมวรรณคดีและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ซึ่งจะนำเสนอตามลำดับ ดังนี้

1. ความสามารถในการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร
  - 1.1 ความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร
    - 1.1.1 ความสามารถทางด้านภาษาศาสตร์
    - 1.1.2 ความสามารถทางด้านภาษาศาสตร์สังคม
    - 1.1.3 ความสามารถในการใช้ความสัมพันธ์ของข้อความ
    - 1.1.4 ความสามารถในการใช้กลวิธีเพื่อการสื่อสาร
  - 1.2 ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร
    - 1.2.1 ความสามารถในการใช้หลักสูตร
    - 1.2.2 ความสามารถในการจัดแบบเรียน
    - 1.2.3 ความสามารถในการใช้วิธีสอน
    - 1.2.4 ความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
    - 1.2.5 ความสามารถในการใช้สื่อการสอน
    - 1.2.6 ความสามารถในการวัดและประเมินผล
2. การประเมินความสามารถในการสอนของครู
  - 2.1 การประเมินโดยทั่วไป
  - 2.2 การประเมินตนเอง
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  - 3.1 งานวิจัยภายในประเทศ
  - 3.2 งานวิจัยต่างประเทศ

1. ความสามารถในการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

ความสามารถในการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารนั้น เป็นสิ่งที่มีสำคัญต่อครูภาษาอังกฤษ ทั้งนี้เพราะการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในปัจจุบันนี้ ได้เปลี่ยนจากการเน้นรูปลักษณะของภาษาไปสู่การเน้นการสื่อสาร ซึ่งแนวการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารเป็นการเน้นให้ผู้เรียนใช้ภาษาเพื่อสื่อความหมายได้อย่างแท้จริง ดังนั้นครูภาษาอังกฤษจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีความสามารถในการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ได้มีนักวิชาการหลาย ๆ ท่านได้กล่าวถึงเรื่องความสามารถในการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของครูภาษาอังกฤษไว้ดังต่อไปนี้

อมรา แสงจันทร์ (2524: 13-15) กล่าวถึงความสามารถในการสอนภาษาอังกฤษของครูภาษาอังกฤษ ซึ่งพอสรุปได้ดังนี้

ก. สามารถสอนให้ผู้เรียนได้รับการฝึกฝนความรู้ 5 ชนิด ตั้งแต่การเริ่มเรียน คือ ความรู้เกี่ยวกับไวยากรณ์ของภาษา (Rules of Grammar) ความรู้เกี่ยวกับกฎเกณฑ์ของภาษาที่ใช้ในแต่ละกลุ่มสังคมและสถานการณ์ (Socio-Cultural Rules of Use) ความรู้เกี่ยวกับกฎเกณฑ์ของความสัมพันธ์ระหว่างประโยค (Rules of Discourse) ความรู้เกี่ยวกับกฎเกณฑ์ที่ว่ารูปลักษณะของภาษามีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นมากน้อยเพียงใด (Probability Rules of Occurance) และความรู้เกี่ยวกับกลยุทธ์เพื่อการสื่อสาร (Communicative Strategies) ซึ่งผู้สอนจะต้องแสดงให้เห็นว่ารูปแบบของภาษาที่สอนจะใช้ได้ในสถานการณ์ที่มีความหมาย และสามารถนำความรู้เหล่านี้ไปใช้ได้จริง ซึ่งจะเป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจบทเรียนมากขึ้น ซึ่งถ้าหากครูผู้สอนเตรียมการสอนให้ผู้เรียนได้มีโอกาสพบปะสนทนากับเจ้าของภาษาก็จะทำให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์ และทำให้การสอนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ข. สามารถจัดการเรื่องความรู้ด้านความสามารถในการสื่อสาร ตลอดจนไวยากรณ์และกฎของภาษาที่ใช้อยู่จริง ให้มีความพอเหมาะกับการที่ผู้เรียนจะสามารถนำภาษา นั้นไปสื่อความหมายได้ถูกต้องและต้องไม่มากหรือน้อยจนเกินไป

ค. สามารถจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้ใช้ความรู้ การฝึกฝน รวมทั้งได้รับประสบการณ์ที่ตรงกับความต้องการของผู้เรียนอย่างแท้จริง

ง. สามารถเน้นการฝึกผู้เรียนให้สามารถนำหลักไวยากรณ์ ไปสื่อความหมายได้อย่างถูกต้องด้วย นอกเหนือจากการที่ต้องมีความรู้ทางด้านกฎเกณฑ์ของภาษาที่ใช้กับแต่ละกลุ่มสังคม และแต่ละสถานการณ์

จ. สามารถกำหนดให้ผู้เรียนอยู่ในกรอบของความรู้ด้านหลักภาษาและความรู้เกี่ยวกับกฎเกณฑ์ของภาษาที่ใช้ในแต่ละกลุ่มสังคม

นอกจากนี้ เอเดรียน ดอฟฟ์ (Adrian Doff, 1988: 122) ได้กล่าวถึงครูภาษาอังกฤษที่มีความสามารถในการสอนภาษาอังกฤษไว้ว่า จะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับเนื้อหา และหลักสูตร มีความรู้เกี่ยวกับวิธีสอน มีความรู้เกี่ยวกับวิธีการนำเสนอเนื้อหา มีความสามารถในการใช้สื่อการเรียนการสอน มีความสามารถในการจัดชั้นเรียน และมีความรู้และความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ

เทเรซา พิกา และคณะ (Teresa Pica and others, 1990: 180) ได้กล่าวถึงความสามารถในการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของครูภาษาอังกฤษไว้ว่า ครูภาษาอังกฤษที่มีความสามารถในการสอนภาษาอังกฤษนั้นจะต้องมีความสามารถดังนี้ คือ มีความสามารถในการเตรียมการและวางแผน ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในด้านเนื้อหาวิชา ความสามารถในพฤติกรรมด้านอาชีพ ความสามารถในการวัดและประเมินผล ความสามารถในการสอนและการตั้งวัตถุประสงค์ ความสามารถในการใช้ภาษา ความสามารถในการส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในชั้นเรียน และความสามารถในการกำหนดงานที่ชัดเจน และถูกต้อง

ความสามารถในการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของครูภาษาอังกฤษเป็นสิ่งที่ มีผลโดยตรงกับการที่จะทำให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งความสามารถในการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของครูภาษาอังกฤษนั้น อาจสรุปได้เป็น 2 ประเด็น คือ ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร และความสามารถในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ซึ่งถ้าหากว่าครูภาษาอังกฤษมีความสามารถอย่างแท้จริงใน 2 ประเด็นนี้ ก็จะทำให้ครูภาษาอังกฤษมีความสามารถในการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารได้อย่างแท้จริง มีผู้กล่าวถึงเรื่องความสามารถใน

การใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร และความสามารถในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารไว้ ซึ่งพอสรุปได้ดังรายละเอียดดังต่อไปนี้

1.1 ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร (Communicative Competence)

ในเรื่องความหมายของความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารนั้น เดล ไฮม์ส (Dell Hymes, 1981: 13-14) ได้ให้ความหมายเรื่องนี้ไว้ว่า ความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร (Communicative Competence) คือ ความสามารถในการใช้ภาษาหรือการตีความหมายของภาษาได้ถูกต้องเหมาะสมเมื่อมีการปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ๆ ในสังคม โดยเป็นความสามารถที่จะรู้ว่าเมื่อไรควรจะพูด และควรจะพูดอะไร กับใคร เมื่อไร ที่ไหน และในลักษณะอย่างไร ซึ่งความหมายของความสามารถในการสื่อสารที่เสนอโดย เดล ไฮม์ส นี้เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไป และในระยะต่อมา ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาต่างประเทศหลายคนก็ได้เสนอส่วนประกอบด้านต่าง ๆ ของความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารไว้ เพื่อให้มองเห็นได้ชัดเจนขึ้น ซึ่งพอสรุปได้ดังต่อไปนี้

ไมเคิล คาเนล (Michael Canale 1981: 6-14) และ เมอร์ริลล์ สวैन (Merrill Swain, 1984: 7-18) ได้กล่าวถึงความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารว่าเป็นความสามารถในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. ความสามารถในการใช้ระเบียบวิธีของภาษาหรือการใช้ภาษาอย่างถูกต้องตามหลักภาษาศาสตร์หรือหลักไวยากรณ์ (Linguistic or Grammatical Competence) คือ มีความรู้เกี่ยวกับระบบเสียง คำศัพท์ และโครงสร้างไวยากรณ์ ตลอดจนความหมายของเสียง คำศัพท์ และไวยากรณ์เหล่านั้น

2. ความสามารถในการใช้ภาษาทางสังคมหรือความสามารถทางสังคมภาษาศาสตร์ (Sociolinguistic Competence) คือ สามารถที่ใช้ภาษาได้อย่างถูกต้องตามระเบียบปฏิบัติของสังคม ซึ่งประกอบไปด้วยวัฒนธรรม สถานภาพทางสังคม และบทบาทของบุคคลในสังคม โดยสามารถเลือกใช้ภาษาให้ถูกต้องและเหมาะสมกับบุคคลและโอกาสต่าง ๆ ได้ เนื่องจากภาษามีไว้ใช้เพื่อการสื่อสารระหว่างบุคคลในสังคม ดังนั้น กฎเกณฑ์ หรือระเบียบวิธีของการใช้ภาษาจึงเป็นเรื่องการปฏิบัติตนในการใช้ภาษาและการปฏิบัติตนในการใช้

ภาษาในวัฒนธรรม เช่น การรู้จักกาลเทศะ การรู้จักรูปแบบภาษาที่เหมาะสมกับแต่ละบุคคล หรือโอกาสในการสื่อความหมายหรือการแจ้งเจตนาารมณ์ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการใช้ภาษาในสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. ความสามารถในการใช้ความสัมพันธ์ของข้อความ (Discourse Competence) หมายถึง ความสามารถในการใช้ระเบียบวิธีของความสัมพันธ์ระหว่างประโยคโดยใช้ความรู้ด้านไวยากรณ์และความสามารถในการเชื่อมโยงข้อความที่สื่อความหมายทางภาษา (Utterances) เข้ากันได้อย่างเหมาะสมถูกต้อง ความสามารถนี้เน้นที่ความเชื่อมโยงของข้อความมากกว่าความเชื่อมโยงระหว่างข้อความกับกฎไวยากรณ์หรือระหว่างข้อความกับกฎเกณฑ์ของสังคมและวัฒนธรรมในการใช้ภาษา

4. ความสามารถในการใช้กลวิธีเพื่อการสื่อสาร (Strategic หรือ Pragmatic Competence) หมายถึง การมีความรู้เกี่ยวกับการปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ รวมทั้งการรู้จักใช้กิริยาท่าทาง สีหน้า และน้ำเสียงประกอบในการสื่อความหมาย ความสามารถในการใช้กลวิธีนี้ สามารถแสดงออกได้โดยใช้คำพูด (Verbal) และไม่ใช้คำพูด (Non-verbal) เช่น การพยายามอธิบายให้ผู้อื่นเข้าใจโดยใช้กิริยาท่าทางประกอบหรือขยายความด้วยคำศัพท์อื่น ๆ แทนคำศัพท์ที่ไม่รู้หรือนึกไม่ออกในขณะนั้น ซึ่งความสามารถในการใช้แบบนี้เกี่ยวข้องกับความสามารถทางไวยากรณ์ หรือการยืม ทักทาย ตลอดจนการนำเสนอหน้ากับคนแปลกหน้าที่ไม่รู้จักมาก่อน โดยใช้วิธีสังเกตวัชวลหรือบุคลิกของกลุ่มสนทนา เพื่อเลือกใช้ภาษาได้ถูกต้องและเหมาะสม ซึ่งการใช้กลวิธีเพื่อการสื่อสารนี้สัมพันธ์กับระเบียบวิธีของสังคมวิทยา และวัฒนธรรมในการใช้ภาษา ความสามารถในการใช้กลวิธีเพื่อการสื่อสารนี้เกิดจาก ประสบการณ์ในการใช้ภาษาในสังคม และจากการฝึกฝนในห้องเรียนโดยใช้สถานการณ์สมมติของสถานการณ์ในการใช้ภาษาที่แท้จริงในชีวิตและสังคม

วิลเลียม ลิตเติลวูด (William Littlewood, 1986: 6) ได้กล่าวถึงความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารไว้ว่า เป็นความสามารถในการใช้ภาษาได้อย่างถูกต้องเหมาะสมกับสถานการณ์และหน้าที่ของการใช้ภาษานั้น ๆ ซึ่งความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารนั้น ประกอบไปด้วย

1. ความสามารถเกี่ยวกับกฎเกณฑ์ทางภาษา (Linguistic Competence)
2. ความสามารถในการแยกความแตกต่างระหว่างรูปแบบของภาษา (Forms) กับหน้าที่ในการสื่อสาร (Functions)
3. ความสามารถในการใช้กลวิธีในการสื่อความหมาย (Strategies)
4. ความสามารถในการใช้ความหมายของภาษาที่ใช้ในแต่ละสังคม (Social Meaning)

บาร์บารา วิง (Barbara Wing, 1987: 163) ได้กล่าวถึงการใช้ภาษาของครูภาษาอังกฤษ ดังนี้

1. การใช้หน้าที่ทางภาษาศาสตร์ (Linguistic Functions) เป็นการใช้ภาษาตามรูปแบบต่าง ๆ ของภาษา โดยมีจุดมุ่งหมาย คือ เพื่อเน้นองค์ประกอบของภาษา และมีจุดประสงค์สำคัญในการพูดตามหน้าที่ของครู คือ เพื่อบรรยาย ผูกหรือสนับสนุนให้มีการตอบสนองเกี่ยวกับการออกเสียง การใช้คำ รูปประโยค และความหมายของคำ
2. การใช้หน้าที่ทางสื่อสาร (Communicative Functions) เป็นการใช้ภาษาในการสื่อสาร โดยมีจุดมุ่งหมายหลักเพื่อแสดงความคิดเห็น ความรู้สึกและความต้องการและจุดประสงค์สำคัญในการพูดของครูตามหน้าที่ด้านนี้ คือ เพื่อสื่อความหมาย โดยใช้ภาษาเป้าหมาย

อัจฉรา วงศ์โสธร (2528: 28) ได้สรุปคำกล่าวของนักภาษาศาสตร์ ที่เกี่ยวกับความสามารถทางภาษาโดยเฉพาะความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารว่า ประกอบด้วย ความรู้ความสามารถทางด้านกฎเกณฑ์ไวยากรณ์ เสียง และความหมาย อันเป็นความรู้เกี่ยวกับตัวภาษา (Linguistic Competence) และความสามารถที่จะนำความรู้เกี่ยวกับตัวอักษรนี้ไปใช้สื่อความหมายอย่างเหมาะสมกับสถานการณ์จริง ซึ่งจะต้องอาศัยองค์ประกอบทางด้านวัฒนธรรมของสังคม (Sociocultural Factors) อันเป็นความสามารถในการสื่อความหมายของภาษา

จะเห็นได้ว่า ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารนั้น เป็นความสามารถในการใช้ภาษาให้ถูกต้องเหมาะสมกับหน้าที่ กาลเทศะ และสถานการณ์ในการใช้ภาษา ซึ่งผู้ใช้ภาษาจะรู้ว่าจะใช้ภาษากับใคร อย่างไรจึงจะทำให้การสื่อสารของตน

ประสบผลสำเร็จ ซึ่งความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารนั้นประกอบไปด้วยความสามารถในการใช้กฎเกณฑ์ของภาษาให้ถูกต้อง ซึ่งจะเป็นความรู้พื้นฐานที่จะทำให้ผู้ใช้ภาษาได้ถูกต้อง หรือเรียกลักษณะนี้ว่าความสามารถทางด้านภาษาศาสตร์ ความสามารถในการใช้ภาษาศาสตร์สังคม ซึ่งเป็นการใช้ภาษาให้ถูกต้องตามระเบียบปฏิบัติของสังคม ความสามารถในการใช้ความสัมพันธ์ของข้อความ ซึ่งเป็นการใช้ความสัมพันธ์ของภาษาทั้งในรูปแบบประโยคและไวยากรณ์รวมทั้งความหมาย และความสามารถในการใช้กลวิธีเพื่อการสื่อสาร ซึ่งเป็นการปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ในการใช้ภาษา ตลอดจนการใช้เหตุการณ์ที่เป็นคำพูด และเหตุการณ์ที่ไม่ใช่คำพูด ได้อย่างเหมาะสม ซึ่งความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารนั้นจะทำให้ผู้ใช้ภาษาประสบผลสำเร็จในการสื่อสารได้

อาจสรุปได้ว่า ความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารนั้นมีส่วนประกอบทั้งในด้านการใช้ภาษาศาสตร์ ภาษาศาสตร์สังคม การใช้ความสัมพันธ์ของข้อความ และการใช้กลวิธีเพื่อการสื่อสาร ซึ่งมีผู้กล่าวถึงของแต่ละด้านไว้ดังนี้

1.1.1 ความสามารถทางด้านภาษาศาสตร์ (Linguistic Competence) ได้มีผู้กล่าวถึง ความสามารถทางด้านภาษาศาสตร์ไว้แตกต่างกัน ซึ่งพอจะสรุปได้ดังต่อไปนี้

ดี เลอเกเร็ทตา (D. Legaretta, 1979: 523) ได้กล่าวถึงความสามารถทางด้านภาษาศาสตร์ว่า หมายถึง ความสามารถในการใช้ระบบเสียง คำศัพท์ต่าง ๆ ตลอดจนรูปแบบทางไวยากรณ์ของภาษาต่าง ๆ นอกจากนี้ยังเป็นความสามารถในการปรับแหล่งข้อมูลทางการสื่อสารของผู้ใช้ภาษาเกือบทั้งหมด ทั้งในด้านภาษาศาสตร์เพื่อการสื่อสาร และหน้าที่ทางภาษาเพื่อการสื่อสารให้เป็นไปตามสถานการณ์ที่กำหนดให้ได้

ไมเคิล คาแนล (Michele Canale, 1984: 112) กล่าวถึงความสามารถทางด้านภาษาศาสตร์ไว้ว่า เป็นความสามารถในการใช้รหัสทางภาษา (Language Code) ซึ่งเกี่ยวข้องกับการใช้กฎเกณฑ์ของภาษา เช่น คำศัพท์ต่าง ๆ ประโยค การออกเสียง การสะกด และการใช้ความหมายภาษาศาสตร์

จะเห็นได้ว่า ความสามารถทางด้านภาษาศาสตร์ เป็นความสามารถเกี่ยวกับการใช้ภาษาในรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งประกอบไปด้วย เสียง คำศัพท์ โครงสร้าง หรือไวยากรณ์ ตลอดจนความสามารถในการใช้ทักษะทางภาษา (Language Skills)

ซึ่งประกอบไปด้วย การฟัง พูด อ่าน และเขียน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งความรู้เรื่องภาษาศาสตร์นั้นมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ระบบเสียง (Phonology)

โรเบิร์ต อี แคลลารี (Robert E. Callary, 1981: 279-280) กล่าวถึง ระบบเสียงไว้ว่า ระบบเสียงเป็นระบบของเสียงในภาษา ซึ่งเป็นส่วนที่จะแสดงความหมายในการสื่อสารซึ่งมักจะแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ องค์ประกอบของระบบเสียง และรูปแบบการนำไปใช้ขององค์ประกอบเหล่านี้ ในการศึกษาของระบบของเสียงนั้นมักศึกษาในเรื่องการออกเสียงให้ถูกต้อง และวิธีการที่เสียงต่าง ๆ เกี่ยวข้องกัน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

การออกเสียง (Pronunciation)

การออกเสียงในภาษาอังกฤษเป็นเรื่องที่จะแสดงให้เห็นให้ผู้ใ้ภาษาสามารถสื่อสารกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้เพราะเป็นเรื่องเกี่ยวกับคำพูดของผู้ใช้ภาษาดังคำกล่าวที่ว่า "การออกเสียงในภาษาอังกฤษเป็นรูปแบบหนึ่งของการออกเสียง หรือเป็นวิธีการออกเสียงของคำพูดของผู้พูด" (Bay Books, 1980: 879) การออกเสียงในภาษาอังกฤษนั้น เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการที่ผู้ออกเสียงรู้วิธีการออกเสียงต่าง ๆ ของคำพูดที่ผู้ออกเสียงต้องการสื่อสาร ซึ่งความสามารถของการออกเสียงมักเกี่ยวข้องกับ 3 ด้านดังต่อไปนี้ คือ เสียง (Sounds) การออกเสียงเน้นหนัก (Stress) และการใช้ระดับเสียงสูงต่ำในประโยค (Intonation) (Jeremy Harmer, 1991: 11) ซึ่งในเรื่องของการออกเสียงดังกล่าวนี้ ผู้ใช้ภาษาจะต้องรู้วิธีการออกเสียง และมีความสามารถในการออกเสียงดังรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. เสียง (Sounds) เสียงเป็นส่วนประกอบของคำ ซึ่งคำทุกคำต้องมีเสียงเป็นองค์ประกอบที่สำคัญ ผู้ใช้ภาษาจำเป็นต้องรู้จักเสียง และเข้าใจคำทุกคำต่าง ๆ เพื่อที่จะสามารถออกเสียงได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Jeremy Harmer, 1991: 11) เสียงประกอบไปด้วยหน่วยเสียง (Phonemes) ซึ่งเป็นหน่วยที่เล็กที่สุด แต่มีความหมายในคำพูดต่าง ๆ เช่น /b/ และ /p/ ในคำว่า ban และ pan ซึ่งทำให้ความหมายแตกต่างกันไป

ซึ่งความแตกต่างทางความหมายเป็นสัญญาณที่ทำให้ความชัดเจนของหน่วยเสียง /b/ และ /p/ แตกต่างกันไป

เสียงในภาษาอังกฤษนั้นมี 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ เสียงสระ (Vowels) และเสียงพยัญชนะ (Consonants) (Joanne Kenworthy, 1988: 9) เสียงสระและเสียงพยัญชนะนั้นถูกใช้ในหน้าที่ทางภาษาที่ต่างกันไปในนัยยะ ซึ่งแต่ละพยางค์จะมีสระเป็นศูนย์กลาง เช่น salt, ts**ə**b- เป็นต้น เสียงพยัญชนะจะอยู่รอบ ๆ เสียงสระ ซึ่งสามารถนำหน้าสระหรืออยู่หลังสระก็ได้

ก. เสียงสระ (Vowel Sounds) เป็นเสียงที่เกิดจากการที่ไม่มีการกักลมในอวัยวะส่วนใดส่วนหนึ่งของอวัยวะในการออกเสียง ในภาษาอังกฤษนั้นไม่มีเสียงสระที่เป็นเสียงอโหหะ (Voiceless) (Suzette Haden Elgin, 1979: 83) เสียงสระในภาษาอังกฤษนั้นสามารถแบ่งออกได้เป็นหลาย ๆ ลักษณะขึ้นอยู่กับว่า ตำแหน่งของลิ้นในปากและรูปลักษณะของริมฝีปาก ตำแหน่งของลิ้นอยู่ในตำแหน่งต่ำในปากหรือยกขึ้นสูงไปตามลำดับข้างหน้าของส่วนเพดานแข็ง หรืออยู่ในตำแหน่งหลังของเพดานอ่อน ซึ่งตำแหน่งเหล่านี้จะให้เสียงสระที่เรียกว่า เสียงเปิด (Open) เสียงสระปิดหน้า (Front Close) และเสียงสระปิดหลัง (Back Close) ตามลำดับ

ข. เสียงพยัญชนะ (Consonant Sounds) เป็นเสียงที่เกิดจากการกักลมในส่วนต่าง ๆ ของอวัยวะในการออกเสียง เสียงของพยัญชนะอาจแบ่งได้โดยดูได้จากปัจจัย 2 อย่าง คือ สถานที่ที่เกิดเสียง และวิธีการออกเสียง (Suzette Haden Elgin, 1979: 78) ซึ่งปัจจัยทั้งสองนั้นเรียกว่า สถานที่และลักษณะของอวัยวะในการออกเสียง (Place and Manner of Articulation) เสียงพยัญชนะที่เกิดจากที่ที่ทำให้เกิดเสียง เช่น เสียงที่เกิดจากริมฝีปาก (Labial) ริมฝีปากล่างและฟันบน (Labio-Dental) เสียงที่เกิดจากปลายลิ้นกับฟันบน (Dental) ที่เกิดจากลิ้นส่วนกลางกับเพดานแข็ง (Alveolar) เสียงที่เกิดจากลิ้นส่วนกลางกับเพดานอ่อน (Alveo-Palatal) เสียงที่เกิดจากเพดานอ่อน (Palatal) และเสียงที่เกิดจากช่องคอ (Glottal) ส่วนเสียงพยัญชนะที่เกิดตามลักษณะของเสียง ได้แก่ เสียงหยุด (Stop) เสียงเสียดสี (Fricative) เสียงกึ่งเสียดสี (Affricate) เสียงนาสิก (Nasal) เสียงรัว (Literal)

2. การออกเสียงเน้นหนัก (Stress) เป็นการออกเสียงเน้นหนักในส่วนต่าง ๆ ของพยางค์ใดพยางค์หนึ่งในคำหรือคำใดคำหนึ่งในประโยค เนื่องจากแต่ละคำหรือประโยคมีความสำคัญไม่เท่ากัน (Jeremy Harmer, 1991: 11) การออกเสียงเน้นหนักนั้นมีอยู่ 2 ลักษณะ คือ การออกเสียงเน้นหนักในคำ (Word Stress) และการออกเสียงเน้นหนักในประโยค (Sentence Stress) (Joanne Kenworthy, 1988: 10-11) ในการออกเสียงเน้นหนักในคำในภาษาอังกฤษนั้นเนื่องมาจาก คำในภาษาอังกฤษประกอบไปด้วยพยางค์หลาย ๆ พยางค์ ซึ่งพยางค์ใดพยางค์หนึ่งจะมีลักษณะเด่นกว่าพยางค์อื่น ๆ ซึ่งพยางค์ที่เด่นนั้นจะได้รับการออกเสียงดัง โดยออกเสียงสระค่อนข้างยาว และออกเสียงพยัญชนะได้อย่างชัดเจน เจเรมี ฮาร์เมอร์ (Jeremy Harmer, 1991: 12) ได้กล่าวถึงเรื่องนี้ไว้ว่า การออกเสียงเน้นหนักในคำสามารถเปลี่ยนแปลงได้ซึ่งขึ้นอยู่กับหน้าที่ทางไวยากรณ์ของคำ เช่น คำว่า "permit" เป็นคำกริยา และ "permit" เป็นคำนาม เป็นต้น ส่วนในด้านการออกเสียงเน้นหนักในประโยค (Sentence Stress) เป็นการออกเสียงเน้นหนักเมื่อใช้ประโยคชนิดในบริบทต่าง ๆ แมรี ฟินอคเชียโร และคริสโตเฟอร์ บรัมฟิต (Mary Finocchiaro and Christopher Brumfit, 1983: 203-205) ได้กล่าวถึงเรื่องนี้ไว้ว่า การออกเสียงเน้นหนักในประโยคขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ เจตคติ อารมณ์ของผู้พูดที่ต้องการเน้น การออกเสียงเน้นหนักในประโยคจะมีตำแหน่งแตกต่างกัน เช่น

Where did you go yesterday ? - เน้นที่ตัวบุคคล (Person)

Where did you go yesterday ? - เน้นสถานที่ (Place)

Where did you go yesterday ? - เน้นระยะเวลา (Time)

ส่วนโจแอนน์ เคนเวิร์ทรี (Joanne Kenworthy, 1988: 11) ก็ได้กล่าวถึงเรื่องการออกเสียงเน้นหนักในประโยคไว้ว่า ผู้พูดมักจะตัดสินใจว่าพวกเขาต้องการให้คำนั้น ๆ ในประโยคเด่นมากหรือน้อย คำอาจจะได้รับการออกเสียงเน้นหนักน้อย เนื่องจากคำ ๆ นั้นได้กล่าวไปแล้ว หรือคำนั้นอาจได้รับการออกเสียงเน้นหนักมาก เนื่องจากผู้พูดต้องการจะเน้น นอกจากนี้ เจเรมี ฮาร์เมอร์ (Jeremy Harmer, 1991: 12) ได้กล่าวถึงเรื่องนี้ไว้เช่นกันว่า ผู้พูดที่เป็นเจ้าของภาษาจะรู้จักการออกเสียงเน้นหนักโดยไม่รู้ตัว พวกเขาจะรู้

ว่าพยางค์ใดของคำที่ควรได้รับการออกเสียงเน้นหนัก และพวกเขาจะรู้วิธีการออกเสียงเน้นหนักเพื่อที่จะเปลี่ยนแปลงความหมายของวลี ประโยค และคำถามต่าง ๆ ได้

3. การใช้ระดับเสียงสูงต่ำในประโยค (Intonation) เป็นเรื่องที่มีความคล้ายคลึงกับการออกเสียงเน้นหนัก (Stress) การใช้ระดับเสียงสูงต่ำในประโยคหมายถึง การใช้ระดับเสียง (Pitch) หรือการใช้ระดับเสียงคล้ายเสียงของดนตรี (Jeremy Harmer, 1991: 12) เนื่องจากคำพูดมีลักษณะคล้ายเสียงของดนตรี ผู้พูดสามารถเปลี่ยนแปลงระดับเสียงในขณะที่พูด โดยทำเสียงสูงหรือต่ำตามต้องการ แมรี ฟินอคเชียโร และคริสโตเฟอร์ บรัมฟิต (Mary Finocchiaro and Christopher Brumfit, 1983: 117-120) ได้กล่าวถึงการใช้ระดับเสียงไว้ว่า เป็นการใช้เสียงในประโยคเพื่อสื่อความหมายตามวัตถุประสงค์ และเจตนาอารมณ์ของผู้พูด โดยที่ผู้พูดจะใช้เสียงขึ้น-ลง (Rising-Falling) ในประโยคบอกเล่า คำสั่ง หรือขอร้อง เป็นต้น นอกจากนี้ โจแอนน์ เคนเวิร์ทธี (Joanne Kenworthy, 1988: 11) มีความเห็นในเรื่องเดียวกันนี้ว่า การใช้ระดับเสียงสูงต่ำในประโยค เป็นการใช้คำพูดในลักษณะคล้ายเสียงดนตรี ซึ่งจะต้องมีการเปลี่ยนแปลงระดับเสียง (Pitch) โดยที่ผู้พูดสามารถออกเสียงสูงกว่าหรือต่ำกว่าในระดับเสียงที่ต้องการได้ การใช้ระดับเสียงสูงต่ำในประโยคนั้นผู้พูดสามารถทำเสียงให้กระโดดอย่างทันทีในระดับของเสียงราวกับการร้องเพลง ซึ่งทำให้คำพูดมีความไพเราะได้ เจเรมี ฮาร์เมอร์ (Jeremy Harmer, 1991: 12) ก็ได้กล่าวถึงเรื่องนี้ไว้เช่นกันว่า การใช้ระดับเสียงสูงต่ำในประโยคเป็นตัวชี้้นำเกี่ยวกับความรู้สึกร่วมกันได้เป็นอย่างดี เช่น ถ้าผู้พูดเล่าเรื่องที่น่าสนใจให้ผู้ฟังฟังเรื่องหนึ่ง และผู้ฟังพูดว่า 'How interesting!', โดยพูดในระดับเสียงที่ต่ำ และทำเสียง 'int' ของคำว่า 'interesting' หายไป ผู้เล่าเรื่องก็จะรู้สึกผิดหวัง และคิดว่าผู้ฟังเห็นว่าเรื่องที่เล่าเป็นเรื่องธรรมดา เป็นต้น

ในเรื่องของการออกเสียงนั้นยังมีลักษณะอื่น ๆ ประกอบกันอีก นอกเหนือไปจาก 3 เรื่องที่กล่าวไปแล้วข้างต้นดังนี้

1. การใช้เสียงที่รวมกัน (Combinations of Sounds) เป็นการใช้เสียงหรือการออกเสียงที่เป็นกลุ่ม ซึ่งบางครั้งเสียงอาจเกิดขึ้นเป็นกลุ่ม นั่นก็คือเสียงพยัญชนะสองเสียงสามารถเกิดขึ้นพร้อมกันได้ ในตำแหน่งสุดท้ายของคำ เช่น คำว่า

"Salt" ซึ่งการออกเสียงท้ายคำจะต้องออกให้ถูกต้องจึงจะสื่อความหมายได้ดี ซึ่งเสียงพยัญชนะท้ายคำที่เกิดขึ้นนั้นเรียกว่า กลุ่มเสียงพยัญชนะ (Consonant Cluster)

2. การเชื่อมเสียง (Liaison or Lingage of Sounds) เป็นกระบวนการเชื่อมหน่วยเสียงที่แยกออกจากกัน ไม่ว่าจะอยู่ในคำหรืออยู่ระหว่างคำ การเชื่อมเสียงเป็นลักษณะหนึ่งในหลาย ๆ ลักษณะของภาษา เช่น การเลื่อนของเสียง ซึ่งจะแสดงให้เห็นการทำเสียงให้เหมือนกัน (Assimilation) คือ การออกเสียงหนึ่งจะมีอิทธิพลต่อเสียงอื่น ๆ ในรูปแบบต่าง ๆ คือ ก) การขยายความในหนึ่งหน่วยเสียง เช่น ten cups —> tenkaps ข) การทำให้หน่วยเสียงหายไป เช่น Postmen —> Posmen หรือ ค) การทำเสียงเลื่อนหรือการกลายเสียงเข้าหากันกลายเป็นส่วนที่สาม โดยการแยกหน่วยเสียง เช่น Would you —> Wadzyu. การย่อรูป (Contraction) เช่น will not —> won't เป็นต้น (Mary Finocchiaro and Christopher Brumfit, 1983: 115-117) นอกจากนี้ โจแอนน์ เคนเวิร์ทธี (Joanne Kenworthy, 1988: 9) ซึ่งได้กล่าวถึงในเรื่องนี้ไว้ว่า การเชื่อมเสียง เป็นลักษณะของการพูดที่ต่อเนื่องกัน โดยที่เมื่อคนใช้ภาษาอังกฤษในการพูดจะไม่หยุดระหว่างคำต่อคำ นั่นคือ จะเคลื่อนเสียงไปเรื่อย ๆ จากคำหนึ่งไปยังคำข้างหน้าเพื่อให้เกิดความไพเราะ และความคล่องแคล่วในการพูด

3. การหยุดเสียง (Pause) เป็นการหยุดเสียงภายในคำเพื่อที่จะแสดงความหมายของคำ ๆ นั้น การหยุดเสียงภายในคำสามารถทำให้ความหมายของคำเปลี่ยนแปลงได้ ถ้าหากว่าผู้พูดหยุดเสียงผิดตำแหน่ง เช่น /aɪs+kɪm/ (ice cream) และ /aɪ + sɪkɪm/ (I scream) เป็นต้น (Jeremy Harmer and Christopher Brumfit, 1983: 118)

4. การใช้คำที่มีเสียงเบา (Weak Forms) เป็นการออกเสียงในคำที่มีความแตกต่างจากการออกเสียงเน้นหนัก (Stress) นั่นก็คือคำที่มีพยางค์เดียวมักจะไม่ได้รับการเน้นในประโยค ซึ่งสระที่ใช้ในคำนั้นมักจะเป็นเสียง /ə/ ซึ่งชาวอังกฤษมักใช้เมื่อเกิดความลังเลหรือไม่แน่ใจในการพูด (Joanne Kenworth, 1988: 10) เช่น การออกเสียงคำนำหน้านาม (Definite Article) คำว่า "the" เมื่อพูดคำนี้เดี่ยว ๆ ก็จะมีลักษณะของเสียงคล้ายกับคำว่า "me" เป็นต้น

5. การใช้จังหวะของเสียง (Rhythm) เป็นการใช้คำพูดที่มีลักษณะคล้ายกับเสียงดนตรีที่กำลังได้รับการบรรเลง การใช้จังหวะของเสียงสามารถเปลี่ยนแปลงคำพูดและความเข้าใจของผู้ฟังได้ จังหวะของเสียงขึ้นอยู่กับพยางค์ที่ได้รับการเน้นในการพูด ซึ่งโจแอนน์ เคนเวิร์ทธี (Joanne Kenworthy, 1988: 10) ได้กล่าวถึงจังหวะของเสียงไว้ดังนี้ การพูดภาษาอังกฤษมีลักษณะคล้ายกับเสียงดนตรีที่กำลังบรรเลง ซึ่งกลุ่มของพยางค์จะทำหน้าที่เป็นเสียงของดนตรี และในแต่ละกลุ่มจะได้รับการบรรเลงหนักหรือเบาไม่เท่าเทียมกัน เสียงที่ได้รับการให้จังหวะที่หนัก ส่วนมากเป็นกลุ่มของคำนาม คำกริยา คำวิเศษณ์ และคำกริยาวิเศษณ์ (Nouns, Verbs, Adjectives and Adverbs) ซึ่งเป็นคำหลาย ๆ ความหมาย และคำที่ได้รับการลงจังหวะเบามักจะเป็น คำบุพบท คำนำหน้านาม และคำสรรพนาม (Prepositions, Articles and Pronouns) ซึ่งเป็นคำที่มีหน้าที่ทางภาษาตามไวยากรณ์ ถ้าผู้ใช้ภาษานำลักษณะเหล่านี้ไปใช้ในประโยคของการพูด ก็จะได้จังหวะดังตัวอย่างต่อไปนี้

What do you think of it.

DA da da DA da da.

There isn't any salt on the table.

da DA da da da DA da da DA da.

เป็นต้น

เมื่อผู้ใช้ภาษามีความรู้เรื่องของการออกเสียงแล้ว ผู้ใช้ภาษาจะต้องมีความสามารถในการออกเสียงด้วย เพื่อที่จะใช้ภาษาให้มีประสิทธิภาพ ซึ่ง โจแอนน์ เคนเวิร์ทธี (Joanne Kenworthy, 1988: 38) ได้กล่าวถึง ความสามารถในการออกเสียงไว้ดังนี้

1. ออกเสียงได้ถูกต้องตามลักษณะของฐานกรณณ์ที่เกิดเสียง
2. ออกเสียงเน้นหนัก (Stress) ของคำและประโยคได้อย่างเหมาะสม
3. ใช้ระดับเสียงสูงต่ำในประโยคอย่างถูกต้องตามความหมายของประโยค
4. ออกเสียงตามลักษณะต่าง ๆ ของเสียงได้ถูกต้อง

เจเรมี ฮาร์เมอร์ (Jeremy Harmer, 1991: 11-12) ก็ได้กล่าวถึง
ความสามารถในการออกเสียงของผู้ใช้ภาษาไว้ดังนี้

1. ผู้ใช้ภาษาจะต้องออกเสียงสระ พยัญชนะให้ถูกต้อง
2. ผู้ใช้ภาษาจะต้องออกเสียงเน้นหนักให้ถูกต้อง
3. ผู้ใช้ภาษาจะต้องใช้ระดับเสียง ได้อย่างเหมาะสมเพื่อให้ความหมาย
ของการสื่อสารถูกต้องและมีประสิทธิภาพ

จากที่กล่าวมาแล้ว สามารถสรุปได้ว่า ความรู้เรื่องเสียง และการออกเสียง
หรือการใช้เสียงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อผู้ใช้ภาษาเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งการออกเสียงที่มี
ประสิทธิภาพนั้นผู้ใช้ภาษาต้องมีความรู้เรื่องเสียง ซึ่งเสียงมี 2 ประเภท คือ เสียงสระและ
เสียงพยัญชนะ และการออกเสียงเน้นหนัก การใช้ระดับเสียงสูงต่ำในประโยค นอกจากนี้ผู้ใช้
ภาษายังต้องมีความรู้อื่น ๆ เกี่ยวกับการใช้เสียง เช่น การใช้เสียงรวมกัน การเชื่อมเสียง
การหยุดเสียง การใช้คำที่มีเสียงเบา และการใช้จังหวะของเสียง ซึ่งจะทำให้ผู้ใช้ภาษา
ออกเสียงได้ถูกต้อง นอกจากจะมีความรู้เรื่องเสียงแล้วผู้ใช้ภาษาต้องมีความสามารถในการ
ออกเสียงด้วยตัวตั้งนี้คือ ออกเสียงสระพยัญชนะได้ถูกต้อง ออกเสียงเน้นหนักได้ถูกต้อง ใช้
ระดับเสียงสูงต่ำได้ถูกต้องเหมาะสม ซึ่งผู้ใช้ภาษาคนใดมีความรู้เรื่องการออกเสียงและออก
เสียงต่าง ๆ ได้ถูกต้องเหมาะสม การสื่อสารของผู้ใช้ภาษานั้น ก็จะมีคุณภาพและประสิทธิภาพ

ศัพท์ (Vocabulary)

พจนานุกรมภาษาอังกฤษของลองแมน (Langman Dictionary of the
English Language, 1991: 265) ได้ให้ความหมายของคำศัพท์ไว้ดังนี้

1. คำศัพท์หมายถึงรายการของคำ และวลีที่ใช้ในการเรียบเรียงอักษร และการ
ให้คำจำกัดความ หรือเป็นกลุ่มคำที่มีความหมาย
2. คำศัพท์ คือ
  - ก. คำที่ใช้ในภาษา กลุ่มของความรู้ หรือส่วนของความรู้หรือสาขา
ของความรู้
  - ข. รายการหรือกลุ่มของคำจำกัดความหรือรหัสของคำที่จะถูกนำมาใช้

3. คำศัพท์ คือ การใช้เทคนิคหรือเครื่องมือในการแสดงออกซึ่งคำพูด จากความหมายของคำศัพท์สามารถสรุปได้ว่า คำศัพท์คือ รายการของคำหรือวลีที่ใช้ในภาษา โดยคำหรือวลีเหล่านั้นได้ถูกให้คำจำกัดความหรือความหมายไว้ เพื่อใช้เป็นเทคนิคหรือเป็นเครื่องมือในการแสดงออกทางคำพูดของผู้พูด

คำศัพท์ที่ใช้กันอยู่ในภาษาอังกฤษในปัจจุบันนี้ มีอยู่ด้วยกันหลายประเภท ซึ่งมีผู้กล่าวถึง ประเภทของคำศัพท์ไว้หลายท่าน ซึ่งพอสรุปได้ดังนี้

แมรี ฟินอคเชียโร และคริสโตเฟอร์ บรัมฟิต (Mary Finocchiaro and Christopher Brumfit, 1983: 159) ได้กล่าวถึงประเภทของคำศัพท์ไว้ดังนี้

1. คำศัพท์ที่ใช้บ่อย (Active Vocabulary) เป็นคำศัพท์ที่ผู้ใช้ภาษาใช้ในการพูดหรือเขียน คำศัพท์ประเภทนี้ เป็นคำศัพท์ที่ผู้ใช้ภาษาได้รับการสอนหรือได้เรียนรู้มา และเป็นคำศัพท์ที่ผู้ใช้จะจำได้เมื่อจะนำไปใช้

2. คำศัพท์ที่ไม่ค่อยได้ใช้ (Passive Vocabulary) เป็นคำศัพท์ที่ผู้ใช้ภาษาหรือผู้พูดเข้าใจ หรือสามารถเดาความหมายได้ แต่ไม่ได้ใช้ในการพูด เจเรมี ฮาร์เมอร์ และคริสโตเฟอร์ บรัมฟิต (Jeremy Harmer, 1991: 14) ได้กล่าวเพิ่มเติมในเรื่องเดียวกันนี้ว่า คำศัพท์ที่ไม่ค่อยได้ใช้ เป็นคำศัพท์ที่ผู้เรียนจำได้เมื่อพบคำศัพท์คำเหล่านั้น แต่ผู้ใช้ภาษาไม่สามารถสร้างคำหรือใช้คำเหล่านั้นได้เอง

ไมเคิล ลุยส์ และจิมมี่ ฮิลล์ (Michael Lewis and Jimmie Hill, 1985: 97-104) ได้แบ่งประเภทของคำศัพท์ออกเป็น 5 ประเภทดังต่อไปนี้

1. คำศัพท์ที่มีความหมายคล้ายคลึงกัน (Synonyms) เป็นคำศัพท์ที่มีความหมายหรือมีแนวความคิดที่สำคัญเหมือนกัน เช่น คำว่า "enormous" กับคำว่า "very large" เป็นคำที่มีความหมายคล้ายคลึงกัน

2. คำศัพท์ที่มีความหมายตรงข้ามกัน (Antonyms) ซึ่งความหมายมักจะมีลักษณะตรงข้ามกัน เช่น hot / cold คำศัพท์ในลักษณะนี้ เป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อครูมากที่จะต้องจดจำ เช่น คำว่า not hot ก็ไม่ได้หมายความว่า cold เสมอไป

3. คำศัพท์ที่ใช้ประกอบกันหรือคู่กัน (Complements) เป็นคำศัพท์ที่มักใช้คู่กันในการพูด เช่น single / married ในกรณีนี้อาจอธิบายได้ว่า single หมายความว่า not married นั่นเอง ซึ่งบางครั้งคำศัพท์ที่นำมาใช้อาจจัดอยู่ในกลุ่มของคำที่มีลักษณะเดียวกัน เช่น morning - afternoon - evening - night เป็นต้น

4. คำศัพท์ที่มีลักษณะกลับกัน (Converses) เป็นลักษณะของคำศัพท์ที่จะแสดงความหมายแย้งหรือความหมายโดยนัยให้แก่กันและกัน เช่น parent / child, employer/employee เป็นต้น ซึ่งคำเหล่านี้สามารถนำมาอธิบายพร้อม ๆ กันได้ดี

5. คำศัพท์ที่มีลักษณะกลุ่มเดียวกัน (Hyponyms) เช่น คำว่า car, van, bus, lorry ซึ่งจัดเป็นกลุ่มของพาหนะ เป็นต้น

ความสามารถในการใช้คำศัพท์ในภาษาอังกฤษนั้น เป็นสิ่งที่จะกำหนดให้เห็นว่า ผู้ใช้ภาษาอังกฤษเป็นผู้ที่มีความสามารถทางภาษาศาสตร์ได้ ซึ่งได้มีผู้กล่าวถึงความสามารถในการใช้คำศัพท์ไว้ พอสรุปได้ดังนี้

รอล์ฟ พาล์มเบิร์ก (Rolf Palmberg, 1986: 18) ได้กล่าวถึงความสามารถในการใช้คำศัพท์ให้มีประสิทธิภาพของผู้ใช้ภาษาว่าประกอบไปด้วย

1. จำคำศัพท์ในรูปแบบของการพูดและการเขียน ได้
2. นึกคำศัพท์ได้ทันทีตามต้องการ
3. ใช้คำศัพท์ให้สัมพันธ์กับจุดประสงค์ และรูปแบบของการใช้ได้อย่างเหมาะสม
4. ใช้คำศัพท์ในรูปแบบไวยากรณ์ที่เหมาะสมได้
5. ออกเสียงคำศัพท์ตามวิธีการออกเสียงที่ถูกต้องได้
6. สะกดคำศัพท์ได้ถูกต้อง
7. รู้ความสัมพันธ์ระหว่างคำศัพท์กับคำอื่น ๆ ตามลักษณะทางไวยากรณ์ได้
8. รู้ความสัมพันธ์ของการรวมคำศัพท์กับคำอื่น ๆ ได้
9. รู้ความเกี่ยวข้อง และการใช้ให้มีความหมายของคำศัพท์ได้
10. ใช้คำศัพท์ให้เหมาะสมกับระดับของความเป็นทางการในสถานการณ์ที่มีความเหมาะสมได้

ความเหมาะสมได้

เอดิล อัล-คูฟายชิ (Adril Al-Kufaishi, 1988: 42-43) และ รุธ แมคคาเลียส (Ruth Machalias, 1991: 19-23) มีความเห็นคล้ายคลึงกันเกี่ยวกับความสามารถในการใช้คำศัพท์ให้ได้ผลว่า ผู้ใช้ภาษาจะต้องรู้ถึงความสัมพันธ์ของคำศัพท์ที่ใช้ นั่นคือ ควรรู้ว่าคำที่ใช้มีความหมายใกล้เคียงกันหรือเหมือนกัน หรือคำศัพท์ที่ใช้มีนามจากรากคำ (Root) เดียวกันหรือไม่ ซึ่งจะทำให้ผู้ใช้ภาษารู้ถึงความหมายของคำได้อย่างชัดเจนและง่ายขึ้น ผู้ใช้ภาษายังต้องมีการนำเสนอคำศัพท์ไปตามระดับความยากง่าย โดยอาจจะใช้คำศัพท์ที่ต้นคั้นเคยหรือคำศัพท์ที่ง่าย ก่อนที่จะใช้คำศัพท์ที่อยู่ในระดับที่ยากกว่า เพื่อที่จะทำให้ผู้ใช้ภาษาสามารถจำคำศัพท์ และใช้ในบริบทต่าง ๆ ได้

นอกจากนี้ เจเรมี ฮาร์เมอร์ (Jeremy Harmer, 1991: 156-158) ก็ได้กล่าวถึง ความสามารถในการใช้คำศัพท์ไว้ดังนี้

1. ใช้คำศัพท์ให้ถูกความหมาย คำศัพท์หนึ่งคำสามารถมีได้หลายความหมาย เมื่อผู้ใช้ภาษาจะใช้คำศัพท์ในการสื่อสาร ต้องดูความหมายของคำศัพท์จากบริบทที่จะใช้ และใช้ให้ถูกต้องกับบริบทนั้น ๆ นอกจากนี้ความหมายของคำศัพท์ยังมีความสัมพันธ์กับคำอื่น ๆ อีกด้วย ดังนั้นการใช้คำศัพท์ให้ถูกความหมายจำเป็นต้องดูจากบริบทที่ใช้ ตลอดจนความสัมพันธ์กับคำอื่น ๆ ด้วย

2. การใช้คำศัพท์ให้หลากหลาย บางครั้งความหมายของคำที่ใช้อาจมีการเปลี่ยนแปลงได้ ทั้งนี้เพราะความหมายของคำศัพท์มักจะเปลี่ยนแปลง โดยการใช้สำนวนและคำเปรียบเทียบ เช่น คำว่า "hiss" เป็นคำที่หมายถึงเสียงที่เกิดจากงู แต่สามารถนำมาเป็นคำอธิบายถึง แนวทางที่คนพูดคุยกัน อาทิเช่น "Don't move or you're dead, She hissed. ในบางครั้งความหมายของคำก็มีลักษณะเป็นชุดของการใช้ เช่น headache stomachache หรือ earache เป็นต้น นอกจากนี้การใช้คำศัพท์ยังขึ้นอยู่กับลีลาการใช้ (Style) ตลอดจนทำเนียบทางภาษาที่ใช้ (Register) เช่น ถ้าบุคคลคนหนึ่งต้องการที่จะบอกคนอื่นว่าเขาโกรธ เขาอาจจะเลือกคำใช้เป็นคำกลาง ๆ เช่น I'm angry หรือใช้คำที่มีลักษณะไม่เป็นทางการ เช่น I'm really pissed off ! เป็นต้น

3. การใช้คำให้เหมาะสมกับข้อมูล ผู้ใช้ภาษาสามารถใช้คำศัพท์ให้ถูกต้องตามข้อมูลที่ใช้ และต้องสามารถดัดแปลงคำให้เหมาะสมกับบริบททางไวยากรณ์ที่แตกต่างกัน เช่น คำว่า "run" มีรูปแบบ "running" และ "ran" เป็น participle ซึ่ง present participle คือ "running" สามารถใช้เป็นคำวิเศษณ์ (Adjective) และ "run" ก็สามารถเป็นคำนาม (Noun) ได้ ผู้ใช้ภาษาจะต้องสามารถใช้คำวิภัติปัจจัย (Prefix, Suffix) ว่ามีหน้าที่และความหมายอย่างไร นอกจากนี้ ผู้ใช้ภาษาจะต้องสามารถสะกดคำให้ถูกต้อง และออกเสียงคำศัพท์เหล่านั้นได้ถูกต้อง ซึ่งรวมทั้งผู้ใช้ภาษาสามารถเรียนรู้คำศัพท์ในรูปแบบของศัพท์สำหรับการเขียนและศัพท์สำหรับการพูด

4. การใช้คำศัพท์ให้ถูกต้องตามไวยากรณ์ การเปลี่ยนแปลงคำขึ้นอยู่กับความหมายทางไวยากรณ์ ดังนั้นการใช้คำที่แน่นอนสามารถเปลี่ยนแปลงไปตามรูปแบบของไวยากรณ์ที่แน่นอนเช่นกัน

จะเห็นได้ว่าคำศัพท์นั้นมีอยู่หลายประเภทด้วยกัน ซึ่งถ้าแบ่งออกเป็นประเภทใหญ่ ๆ ก็จะมีอยู่ด้วยกัน 2 ประเภท คือ คำศัพท์ที่ใช้บ่อยและคำศัพท์ที่ไม่ค่อยได้ใช้ ซึ่งความสามารถในการใช้คำศัพท์ของครูภาษาอังกฤษนั้นประกอบไปด้วย ใช้คำศัพท์ให้ถูกความหมาย เช่น ใช้คำศัพท์ให้สัมพันธ์กับจุดประสงค์ ใช้คำศัพท์ให้สัมพันธ์กับรูปแบบของไวยากรณ์ที่เหมาะสม หรือใช้คำศัพท์ให้เหมาะสมกับบุคคลและโอกาส ใช้คำศัพท์ได้อย่างหลากหลาย และใช้คำศัพท์ให้เหมาะสมกับข้อมูลที่ต้องการสื่อสารได้ ซึ่งความสามารถของผู้ใช้ภาษาอังกฤษในการใช้คำศัพท์จะส่งผลไปสู่การใช้ภาษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ไวยากรณ์ (Grammar)

ไวยากรณ์ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารนั้นเป็นไวยากรณ์แนวใหม่ ที่ไม่ค่อยเน้นรูปแบบของภาษามากนัก แต่จะเน้นหน้าที่ของภาษามากที่สุด ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาหลาย ๆ ท่านได้กล่าวถึงความหมายของไวยากรณ์ไว้ดังนี้

โรเบิร์ต ลาโด (Robert Lado, 1961: 142-143) สรุปว่า ไวยากรณ์เป็นวิชาที่ว่าด้วยกฎเกณฑ์ความถูกต้อง เป็นกฎเกณฑ์ที่จะให้ผู้ใช้ภาษารู้ว่าอะไรควรอะไรไม่ควรในการใช้ภาษาของผู้ใช้ภาษา

ฮาวาร์ด แจ็คสัน (Howard Jackson, 1985: 1) ได้ให้ความหมายของ ไวยากรณ์ว่า หมายถึง รายละเอียดเกี่ยวกับภาษาทั้งหมด ซึ่งมีส่วนประกอบ คือ เสียง โครงสร้าง และความหมาย

ไดแอนน์ ลาร์เซน ฟรีแมน (Diane Larsen Freeman, 1991: 280) ได้ให้ความหมายของไวยากรณ์ไว้ว่า เป็นกฎเกณฑ์ในการใช้ภาษาตามรูปแบบ และความหมายของภาษาได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

จากความหมายของไวยากรณ์ที่ผู้เชี่ยวชาญให้ไว้อาจสรุปได้ว่า ไวยากรณ์เป็นกฎเกณฑ์ของการใช้ภาษาที่เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงรูปแบบของคำ ตลอดจนการรวมกันของคำ เป็นประโยค หรือเป็นกฎของการใช้ภาษาตามรูปแบบและความหมายให้ถูกต้องและเหมาะสม

ไวยากรณ์ภาษาอังกฤษนั้น เป็นสิ่งที่ไม่ได้รับการเน้นในปัจจุบันนี้ เพราะว่าการใช้ภาษาในปัจจุบันเป็นการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร เน้นการสื่อความหมายเป็นเรื่องสำคัญ แต่อย่างไรก็ตาม ถ้าผู้ใช้ภาษาสามารถใช้ไวยากรณ์ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม รู้ถึงส่วนประกอบ หรือขอบข่ายของไวยากรณ์ ก็จะทำให้ผู้ใช้ภาษาคนนั้นสามารถสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ไดแอนน์ ลาร์เซน ฟรีแมน (Diane Larsen Freeman, 1991: 280-290) ได้กล่าวถึงส่วนประกอบของไวยากรณ์ไว้ ซึ่งอาจสรุปได้ดังนี้

ส่วนประกอบของไวยากรณ์นั้น ประกอบไปด้วยส่วนประกอบ 3 ส่วนด้วยกันคือ

1. รูปแบบหรือโครงสร้างของไวยากรณ์ (Form / Structure) เป็นสิ่งที่จะแสดงให้เห็นให้ผู้ใช้นภาษารู้ถึงโครงสร้างทางภาษาว่าถูกใช้อย่างไร ในการเรียนรู้รูปแบบหรือโครงสร้างทางไวยากรณ์นั้นเป็นการช่วยให้ผู้เรียนได้เข้าใจและสามารถใช้ภาษาให้มีความต่อเนื่องกัน ทั้งในการเขียน หรือการพูด
2. ความหมายของไวยากรณ์ (Meaning / Semantics) เป็นสิ่งที่จะแสดงให้เห็นให้ผู้ใช้นภาษารู้ถึงความหมายของภาษาว่าใช้ถูกต้องเหมาะสมหรือไม่ ความหมายของไวยากรณ์อาจเป็นความหมายตามพจนานุกรม หรือเป็นความหมายทางไวยากรณ์ก็ได้ ในการใช้ความหมายของไวยากรณ์นั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้ใช้นภาษาจะต้องให้มีความสัมพันธ์กับรูปแบบหรือโครงสร้างของไวยากรณ์ เพื่อที่จะให้ภาษาที่สื่อออกไปนั้นเป็นที่เข้าใจแก่ผู้ฟังหรือผู้รับสาร

3. กลวิธีการใช้ไวยากรณ์ (Pragmatics) เป็นสิ่งที่จะแสดงให้เห็นให้ผู้ใช้งานภาษารู้ถึงการใช้ไวยากรณ์ว่าจะใช้เมื่อใด และทำไมจึงต้องใช้ ซึ่งคำว่า Pragmatics นั้น มีความหมายว่าการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาษา และบริบทที่อยู่ในไวยากรณ์เดียวกัน (Diane Larsen Freeman, 1991: 281) ซึ่งบริบทของภาษาอาจเป็นสังคมของการใช้ภาษา เช่น บริบทที่ถูกกำหนดขึ้นโดยคู่สนทนา ความสัมพันธ์ระหว่างคู่สนทนา สถานการณ์ของการสนทนา เป็นต้น หรืออาจจะเป็นบริบทของความสัมพันธ์ทางภาษาศาสตร์ก็ได้ ซึ่งกลวิธีการใช้ไวยากรณ์นั้นเป็นสิ่งที่จะช่วยให้ผู้ใช้ภาษาสามารถเลือกใช้ไวยากรณ์ได้อย่างถูกต้องทั้งในรูปแบบและโครงสร้างในบริบทของการใช้ภาษาโดยทั่ว ๆ ไป

ไวยากรณ์ในการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารนั้น ถือว่าเป็นไวยากรณ์แนวใหม่ (New Grammar) คือ เป็นไวยากรณ์ที่ศึกษาถึงเปลี่ยนแปลงในด้านไวยากรณ์ โดยเฉพาะการเปลี่ยนจากการศึกษาส่วนต่าง ๆ ของคำ (Part of Speech) มาเป็นการศึกษาประโยค (Sentences) ซึ่งถือว่าเป็นการศึกษาหน่วยที่มีความหมายหน่วยหนึ่ง ไวยากรณ์แนวใหม่นี้ได้นำความคิดด้านหน่วยคำ (Morpheme) มาใช้ให้เป็นประโยชน์ในการช่วยให้ผู้ใช้ภาษาเข้าใจโครงสร้างภาษาอังกฤษ ทัณฑ์ น้อยแสงศรี (2538: 54) กล่าวถึงจุดประสงค์ในการใช้ไวยากรณ์แนวใหม่ไว้ว่า เพื่อให้ผู้ใช้ภาษารู้จักโครงสร้างของประโยคที่ถูกต้องตามไวยากรณ์ และสามารถถ่ายทอดความคิดของตนออกมาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

นอกจากนี้ หลุยส์ อเล็กซานเดอร์ (Louis Alexander, 1988: 51-59)

ได้กล่าวถึงการใช้ไวยากรณ์แนวใหม่ในการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ดังนี้

การสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารไม่ได้คำนึงถึงไวยากรณ์มากนัก นั่นไม่ได้หมายความว่า การใช้ประโยคต่าง ๆ จะไม่ถูกต้องทางไวยากรณ์ แต่ควรมีความสัมพันธ์ระหว่างความคิดสร้างสรรค์ในการใช้ภาษาและความถูกต้องทางไวยากรณ์ ไวยากรณ์ภาษาอังกฤษเป็นเรื่องของข้อมูลที่มีความขัดแย้งกัน เนื่องจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สามารถเปลี่ยนแปลงกฎเกณฑ์ได้ตลอดเวลา ดังนั้นผู้ใช้ภาษาจะต้องคำนึงจากลักษณะดังต่อไปนี้

1. การเรียงคำในประโยค (Sentence Word Order) เนื่องจากภาษาอังกฤษเน้นความสำคัญในความหมาย จึงต้องมีการเรียงคำเพื่อที่จะทำให้ความหมายถูกต้อง ซึ่งถ้าหากเรียงคำไม่ถูกต้องอาจทำให้ความหมายเปลี่ยนแปลงไป

2. การใช้คำนามนับได้และนับไม่ได้ (Countable and Uncountable Nouns) มักปรากฏว่าได้มีการสับสนระหว่างการใช้คำนามนับได้ และคำนามที่นับไม่ได้ เช่น คำนามที่นับได้ในภาษาชาวยุโรป อาจเป็นคำนามนับไม่ได้ในภาษาอังกฤษ

3. การใช้กริยาและกาลของกริยา (Verbs and Verb Tenses) เนื่องจากการใช้กริยากับกาลนั้น ต้องใช้ให้มีความสัมพันธ์กัน ระหว่างรูปแบบทางไวยากรณ์และความหมายที่ปรากฏ ซึ่งการใช้กาลในเวลาของอดีตกับความหมายที่ปรากฏนั้นมีลักษณะต่างกัน แต่ในลักษณะของอนาคต (Future Tense) ไม่มีรูปของกริยาในการใช้ ดังนั้น การใช้ไวยากรณ์ภาษาอังกฤษของกริยาจึงมีความหมายสัมพันธ์กับเวลา

4. การใช้บุพบท (Prepositions) บุพบทในภาษาอังกฤษมีอยู่มากมาย ไม่เพียงแต่แสดงให้เห็นเวลาและลักษณะของความสัมพันธ์เท่านั้น แต่สามารถผสมกับกริยาเพื่อสร้างคำใหม่ ๆ ขึ้นมาได้

นอกจากนี้ หลุยส์ อเล็กซานเดอร์ (Louis Alexzander, 1988: 51-59) ยังได้กล่าวเพิ่มเติมในเรื่องเดียวกันนี้ว่า ไวยากรณ์ในปัจจุบันไม่ค่อยได้รับการเน้น แต่จะเป็นการเน้นการใช้ภาษาตามหน้าที่ (Functions) ซึ่งเป็นการใช้ภาษาที่ไม่ได้คำนึงถึงไวยากรณ์ แต่เป็นการเน้นทางความหมายของภาษาที่ใช้ตามสถานการณ์และบุคคล เพราะฉะนั้นจึงอาจมีการละหน้าที่ทางโครงสร้างไปบ้างเพื่อสะดวกในการใช้ภาษาเป็นบางกรณี ในเรื่องของไวยากรณ์โครงสร้างนั้นเป็นสิ่งที่สามารถเกิดขึ้นได้ด้วยตัวของมันเอง ครูภาษาอังกฤษจึงไม่ควรมีการแยกการสอนไวยากรณ์โครงสร้างออกมาอย่างเดียว ๆ เพราะครูผู้สอนหรือผู้เรียนสามารถรู้ความหมายได้ โดยการนำเสนอตามรูปแบบของปริบทการใช้ภาษา ซึ่งจะเป็นสิ่งที่จะอธิบายให้รู้ถึงการใช้ภาษาไปตามหน้าที่ทางภาษาและปริบทที่เกิดขึ้นได้

ในด้านความสามารถในการใช้ไวยากรณ์โครงสร้างนั้น ไดแอนน์ ลาร์เซน ฟรีแมน (Diane Larsen Freeman, 1991: 285) ได้กล่าวถึง ความสามารถในการใช้ไวยากรณ์ว่า ผู้ที่มีความสามารถในการใช้ไวยากรณ์แนวใหม่จะต้องสามารถยืดหยุ่นการใช้ไวยากรณ์ได้อย่างเหมาะสม สามารถใช้ไวยากรณ์ได้ถูกต้องตามรูปแบบและความหมาย และสามารถเสนอรูปแบบของไวยากรณ์ไปตามปริบทของการใช้ภาษาได้ถูกต้อง

จะเห็นได้ว่า ไวยากรณ์มีส่วนประกอบ คือ รูปแบบหรือโครงสร้างของไวยากรณ์ ความหมายของไวยากรณ์ ซึ่งถ้าหากว่าใช้ได้ครบส่วนประกอบแล้วก็จะทำให้ผู้ใช้ภาษาในการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ สำหรับไวยากรณ์ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารนั้น ไม่ได้คำนึงถึงเรื่องความถูกต้องของโครงสร้างมากนัก แต่จะคำนึงถึงความหมายทางข้อความตลอดจนบริบทที่ใช้ โดยคำนึงถึงหน้าที่ทางภาษาที่ใช้ และใช้โดยอ้างอิงความสัมพันธ์กับข้อความอื่น ๆ ในบริบทเดียวกัน อย่างไรก็ตามไวยากรณ์ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารนั้นจะต้องใช้ให้ถูกต้องเหมาะสมกับหน้าที่ทางภาษา (Functions) และความเหมาะสมเกี่ยวกับระหว่างประโยคต่าง ๆ ในบริบท จึงจะทำให้การติดต่อสื่อสารโดยการใช้อไวยากรณ์บรรลุผลทางการสื่อสารได้

ทักษะการใช้ภาษา (Skills in Language Use)

การใช้ทักษะทางภาษาอังกฤษ เป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงความสามารถของผู้ใช้ภาษาอังกฤษ เพราะทักษะการใช้ภาษาเป็นพฤติกรรมที่ผู้ใช้ภาษาจะแสดงความสามารถทางภาษาออกมา (Language Performances) ทักษะการใช้ภาษาอังกฤษประกอบไปด้วย การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ก. การฟัง (Listening)

การฟัง เป็นความสามารถที่เกี่ยวกับการฟังคำพูดของคนอื่น ได้อย่างเข้าใจ และมีความหมาย (Marianne Celce- Murcia, 1991: 82) ในการฟังภาษาอังกฤษนั้น ผู้ที่รับฟังจะต้องสามารถเข้าใจคำพูดของผู้พูดหรือเข้าใจในสิ่งที่ได้ยิน ซึ่ง เคนเน็ธ แชสแตน (Kenneth Chastain, 1976: 283) ได้กล่าวถึงการฟังของผู้ใช้ภาษาว่ามีจุดมุ่งหมายในการฟังเพื่อความเข้าใจเป็นส่วนใหญ่ และเพื่อที่จะเข้าใจในคำพูดของผู้พูดในอัตราเร็วปกติ ในสถานการณ์ที่ไม่มีโครงสร้างการฟังนั้น ผู้ใช้ภาษาจะต้องใช้ทักษะเพื่อที่จะรับรู้และทำความเข้าใจคำพูดของคนอื่น หรือจากการได้ยินจากสื่อต่าง ๆ ซึ่งเป็นการสื่อสารทางเดียว ผู้ฟังก็อาจจะไม่ประสบผลสำเร็จในการฟังได้ ถ้าสิ่งที่ได้ยินนั้นไม่เป็นที่เข้าใจต่อผู้ฟัง ดังนั้น การฟังจึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญที่จะทำให้ผู้ฟัง ได้รับความรู้และเข้าใจในสิ่งที่ผู้อื่นตั้งใจสื่อสาร ในการฟังนั้นมีจุดมุ่งหมายที่แตกต่างกันไป ซึ่งบางคนอาจจะฟังเพื่อความเพลิดเพลิน ฟังเพื่อที่จะมีปฏิสัมพันธ์โดยการโต้ตอบเป็นคำพูด เป็นต้น

ประเภทของการฟังในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารนั้น มีอยู่ด้วยกันหลายประเภท ซึ่งแมรีแอนน์ เซลซี-เมอร์เซีย (Marianne Celce-Murcia, 1991: 83-85) ได้กล่าวถึงประเภทของการฟังไว้ดังนี้

1. การฟังเพื่อกล่าวซ้ำ (Listening to Repeat) การฟังเพื่อกล่าวซ้ำนั้น เป็นรูปแบบของการเรียนรู้เกี่ยวกับการออกเสียง นั่นคือ ผู้ฟังจะฟังเพื่อที่จะให้ได้ยิน และกล่าวก่อนซ้ำตามสิ่งที่ได้ยิน ส่วนมากแล้วมักเป็นลักษณะของการฝึกการใช้ภาษาที่เรียกว่า การฝึกแบบกลไก (Mechanical Drill)

2. การฟังเพื่อความเข้าใจ (Listening to Understanding) การฟังประเภทนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อที่จะให้ผู้ฟังเข้าใจความหมายของการพูดภาษาอย่างรวดเร็ว และถูกต้อง มีความมั่นใจและรู้สึกสบายใจ ในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่พบ

3. การฟังที่เป็นจุดเน้นขั้นต้นในกลวิธีเพื่อความเข้าใจ ในการเรียนรู้ภาษาที่สอง หรือภาษาต่างประเทศ (Listening as the Primary Focus in the "Comprehension Approach" to Second / Foreign Language Learning) เป็นการฟังที่มีจุดมุ่งหมายสองลักษณะ คือ เพื่อให้ผู้ฟังฟังเพื่อความเข้าใจ และเมื่อฟังแล้วผู้ฟังสามารถนำเรื่องที่ฟังไปสู่แนวทางในการพูด รูปแบบของการฟังแบบนี้ประกอบไปด้วยการฝึกฟัง จากนั้นเป็นการฟังเพื่อให้เกิดความเข้าใจ แล้วจึงจะเพิ่มพูนประสบการณ์ในการฟังเพื่อที่จะนำไปสู่การพูด การอ่าน และการเขียน

ในด้านความสามารถในการฟัง (Listening Performances) มีผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาต่างประเทศหลายคน อาทิเช่น วิลกา เอ็ม ริเวอร์ส (Wilka M. Rivers, 1980: 16) แมรี ฟินอคเซียโร และ คริสโตเฟอร์ บรัมฟิต (Mary Finocchiaro and Christopher Brumfit, 1983: 129-146) ได้กล่าวถึงความสามารถในการฟังภาษาอังกฤษ ซึ่งพอสรุปได้ดังนี้

1. ความสามารถในการฟังเสียง (Phonemic Sounds) ของภาษารวมทั้งความแปรปรวนทางภาษาในส่วนบุคคลและภาษาถิ่นของหน่วยเสียงที่มีความหมายในการพูดของเจ้าของภาษา ตลอดจนข้อมูลทางภาษาศาสตร์ (linguistic information) ซึ่งประกอบไปด้วยเสียง คำ การจัดเสียง และคำพูดที่ได้รับฟัง

2. ความสามารถในการฟังความหมายของคำที่ขึ้นอยู่กับบริบทหรือสถานการณ์ที่นำมาอธิบาย (Situation Context) หมายถึง สถานการณ์ในการพูดที่มีผลต่อการรับฟังของผู้ฟัง เช่น ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งที่ได้ยิน สิ่งที่พูดออกมา และสิ่งที่จะได้ยินต่อไป
3. ความสามารถในการเข้าใจจุดประสงค์ของข้อมูลที่ได้รับฟัง (Comprehended Message) หมายถึง ความเข้าใจในสิ่งที่ผู้พูดต้องการจะสื่อให้ผู้ฟังทราบ หรือความสามารถเข้าใจในความหมายแฝง (Underlined Meaning) ที่แฝงอยู่ในข้อมูลที่ได้ยิน
4. ความสามารถในการปฏิบัติตามสิ่งที่ได้ฟังได้ นั่นก็คือ เมื่อฟังสิ่งต่าง ๆ เช่น คำสั่ง คำขอร้อง เป็นต้น แล้วสามารถเข้าใจและปฏิบัติตามได้ถูกต้อง

นอกจากนี้ ไมเคิล รอสท์ (Michale Rost, 1990: 91-111) ก็ได้กล่าวถึงความสามารถในการฟังของผู้ใช้ภาษาอังกฤษไว้ดังนี้

1. ผู้ฟังสามารถแยกแยะหัวข้อที่ได้ยิน ให้มีความสัมพันธ์กันได้ นั่นก็คือ ผู้ฟังสามารถแยกแยะหัวข้อที่มีความสำคัญ ๆ จากเรื่องที่ฟังได้
2. ผู้ฟังสามารถจัดการโต้ตอบในสิ่งที่ได้ยินได้ถูกต้อง นั่นคือ ผู้ฟังสามารถโต้ตอบในสิ่งที่ได้ยิน และสามารถควบคุมข้อมูลในการสนทนากันอย่างเป็นอิสระได้ ซึ่งปัจจัยที่สำคัญอย่างหนึ่งที่จะกำหนดการโต้ตอบกันในการสนทนา ก็คือ ความสัมพันธ์ระหว่างคู่สนทนา
3. ผู้ฟังสามารถตอบสนองไปตามหน้าที่ทางภาษาที่ใช้อยู่ในขณะนั้น นั่นคือ คู่สนทนาสามารถใช้ภาษาตามหน้าที่ที่ได้ยิน แล้วตอบสนองไปตามความเป็นจริงทางภาษาที่เกิดขึ้นในขณะนั้นได้
4. ผู้ฟังสามารถเสนอข้อความให้มีความสัมพันธ์กับผู้ฟังได้ นั่นคือ ผู้ฟังจะได้รับการคาดหวังว่าจะเสนอสัญญาณของสื่อคืนแก่คู่สนทนาได้อย่างเหมาะสม เพื่อแสดงให้เห็นว่าพวกเขาได้ตั้งใจฟังเรื่องราวเป็นอย่างดี

จากที่กล่าวมาแล้วอาจสรุปได้ว่า การฟังเป็นความสามารถที่จะเข้าใจความหมายของคำพูดของผู้อื่นตลอดจนสิ่งที่ได้ยินต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี ซึ่งการฟังมีอยู่ด้วยกันหลายประเภทดังนี้ การฟังเพื่อกล่าวซ้ำ การฟังเพื่อความเข้าใจ การฟังที่เป็นจุดเน้นขั้นต้นในกลวิธีเพื่อความเข้าใจในการเรียนรู้ภาษาที่สองหรือภาษาต่างประเทศ ส่วนในด้านความ

สามารถในการฟังของผู้ใช้ภาษานั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้ฟังจะต้องมี ทั้งนี้ เพื่อให้การสื่อสารที่เกิดขึ้นมีประสิทธิภาพ ผู้ฟังจึงต้องมีความสามารถในการฟังเสียงออก เข้าใจจุดประสงค์ของสิ่งที่ได้ฟัง เข้าใจความหมายแฝงของสิ่งที่ได้ฟัง ตลอดจนเมื่อฟังเรื่องใด ๆ ก็ตามแล้ว สามารถปฏิบัติตามได้ถูกต้อง ซึ่งการฟังที่มีประสิทธิภาพของผู้ที่มีทักษะการฟังที่ดีก็จะส่งเสริมให้ผู้ใช้ภาษามีประสิทธิภาพในการสื่อสารได้ดีเช่นกัน

ข. การพูด (Speaking)

การพูดเป็นทักษะของการทำให้เกิดเสียงที่มีความหมาย เพื่อที่จะติดต่อสื่อสาร โดยการใช้ภาษากับเจ้าของภาษาในสถานการณ์ทางสังคมที่เกิดขึ้นในขณะนั้น (Kenneth Chastain, 1976: 332-334) การพูดเป็นการที่ผู้ใช้ภาษาแสดงความหมายของความคิดที่ตนเองมีอยู่ ตลอดจนความรู้ความเข้าใจของผู้พูดออกมาให้ผู้อื่นได้รับ (วาสนา โกวิทยา, 2525: 174)

การพูดเป็นทักษะที่แสดงถึงการใช้ความสามารถทางภาษาอังกฤษในรูปแบบของการแสดงออกทางภาษา ซึ่งองค์ประกอบของคำพูดนั้น เคนเน็ท แชสแตน (Kenneth Chastain, 1976: 334) และ (วาสนา โกวิทยา, 2525: 174) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของการพูดว่าประกอบไปด้วย ระบบเสียง คำศัพท์ และไวยากรณ์ของภาษา เป็นการนำองค์ประกอบเหล่านี้มาแสดงออกทางคำพูดเพื่อที่จะแสดงความคิดของผู้พูดออกมา วาสนา โกวิทยา (2525: 174) ได้กล่าวเพิ่มเติมเกี่ยวกับการพูดเพื่อการสื่อสารว่า การพูดเพื่อการสื่อสารเป็นการพูดเพื่อที่จะทำให้ผู้อื่นเข้าใจสถานการณ์ต่าง ๆ นอกจากนี้ ยังเป็นการที่ผู้พูดจะใช้เสียง คำศัพท์ และไวยากรณ์ให้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ของภาษา นอกจากนี้ ผู้พูดยังต้องสื่อความหมายให้ผู้อื่นเข้าใจได้ ในการสื่อความหมายด้วยการพูดนั้น ผู้พูดจะต้องมีสิ่งที่จะพูด โดยไม่กลัวว่าจะพูดผิด แต่ต้องคำนึงว่าผู้ฟังเข้าใจสิ่งที่พูดหรือไม่ ถ้าผู้ฟังเข้าใจถึงแม้ว่าจะพูดผิดไวยากรณ์หรือใช้ศัพท์ผิดไปบ้างก็ถือว่าผู้พูดสามารถใช้ภาษาอังกฤษสื่อสารได้

ในการใช้ทักษะการพูดนั้น มีการใช้อยู่ในหลาย ๆ ลักษณะซึ่งทำให้การพูดมีความแตกต่างกันไป ดังนั้น พอล เอส แอนเดอร์สัน และไดแอนน์ ลาโป (Paul S. Anderson and Diane Lapo, 1979: 115-119) ได้แบ่งประเภทของการพูดไปตามลักษณะของการพูด เป็น 3 ประเภทใหญ่ ๆ ดังนี้

1. การพูดแบบไม่เป็นทางการ (Informal Speaking) ซึ่งเป็นการพูดของกลุ่มคนที่รู้จักคุ้นเคยกัน หรือมีความสนิทสนมกัน โดยพูดถึงหัวข้อที่ตนเองสนใจ ซึ่งอาจจะเป็นการพูดเพื่อให้เกิดความบันเทิง การพูดเพื่อแก้ไขปัญหาและการพูดเพื่อหาข้อสรุป เป็นต้น ซึ่งภาษาที่ใช้มีลักษณะไม่เป็นแบบแผนหรือเป็นทางการ สามารถเป็นที่เข้าใจได้ในกลุ่มของคนที่มีประสบการณ์ร่วมกัน

2. การพูดแบบเป็นทางการ (Formal Speaking) เป็นการพูดในแบบที่เป็นพิธีการหรือเป็นแบบแผน โดยการนำเสนอความคิดหรือข้อสรุปต่าง ๆ ต่อหน้าผู้ฟังเป็นจำนวนมาก ดังนั้นภาษาที่ใช้จึงต้องมีลักษณะเป็นทางการ มีโครงสร้างทางภาษาที่ถูกต้อง และผู้พูดที่อยู่ในโอกาสแบบนี้จะต้องเป็นผู้ที่มีความพร้อมในการพูด ทั้งความพร้อมในด้านเนื้อหาของการพูด ตลอดจนความมั่นใจในการพูด

3. การพูดโต้แย้ง (Debate) เป็นการพูดที่มีลักษณะเป็นทางการมากที่สุด เพราะผู้พูดจะต้องเตรียมตัวค้นหาข้อมูลเพื่อนำมาสนับสนุนการพูดของตนให้น่าเชื่อถือมากที่สุด และผู้พูดจะต้องมีไหวพริบดีดีในการแย้งข้อมูลต่าง ๆ ของผู้อื่น ลักษณะการใช้ภาษาและข้อความที่นำมาใช้ จะต้องมิลักษณะเป็นเหตุเป็นผลกันและน่าเชื่อถือ เพื่อให้การโต้แย้งของตนประสบผลสำเร็จ

การพูดที่ประสบผลสำเร็จนั้นผู้พูดเองจะต้องมีความสามารถในการพูด ซึ่ง วอลเตอร์ เอช เบิร์ตซ์ (Walter H. Bertz, 1979: 18-22) ซึ่งมีความเห็นสอดคล้องกับ แมรี ฟินอคเซียโร และคริสโตเฟอร์ บรัมฟิต (Mary Finacchiaro and Christopher Brumfit, 1983: 129-146) ในเรื่องความสามารถในด้านการพูด ซึ่งพอสรุปได้ดังนี้

1. สามารถพูดได้อย่างคล่องแคล่ว (Fluency) นั่นคือ ผู้พูดสามารถพูดในสถานการณ์ต่าง ๆ โดยใช้คำพูดตามหน้าที่ทางภาษา (Functions) ได้อย่างคล่องแคล่ว โดยไม่ติดขัดหรือลังเลใจ

2. สามารถพูดให้ผู้อื่นเข้าใจ (Comprehensibility) เป็นความสามารถที่จะสื่อความคิดของตนเองให้ผู้อื่นเข้าใจได้ โดยการปรับเปลี่ยนรูปแบบของภาษา ตลอดจนความเหมาะสมของการใช้ภาษาไปตามบุคคล สถานที่ หรือบริบทต่าง ๆ ได้

3. สามารถนำข้อความมาพูดได้อย่างมีคุณภาพ (Quality of Communication) ข้อความที่นำมาพูดนั้น ผู้ใช้ภาษาจะต้องสามารถใช้ข้อความนั้น ๆ ให้มีคุณภาพทั้งในด้านข้อความตลอดจนเสียง การเรียงลำดับของคำ รูปแบบทางไวยากรณ์

4. ความพยายามในการสื่อสาร (Effort to Communication) ผู้พูดพยายามที่จะแสดงความหมายทางภาษาของตนออกมา โดยการใช้คำพูดตามรูปแบบหรือใช้คำลังเล (Hesitation Words) ที่จะมาช่วยในการพูด ตลอดจนใช้ลักษณะแนวคิดอื่น ๆ เพื่อให้ภาษาที่สื่อออกไปมีความสมบูรณ์มากขึ้น

จากที่กล่าวมาแล้ว สามารถสรุปได้ว่า การพูดเป็นทักษะของการใช้เสียง คำที่ โครงสร้างทางไวยากรณ์รวมกันเพื่อแสดงความคิดเห็นของผู้พูดให้คนอื่นได้รู้ ซึ่งการพูดมีอยู่ด้วยกัน 3 ประเภทใหญ่ ๆ คือ การพูดแบบไม่เป็นทางการ การพูดแบบเป็นทางการ และการพูดแบบโต้แย้ง ซึ่งการพูดจะประสบผลสำเร็จได้นั้น ผู้พูดจะต้องมีความสามารถในการพูด คือ สามารถพูดได้อย่างคล่องแคล่ว สามารถพูดให้ผู้อื่นเข้าใจ สามารถนำข้อความมาพูดได้อย่างมีคุณภาพ และมีความพยายามในการสื่อสาร ซึ่งถ้าหากว่าผู้พูดมีความสามารถในการพูดแล้ว การสื่อสารที่เกิดขึ้นก็จะสามารถมีประสิทธิภาพทาง การสื่อสารได้

ค. การอ่าน (Reading)

การอ่านเป็นทักษะหนึ่งของการใช้ภาษาที่จะทำให้ผู้ใช้ภาษาได้รับความรู้ต่าง ๆ จากสิ่งที่อ่าน ปัจจัยที่จะส่งเสริมให้ผู้อ่านประสบผลสำเร็จในการอ่านเพื่อความภาษาอังกฤษนั้น มีอยู่ด้วยกันหลายประการ ซึ่ง เคนเน็ธ กูดแมน (Kenneth Goodman, 1971: 25-27) เอ็ดดี้ วิลเลียมส์ (Eddie Williams, 1986: 3-7) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่จะส่งเสริมให้ผู้อ่านประสบผลสำเร็จในการอ่านว่า

1. ผู้อ่านจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับระบบการเขียน (Knowledge of the Writing System) เช่น การสะกดคำ การผสมคำ และการอ่านคำเหล่านั้นให้ถูกต้อง

2. ความรู้เกี่ยวกับตัวภาษา (Knowledge of the Language) ซึ่งเป็นความรู้เกี่ยวกับคำและความหมาย ความรู้เกี่ยวกับโครงสร้างของภาษาและการเรียบเรียงคำ ตลอดจนความสัมพันธ์ต่าง ๆ ของข้อเขียน

3. ความสามารถในการถอดความหมาย (Ability to Interpret) ซึ่งเป็นความสามารถที่จะเข้าใจถึงจุดประสงค์ของสิ่งที่เขียนทั้งหมด โดยการนำประสบการณ์ความรู้ในสิ่งที่อ่านที่มีอยู่เดิมมาช่วยในการถอดความหมาย

4. ความรู้รอบตัว (Knowledge of the World) เป็นการนำความรู้รอบตัวมาช่วยทำความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อเรื่อง ความรู้ดังกล่าวได้แก่ความคุ้นเคยเกี่ยวกับข้อเขียน ความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรม ความเป็นอยู่เฉพาะด้าน ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการเมือง นันทนาการ และการกีฬา เป็นต้น

5. เหตุผลสำหรับการอ่าน และวิธีการในการอ่าน (Reason for Reading and Reading Style) ผู้อ่านแต่ละคนมีเหตุผลในการอ่านแตกต่างกัน ซึ่งมีอิทธิพลต่อการอ่าน ดังนั้น ผู้อ่านจะต้องพิจารณาว่า เนื้อเรื่องที่อ่านนั้นนำมาจากไหนอ่านไปเพื่ออะไร และจะเลือกวิธีอ่านอย่างไรให้เหมาะสม

เคนเน็ท แชสแตน (Kenneth Chastain, 1976: 309-313) ได้กล่าวถึงประเภทของการอ่านว่า มี 2 ประเภท คือ

1. การอ่านออกเสียง (Reading Aloud) เป็นการอ่านออกเสียงที่เกิดจากความสัมพันธ์ระหว่างเสียงต่าง ๆ และสัญลักษณ์ที่เป็นตัวอักษร ซึ่งผู้อ่านจะต้องออกเสียงสิ่งที่อ่านให้ถูกต้อง รวมทั้งต้องจับใจความเนื้อหาที่อ่านไปพร้อม ๆ กันด้วย

2. การอ่านเพื่อความเข้าใจ (Reading for Comprehension) เป็นการอ่านเพื่อจับความหมายหรือตีความหมายของเรื่องที่อ่าน โดยที่ผู้อ่านมีจุดมุ่งหมายเพื่อที่จะได้ความรู้หรือเนื้อหาตามที่ผู้เขียนต้องการจะสื่อ

การอ่านที่มีประสิทธิภาพนั้นผู้อ่านจะต้องมีความสามารถในการอ่าน แมรี ฟินอคเซียโร และคริสโตเฟอร์ บรัมฟิต (Mary Finocchiaro and Christopher Brumfit, 1983: 129-146) ได้กล่าวถึงความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษของผู้ใช้ภาษาอังกฤษ ซึ่งพอสรุปได้ดังนี้

1. สามารถเข้าใจจุดประสงค์ของข้อมูลที่อ่าน และสามารถอธิบายสถานการณ์ต่าง ๆ ในเรื่องที่อ่านได้

2. สามารถเข้าใจองค์ประกอบของสถานการณ์ต่าง ๆ ในเรื่อง
ที่อ่าน เช่น คน สถานที่ เวลา หัวข้อ ตลอดจนลักษณะวัฒนธรรมที่ปรากฏ
3. สามารถอธิบายคำศัพท์ที่ไม่คุ้นเคยทั้งในเรื่องเสียงและความหมายของ
คำศัพท์นั้น ๆ
4. สามารถอธิบายปฏิสัมพันธ์ของสัญลักษณ์ทางเสียงได้
5. สามารถอ่านคำต่าง ๆ เป็นกลุ่มตามเหตุผลได้
6. สามารถเข้าใจหน้าที่ของโครงสร้างของไวยากรณ์และกลุ่มของคำที่อ่านได้
7. สามารถอธิบายลักษณะการแสดงออกทางการสื่อสารที่เป็นทางการ และ
ไม่เป็นทางการ ตลอดจนแนวคิด และสถานการณ์ที่ปรากฏในบริบทของการอ่าน
8. สามารถเข้าใจและเดาความหมายของคำตลอดจนคำเชื่อมของความ
สัมพันธ์ของข้อความ ในประโยคเดียว ๆ และประโยคที่มีการเชื่อมสัมพันธ์กัน
9. สามารถแยกแยะระหว่างแนวความคิดหลัก และรายละเอียดที่นำมา
สนับสนุนได้
10. สามารถเพิ่มความเร็วในการอ่าน และอ่านได้อย่างมีใจความสำคัญ
จากที่กล่าวมาแล้วสรุปได้ว่า การอ่านเป็นสิ่งที่ส่งเสริมให้ผู้อ่าน ได้รับความ
รู้จากสิ่งที่ตนเองได้อ่าน ซึ่งการอ่านโดยทั่ว ๆ ไปมีอยู่ 2 ประเภท คือ การอ่านออก
เสียง และการอ่านเพื่อความเข้าใจ ซึ่งผู้อ่านที่มีประสิทธิภาพนั้นจะต้องมีความสามารถในการ
อ่าน ซึ่งความสามารถในการอ่านประกอบไปด้วย ผู้อ่านสามารถเข้าใจจุดประสงค์ของเรื่อง
ที่ตนเองอ่าน เข้าใจองค์ประกอบและสถานการณ์ต่าง ๆ ในเรื่องที่อ่านได้ สามารถอธิบาย
ปฏิสัมพันธ์ทางเสียง คำศัพท์ ตลอดจนโครงสร้างต่าง ๆ ในเรื่องที่อ่านได้ สามารถอธิบาย
ความคิดหลักหรือความคิดแฝงที่ผู้เขียนต้องการจะสื่อสาร และสามารถใช้กลวิธีการอ่านต่าง ๆ
ได้อย่างมีประสิทธิภาพได้ ซึ่งถ้าผู้อ่านมีความสามารถดังกล่าวแล้วก็จะทำให้การอ่านมี
ความหมายและประสพผลสำเร็จในการอ่านได้

ง. การเขียน (Writing)

การเขียนเป็นทักษะหนึ่งของการแสดงความคิดเห็นออกมาในรูปแบบของ
ลายลักษณ์อักษร หรือในรูปแบบของสัญลักษณ์ทางภาษา (Kenneth Chastain, 1976:
363) นอกจากนี้ การเขียนยังเป็นปฏิภิกิริยาของการสื่อสารระหว่างผู้เขียน และผู้อ่านในแนว

ความคิด หรือเนื้อหาเดียวกัน (Elete Olshtain, 1991: 235) การเขียนเป็นการสื่อสารเกี่ยวกับแนวความคิดของผู้เขียนออกมาเป็นเนื้อหาเพื่อสื่อสารไปยังผู้อ่านในรูปแบบของการเขียน หรือรูปแบบของการสื่อสารที่แตกต่างกันไป

การเขียนมีอยู่ด้วยกันหลายประเภท ซึ่ง เคนเน็ท แชสแตน (Kenneth Chastain, 1976: 368-379) ได้กล่าวถึงประเภทของการเขียนไว้ดังนี้

1. การเขียนคำต่าง ๆ (Writing Words) การเขียนคำประกอบไปด้วยการคัดลอก (Copying) ซึ่งเป็นการเขียนอักษรต่าง ๆ ให้ถูกต้องตามต้นแบบ การสะกดเสียง (Spelling Sounds) เป็นการสะกดในสิ่งที่ผู้เขียนได้ยิน โดยการเขียนหน่วยทางความหมายของแต่ละเสียง และปรับบทแต่ละปรับบทของเสียงที่เกิดขึ้น การเขียนตามคำบอก (Dictation) เป็นการเขียนตามคำบอกที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างเสียง และสัญลักษณ์ที่เกิดจากการอ่านออกเสียง และเป็นการทดสอบทางพัฒนาการทางความจำจากการฟังของผู้เขียนด้วย

2. การเขียนรูปแบบทางภาษา (Writing Language Forms) เป็นการเขียนที่ผู้เขียนไม่เพียงแต่จะต้องรู้เกี่ยวกับการสะกดทางเสียงเท่านั้นแต่จะต้องรู้เกี่ยวกับคำศัพท์ และความเข้าใจในแนวคิดของเรื่องที่เขียนอีกด้วย ซึ่งการเขียนรูปแบบทางภาษาประกอบไปด้วยรูปแบบทางภาษา (Language Forms) ซึ่งเป็นความรู้เกี่ยวกับองค์ประกอบของคำทั้งทางความหมาย รูปแบบของกริยาที่เกิดขึ้นเดี่ยว ๆ หรือในประโยค การใช้รูปแบบประโยคต่าง ๆ เป็นต้น

3. การเขียนสรุปเรื่องต่าง ๆ ให้เป็นเรื่องราว (Productive Writing) เป็นการเขียนที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารในรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งผู้เขียนจะต้องใช้ความรู้หลาย ๆ อย่างมาประกอบกันเพื่อเสนอแนวความคิดของตนออกไป ซึ่งประกอบไปด้วย การอธิบายสถานการณ์ต่าง ๆ (Explained Situation) การต่อเติมประโยคให้สมบูรณ์ (Sentence Completion) การตอบคำถาม (Answering Questions) การเขียนคำถามและคำตอบ (Originating Questions and Answers)

4. การเขียนสนับสนุน (Sustained Writing) เป็นการเขียนที่แสดงความคิดเห็นของผู้เขียนออกมาในรูปแบบปริเจทต่าง ๆ ซึ่งประกอบไปด้วย การสรุป (Summaries) เป็นการเขียนประโยคให้เป็นชุด ๆ เพื่อสรุปเรื่องราวที่อ่านหรือสนทนา การเขียนกึ่งควบคุม (Semi-Controlled Writing) เป็นการเขียนโดยมีการกล่าวนำหรือมีสื่อ นำที่จะช่วยให้ผู้เขียนแสดงความคิดเห็นของตนเองออกมา การเขียนเชิงปริมาณ และคุณภาพ (Quality Versus Quantity) เป็นการเขียนที่เน้นการสื่อสารโดยไม่ค่อยคำนึงถึงข้อผิดพลาดในไวยากรณ์ของการเขียน แต่จะให้ความสำคัญของข้อมูลที่แสดงออกมาเป็นสำคัญ

ในด้านความสามารถในการเขียนนั้น ผู้ใช้ภาษาจะต้องมีทักษะในการเขียน ซึ่งเป็นทักษะที่ผู้ใช้ภาษาจะต้องใช้ความรู้หลาย ๆ อย่างประกอบกันจึงจะสามารถเขียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในการเขียนภาษาอังกฤษให้มีประสิทธิภาพที่จะสามารถสื่อความหมายออกไป แล้วผู้อ่านเข้าใจในสิ่งที่เขียนนั้นจะต้องเขียนเนื้อหาออกมาโดยมีเนื้อหาสาระการเขียนที่ดี มีรูปแบบของการเขียนเป็นอย่างดี ได้แก่ ผู้เขียนเรียบเรียงเนื้อหาให้มีความต่อเนื่องกัน ตลอดจนใช้โครงสร้างทางไวยากรณ์ได้อย่างถูกต้อง นอกจากนี้ผู้เขียนยังต้องสามารถใช้ลีลาภาษา (Style) คือ การเลือกใช้ถ้อยคำ สำนวนโวหาร และสามารถใช้กลไกในการเขียน (Mechanics) ซึ่งได้แก่ การใช้สัญลักษณ์ต่าง ๆ ของภาษาที่ใช้ในการเขียน เช่น การใช้เครื่องหมายวรรคตอน เป็นต้น (David P. Haris, 1974: 68) ดังนั้น ผู้ที่มีความสามารถในการเขียน จะต้องมีความรู้เกี่ยวกับองค์ประกอบของการเขียนเพื่อที่จะช่วยให้ผู้ใช้ภาษาสามารถเขียนสิ่งต่าง ๆ ได้และมีประสิทธิภาพ ถ้าหากว่าผู้เขียนขาดความรู้ด้านใดด้านหนึ่งไป ข้อความที่เขียนหรือข้อมูลที่ส่งออกไปอาจจะไม่เป็นที่เข้าใจแก่ผู้อ่านก็ได้ ซึ่งจะมีผลทำให้การสื่อความหมายไม่ตรงตามความต้องการได้

นอกจากนี้ แมรี ฟินอคเชียโร และ คริสโตเฟอร์ บรัมฟิต (Marry Finocchiaro and Christopher Brumfit, 1983: 135-137) มีความเห็นว่าผู้เขียนที่มีประสิทธิภาพจะต้องมีความสามารถดังนี้

1. สามารถเขียนบทความทางความคิดสร้างสรรค์ในหัวข้อที่สนใจตาม
เหตุผลและข้อมูล
2. สามารถฝึกเขียนจากการฟังเรื่องราว หรือจากการอ่านภายนอกห้องเรียน

3. สามารถใช้รูปแบบทางภาษาหลาย ๆ รูปแบบในการสื่อสาร เช่น ภาษาเป็นทางการไม่เป็นทางการในบทสนทนา แนวคิดต่าง ๆ เป็นต้น
4. สามารถต่อเติมข้อมูลต่าง ๆ ได้อย่างมีใจความสมบูรณ์
5. สามารถเชื่อมข้อความที่จะช่วยขยายความสามารถในการ ฟัง พูด และอ่าน
6. สามารถใช้คำย่อ การสะกดต่าง ๆ ได้ถูกต้อง
7. สามารถสรุปเรื่องราวต่าง ๆ โดยเขียนในรูปแบบต่าง ๆ ได้

จากที่กล่าวมาแล้วสามารถสรุปได้ว่า การเขียนเป็นทักษะที่แสดงความคิดเห็นของผู้เขียนออกมาในรูปแบบที่เป็นลายลักษณ์อักษร เป็นการสื่อสารระหว่างผู้เขียนกับผู้อ่านในรูปแบบของสัญลักษณ์ทางภาษา ซึ่งองค์ประกอบของการเขียนมีอยู่ด้วยกันหลายประเภท ได้แก่ การเขียนคำต่าง ๆ การเขียนรูปแบบทางภาษา การเขียนเรื่องราวต่าง ๆ และการเขียนสนับสนุน ซึ่งผู้เขียนจะมีความสามารถในการเขียนนั้นจะต้องมีความสามารถดังนี้ ใช้โครงสร้างทางไวยากรณ์ทางภาษาได้อย่างถูกต้อง เรียบเรียงเนื้อหาให้มีความต่อเนื่องกัน ใช้ลีลาทางภาษาตลอดจนกลไกทางการเขียนได้ถูกต้องเหมาะสม เขียนเรื่องราวต่าง ๆ โดยใช้รูปแบบทางภาษาต่าง ๆ ได้หลาย ๆ รูปแบบ ตลอดจนสรุปเรื่องราวต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ถ้าผู้เขียนมีความสามารถในการเขียนแล้วการสื่อสารก็จะมีประสิทธิภาพและการสื่อสารก็จะสัมฤทธิ์ผลลงได้

จะเห็นได้ว่า ความสามารถในด้านภาษาศาสตร์เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเสียง คำนท์ โครงสร้าง ตลอดจนความสามารถในการใช้ทักษะต่าง ๆ เช่น ฟัง พูด อ่าน และเขียน ถึงแม้ว่า จะมุ่งเน้นการสอนเพื่อสื่อความหมาย ความรู้เรื่องกฎเกณฑ์ไวยากรณ์ (Rules of Grammar) หรือความรู้ทางภาษาศาสตร์ (Linguistics) ก็ยังมีความสำคัญอยู่ แต่เป็นความรู้ที่สามารถนำไปใช้ได้ (Use) ซึ่งจะทำให้การติดต่อสื่อสารโดยการใช้ภาษาอังกฤษได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไปได้

1.1.2 ความสามารถทางด้านภาษาศาสตร์สังคม (Sociolinguistic Competence)

ได้มีผู้กล่าวถึงความหมายของภาษาศาสตร์สังคมไว้ ซึ่งพอสรุปได้ดังนี้ เดลล์ ไฮม์ส์ (Dell Hymes, 1972: 32) ได้กล่าวถึงความหมายของภาษาศาสตร์สังคมว่า เป็นการศึกษาภาษาของบุคคลในสังคม ว่าภาษามีความสัมพันธ์กับบุคคลในสังคมอย่างไรบ้าง

อาร์ เอ ฮัดสัน (R.A. Hudson, 1980: 1) ได้กล่าวถึงความหมายของภาษาศาสตร์สังคมว่า เป็นการศึกษาภาษาที่มีความสัมพันธ์ต่อสังคม

อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2533: 1) ได้กล่าวถึงภาษาศาสตร์สังคมว่าเป็นแขนงวิชาหนึ่งของภาษาศาสตร์ ซึ่งศึกษาภาษาในแง่ที่สัมพันธ์กับสังคม โดยนำเอาบริบททางสังคมเข้ามาพิจารณาในการอภิปรายปรากฏการณ์ต่าง ๆ ในภาษา และมุ่งตอบคำถามอันเป็นที่สนใจของนักภาษาศาสตร์

จากความหมายของภาษาศาสตร์สังคมดังกล่าว พอสรุปได้ว่า ภาษาศาสตร์สังคม เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับสังคม นั่นคือ เป็นการศึกษาการใช้ภาษาของบุคคลให้เหมาะสมกับสถานการณ์ในสังคม รวมทั้งบริบททางสังคม

ความสามารถทางภาษาศาสตร์สังคมนั้นประกอบไปด้วย ความสามารถในการใช้ภาษาที่เหมาะสมกับบริบททางสังคม (L.F. Bachman and A.S. Palmer, 1982: 449-463) ได้แก่ ความรู้ความเข้าใจระเบียบปฏิบัติทางสังคมของผู้ใช้ภาษาร่วมกันทั้งผู้ส่งสารและผู้รับสาร สามารถใช้รูปแบบของภาษาได้อย่างเหมาะสมกับสถานแวดล้อมในสังคม เช่น รู้ว่าควรใช้ภาษาลักษณะใดกับบุคคลประเภทใดจึงจะเหมาะสมกับกาลเทศะ ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ความสามารถในการใช้ภาษาที่เหมาะสม

เดล ไฮม์ส์ (Dell Hymes, 1974: 203) กล่าวถึงการให้ภาษาให้เหมาะสมว่า มิได้หมายถึงความเหมาะสมของการใช้รูปแบบประโยคได้ถูกต้องเพียงอย่างเดียว หากแต่ยังหมายถึงความเหมาะสมที่เกิดจากความสัมพันธ์ระหว่างรูปประโยคและสถานการณ์ ฉะนั้นการใช้ภาษาให้เป็นที่ยอมรับ จึงมิได้หมายถึงแต่เพียงความสามารถในการ

ใช้ข้อความที่ถูกต้องทางไวยากรณ์เท่านั้น แต่ยังหมายถึงความสามารถในการใช้ภาษาที่เหมาะสมกับเหตุการณ์ขณะนั้นด้วย

เจน เรเวลล์ (Jane Revell, 1979: 4-5) ให้ความเห็นทำนองเดียวกับโฮมส์ว่า การใช้ภาษาเหมาะสม ไม่ใช่ความสามารถในการใช้ภาษาอย่างถูกต้องตามกฎเกณฑ์ไวยากรณ์เท่านั้น แต่ยังรวมถึงความสามารถในการใช้ภาษาที่เปลี่ยนแปลงไปตามสภาพแวดล้อมและสถานการณ์ทางสังคม ทั้งนี้เพราะภาษามิได้เกิดขึ้นอย่างโดดเดี่ยว หากแต่เกิดขึ้นในสถานการณ์ทางสังคม (Social Context) ฉะนั้นผู้พูดไม่เพียงแต่รู้กฎเกณฑ์ทางไวยากรณ์เท่านั้น หากแต่ควรทราบว่าประโยคที่ยกขึ้นมากล่านั้นถูกต้องเหมาะสมกับสถานการณ์ในสังคมหรือไม่ด้วย

เค เอ วัตสัน (K.A. Watson, 1979: 101-110) ได้กล่าวถึงการใช้ภาษาที่เหมาะสมว่า การเรียนรู้โครงสร้างภาษา การเรียนรู้การผูกวลี หรือประโยคอย่างถูกต้องนั้นไม่เหมือนกับการเรียนรู้การใช้ภาษา (Learning to Use) ในการติดต่อสัมพันธ์กันระหว่างคนในสังคม การจะสื่อความหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสมจะต้องเรียนรู้กฎเกณฑ์การใช้ภาษาของแต่ละสังคม ทั้งนี้เพราะกฎของการใช้ภาษาไม่ใช่กฎทางภาษาศาสตร์ (Linguistic Rules) อย่างเดียว แต่เป็นกฎทางสังคม (Social Rules) ด้วย

ไมเคิล คาเนล (Michael Canale, 1983: 7) ได้อธิบายถึงการใช้ภาษาที่เหมาะสมว่า หมายถึง ความเหมาะสมของความหมายและรูปแบบของภาษา ความเหมาะสมของความหมาย ได้แก่ การใช้หน้าที่ของภาษาเพื่อการสื่อสาร (Communication Function) และการใช้ความหมายของข้อความที่สุภาพและเหมาะสมกับสถานการณ์ขณะนั้น เช่น บริการในภัตตาคารที่มีชื่อเสียง จะไม่ใช่หน้าที่ของภาษาประเภท "การออกคำสั่ง" แก่ลูกค้าเมื่อต้องการให้ลูกค้าสั่งอาหาร แต่จะใช้ "การเชิญชวน" แทน ส่วนความเหมาะสมของรูปแบบของภาษาได้แก่ การใช้ภาษาให้เหมาะสมกับสถานการณ์ทางสังคมของผู้ร่วมสนทนาในสถานการณ์ขณะนั้น เช่น บริการในภัตตาคารที่ให้บริการแก่ลูกค้าอย่างสุภาพ จะไม่ใช่โครงสร้างทางไวยากรณ์ที่แสดงถึงการตีสอนเป็นกันเองกับลูกค้า ซึ่งถือว่าเป็นผู้ที่มีสถานภาพทางสังคมสูงกว่า

จะเห็นได้ว่า ความสามารถในการใช้ภาษาที่เหมาะสมนั้นจะต้องคำนึงถึงบริบททางสังคม (Social Context) ซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่กำหนดความเหมาะสม ในการใช้ภาษาในการสื่อสารให้มีประสิทธิภาพในแต่ละสถานการณ์

2. บริบททางสังคม (Social Context)

สำหรับในด้านบริบททางสังคม ได้มีผู้เชี่ยวชาญทางด้านการสอนภาษากล่าวไว้ต่าง ๆ พอสรุปได้ดังนี้

เดล ไฮม์ส์ (Dell Hymes อ้างถึงใน Jeremy Harmer, 1986: 14) กล่าวถึง การใช้บริบททางสังคมว่า ขึ้นอยู่กับด้านต่าง ๆ ต่อไปนี้ คือ

1. สถานที่ที่เกิดการสื่อสาร (Setting)
2. ผู้ร่วมการสื่อสาร (Participants)
3. จุดประสงค์ในการสื่อสาร (Purpose)
4. ช่องทางการสื่อสาร (Channel)
5. หัวข้อของการสนทนา (Topic)

เฟรดเดอริก อีริกสัน และเจฟรีย์ ชุทส์ (Frederick Erikson and Jeffery Schutz, 1981: 143) กล่าวถึงสถานการณ์ทางสังคมว่ามีได้หมายถึงเพียงสถานที่ หรือสถานการณ์ที่เกิดการสื่อสาร (Physical Settings) เท่านั้น แต่หมายถึงการกระทำของผู้ร่วมสื่อสาร เวลา และสถานที่ที่เกิดการสื่อสาร และพฤติกรรมทางสังคมของผู้ร่วมสื่อสาร

เฮช เฮช สเติร์น (H.H. Stern, 1983: 256) กล่าวถึงบริบททางสังคมว่าเป็นการใช้ภาษาในลักษณะต่าง ๆ ซึ่งถูกกำหนดขึ้น โดยสถานการณ์ขณะที่เกิดการสื่อสาร หัวข้อของการสนทนา ลักษณะของภาษาที่ใช้ และบทบาทความสัมพันธ์ระหว่างผู้ร่วมการสื่อสาร ซึ่งได้แก่ ความเท่าเทียมกัน หรือความแตกต่างกัน ระหว่างเพศ และสถานภาพของผู้ร่วมการสื่อสาร เป็นต้น

ไมเคิล คาเนล (Michael Canale, 1983: 7) กล่าวถึงบริบททางสังคมว่า ประกอบไปด้วย สถานภาพทางสังคมของผู้ร่วมการสื่อสาร จุดประสงค์ในการสื่อสาร หรือหน้าที่ของภาษา และบรรทัดฐานหรือแบบแผนในการสนทนา

แมรี ฟินอคเชียโร (Mary Finocchiaro, 1983: 22-26)

กล่าวถึง บริบททางสังคม และการใช้ภาษาในลักษณะต่าง ๆ ว่า พฤติกรรมทางการสื่อสารมักจะถูกกำหนดโดยสถานการณ์ และจะแปรเปลี่ยนไปตามปัจจัย 3 ประการ คือ

1. หน้าที่ของภาษา (Function) ได้แก่จุดประสงค์ (Purpose) ของผู้ใช้ภาษาในการสื่อสารว่าต้องการ ชักชวน ให้สัญญา ขอโทษ หรือทักทาย ฯลฯ
2. ตัวแปรต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการใช้หน้าที่ของภาษา อันได้แก่
  - 2.1 ทำเนียบภาษา (Register) ได้แก่ การใช้ภาษาให้เหมาะสมกับสถานภาพทางสังคมของบุคคล เช่น ภาษาที่ใช้ระหว่างครูกับนักเรียน นอ้กับลูกหมอกับคนใช้ ฯลฯ
  - 2.2 สิลภาษา (Style) ได้แก่ การใช้ภาษาแบบทางการ (Formal) และแบบไม่เป็นทางการ (Informal)
  - 2.3 หัวข้อของการสนทนา (Topic) เช่น เรื่องสุขภาพ เรื่องการงาน เรื่องทุกข์สุข ฯลฯ
3. วัฒนธรรมของสังคม (Sociocultural) ซึ่งเป็นตัวกำหนดความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ว่าเป็นที่ยอมรับของสังคมหรือไม่

อังกาบ ผลากรกุล (อ้างถึงใน อัจฉรา วงศ์โสธร, 2523: 73-75) ได้สรุปถึง ส่วนประกอบของบริบททางสังคมว่า ประกอบด้วย

1. ผู้ร่วมการสื่อสาร (Participants) ซึ่งมีอยู่ 4 ประเภท คือ ผู้พูดหรือผู้สื่อสาร (Speaker or Sender) ผู้ฟังหรือผู้รับสาร (Hearer or Receiver) ผู้ส่งสาร (Addressor) และผู้ส่งสารมุ่งถึง (Addressee) ซึ่งการใช้ภาษานั้นผู้ใช้ภาษาจะต้องใช้ภาษาที่มีความแตกต่างกันไปตามบทบาทและหน้าที่ที่ตนเป็นอยู่นอกจากนี้ผู้ใช้ภาษาต้องคำนึงถึง เพศ อายุ อาชีพ สถานการณ์ทางสังคม และการศึกษา เป็นต้น การคำนึงถึงสิ่งเหล่านี้จะทำให้การใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารประสบผลสำเร็จลงได้
2. สถานที่ที่เกิดการสื่อสาร (Settings) การใช้ภาษาในการติดต่อสนทนาขึ้นอยู่กับสถานการณ์ที่เกิดสาร ซึ่งเป็นองค์ประกอบทางสังคมที่มีอิทธิพลต่อการใช้ภาษา ฉะนั้นผู้ใช้ภาษาจะต้องคำนึงถึงสถานที่ที่เกิดสารด้วย เช่น การใช้ภาษาในการพูดคุยกันในหมู่

ญาติที่บ้าน กับการสนทนาในงานเลี้ยงรับรองแขกผู้มีเกียรติย่อมแตกต่างกัน สถานที่ที่เกิดสารมีความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมและระยะเวลาที่ใช้ภาษาด้วย

3. ลักษณะของภาษาที่ใช้ ซึ่งการใช้ภาษาให้ประสบผลสำเร็จนั้นขึ้นอยู่กับภาษาในสารที่ส่งออกไป (Code or Variety) ผู้ใช้ภาษาอาจใช้ภาษารูปแบบต่าง ๆ แตกต่างกันไปตามบทบาททางสังคมของผู้สนทนา ดังนั้น ภาษาที่ใช้ก็ต้องให้มีความเหมาะสมกับบทบาททางสังคมของกลุ่มสนทนาตามไปด้วย และถ้าจะทำให้เกิดผลสำเร็จยิ่งขึ้นควรใช้รูปแบบของภาษาที่จะสื่อออกไป ซึ่งสื่อ (Channel) ก็มีความสำคัญที่จะสื่อความหมายได้ดีแตกต่างกัน ผู้ใช้ภาษาจึงต้องเลือกใช้สื่อให้เหมาะกับคู่สนทนา เช่น สื่อโดยใช้ภาษาพูด ภาษาเขียน เป็นต้น นอกจากนี้จะใช้อีกทางภาษาจะต้องคำนึงถึงบทบาททางสังคมของกลุ่มสนทนาแล้ว ยังต้องสามารถใช้ลีลาและท่าที (Key) ประกอบในการใช้ภาษา ซึ่งในการใช้ภาษาผู้พูดอาจแสดงความรู้สึก ทศนคติ ความคู่ไปกับคำพูด ลีลาและท่าทีที่ยังครอบคลุมไปถึงน้ำเสียง (Tone) ท่าทาง (Manner) และความรู้สึกต่าง ๆ (Feelings)

4. หัวเรื่องของการสนทนา (Topics) หัวเรื่องของการสนทนามีความสำคัญต่อการใช้ภาษา ดังนั้นผู้ใช้ภาษาจะต้องทราบว่าคุณกำลังพูดอะไรอยู่ หรือกำลังจะเปลี่ยนเรื่องไปเป็นอื่น ซึ่งผู้ใช้ภาษาจะต้องคำนึงถึงเรื่องนี้ด้วย

5. จุดประสงค์ในการสื่อสาร (Purpose) การพูดหรือการสนทนาส่วนใหญ่ ผู้พูดมีจุดประสงค์ที่จะสื่อสารสิ่งที่ตนต้องการไปยังคู่สนทนา เช่น ต้องการบอกกล่าวต่อว่า ชี้ชวน ถาม เป็นต้น การสื่อสารจะบรรลุจุดประสงค์ตามที่ผู้พูดต้องการได้ก็ต่อเมื่อคู่สนทนาสามารถจับความได้ หรือสามารถบอกจุดประสงค์ของผู้พูดที่ต้องการแสดงออกได้ ซึ่งวัตถุประสงค์นี้อาจเห็นได้ชัดจากคำพูด หรืออาจมีนัยเคลือบแฝงอยู่ก็เป็นได้

6. ความสัมพันธ์ระหว่างคู่สนทนา (Social Relationship) การใช้ภาษาขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ของคู่สนทนาว่ามีความสนิทสนม หรือห่างเหินกัน คู่สนทนาที่เป็นเพื่อนคบกันมานาน แน่นนอนต้องแสดงความสนิทสนมออกมาในคำพูดของตน ผู้ที่เพิ่งเคยรู้จักกันหรือเป็นคนแปลกหน้า ย่อมจะใช้ภาษาแตกต่างกันออกไป

จากบริบททางสังคมของการใช้ภาษา อาจสรุปได้ว่า บริบททางสังคม (Social Context) ประกอบไปด้วย

1. จุดประสงค์ในการสื่อสาร (Purpose or Language Function)
2. สถานที่ที่เกิดการสื่อสาร (Setting)
3. หัวข้อของการสนทนา (Topics)
4. บทบาทสถานภาพทางสังคมของผู้ส่งสารและผู้รับสาร (Role and Status) รวมไปถึง ความสัมพันธ์ระหว่างคู่สนทนา (Social Relationships)

ในการใช้ภาษาให้ประสบความสำเร็จในการสื่อสารนั้น ผู้ใช้ภาษาจะต้องมีความสามารถในการใช้ภาษาศาสตร์สังคม ซึ่งความสามารถในการใช้ภาษาศาสตร์สังคมจะต้องประกอบไปด้วย ความสามารถในการใช้ภาษาที่เหมาะสม และความสามารถในการใช้บริบททางสังคม ซึ่งปีเตอร์ ทรัดกริลล์ (Peter Trudgill, 1985: 185-191) ได้กล่าวถึง ความสามารถในการใช้ภาษาศาสตร์สังคมไว้ พอสรุปได้ดังนี้

1. ความสามารถในการใช้ภาษาให้เหมาะสมกับระดับชั้นในสังคม หมายถึง การใช้ภาษาให้เหมาะสมกับการจัดลำดับความสูง-ต่ำของคนในสังคม เนื่องจากในสังคมของมนุษย์ยังมีการใช้ภาษาที่แตกต่างกัน เช่น ชนชั้นกรรมกร ชนชั้นนักธุรกิจ หรือชนชั้นสูงที่เป็นเจ้านาย ย่อมที่จะมีการใช้ภาษาที่แตกต่างกันไป ผู้ใช้ภาษาจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องใช้ภาษาให้เหมาะสมกับชนชั้นของสังคมนั้น ๆ เพื่อให้การสื่อสารประสบผลสำเร็จ

2. ความสามารถในการใช้ภาษาให้เหมาะสมถูกต้องกับกลุ่มเชื้อชาติ ทั้งนี้เพราะผู้ใช้ภาษาอังกฤษมีอยู่หลายเชื้อชาติ ซึ่งมีความแตกต่างกันในการใช้ภาษา ซึ่งกลุ่มเชื้อชาติต่าง ๆ อาจใช้ภาษาเป็นเครื่องหมายกำหนดเชื้อชาติ และเอกลักษณ์ของตน ดังนั้นในการใช้ภาษากับกลุ่มเชื้อชาติ ต้องใช้ให้ถูกต้องเพื่อแสดงให้เห็นว่าผู้ใช้ภาษา มีความสามารถทางด้านภาษาศาสตร์สังคม

3. ความสามารถในการใช้ภาษาให้เหมาะสมกับเพศ ในการใช้ภาษาอังกฤษในบางประเทศ เช่น ชาวอเมริกัน มักจะพบว่าภาษาพูดของเพศหญิงกับเพศชายมีความแตกต่างกันทั้งเสียงพูด คำศัพท์ และนอกจากนั้นในสังคมมีความแตกต่างกันระหว่างบทบาททาง

สังคมของหญิง และชาย เช่น ผู้หญิงใช้ภาษาที่มีรูปแบบถูกต้องมากกว่าผู้ชาย เป็นต้น ดังนั้น การใช้ภาษา จึงต้องให้มีความถูกต้อง เหมาะสมกับเพศ

4. ความสามารถในการใช้ภาษาให้เหมาะสมกับชาติ ชาติบางชาติใช้ภาษาหลายภาษา เช่น ประเทศเบลเยียมมีใช้ภาษาดัตช์และภาษาฝรั่งเศส เป็นต้น ดังนั้น จึงต้องใช้ภาษาให้เหมาะสมกับชาติที่ตนเองมีปฏิสัมพันธ์ด้วย

จากที่กล่าวมาแล้วสามารถสรุปได้ว่า ความสามารถทางด้านภาษาศาสตร์สังคมเป็นความสามารถของผู้ใช้ภาษาทางด้านการใช้ภาษาที่เหมาะสม และความสามารถในด้านการใช้ภาษาให้เหมาะสมกับบริบททางสังคม ซึ่งประกอบไปด้วย ความสามารถในการใช้ภาษาให้เหมาะสมกับระดับชั้นในสังคม ความสามารถในการใช้ภาษาให้เหมาะสมถูกต้องกับกลุ่มเชื้อชาติ ความสามารถในการใช้ภาษาให้เหมาะสมกับเพศ และความสามารถในการใช้ภาษาให้เหมาะสมกับชาติ ซึ่งถ้าหากว่าผู้ใช้ภาษามีความสามารถในการใช้ภาษาศาสตร์สังคมก็หมายความว่า ผู้ใช้ภาษาสามารถประสบผลสำเร็จในการสื่อสาร

1.1.3 ความสามารถทางด้านการใช้ความสัมพันธ์ของข้อความ

(Discourse Competence)

ได้มีผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาต่างประเทศหลายท่านให้ความหมายของการใช้ความสัมพันธ์ของข้อความไว้ ซึ่งพอสรุปได้ดังนี้

เอช จี วิดโดว์สัน (H.G. Widdowson, 1980: 90) ได้ให้ความหมายของการใช้ความสัมพันธ์ของข้อความไว้ว่า เป็นการใช้ประโยคให้มีความสัมพันธ์กันทั้งทางด้านข้อความและความหมาย

เนสซา วอล์ฟสัน และ เอลเลียต จัดด์ (Nessa Wolfson and Elliot Judd, 1983: 156) ได้ให้ความหมายในเรื่องเดียวกันนี้ว่า เป็นการใช้ภาษาในการพูดและการเขียนให้ประสบผลสำเร็จ โดยการใช้ภาษาให้มีความสัมพันธ์กันทั้งทางรูปแบบไวยากรณ์ และความหมายตลอดจนความสอดคล้องของปฏิสัมพันธ์ต่าง ๆ ของการใช้ภาษา

กาย คูก (Guy Cook, 1989: 3) ให้ความหมายของการใช้ความสัมพันธ์ของข้อความไว้ว่า เป็นการใช้ภาษาติดต่อสื่อสารกับผู้อื่นให้มีประสิทธิภาพ โดยที่ประโยคมีความถูกต้องและประโยคทุกประโยคต้องมีความน่าสนใจ คือ มีความหมายตรงประเด็นหรือมีความเหมาะสม ใช้ประโยคให้สัมพันธ์กับความหมายที่ต้องการจะสื่อสารกับผู้อื่น

จากความหมายของการใช้ความสัมพันธ์ของข้อความนี้พอสรุปได้ว่าการใช้ความสัมพันธ์ของข้อความเป็นการใช้ประโยคให้มีความสัมพันธ์กันทั้งในรูปแบบของไวยากรณ์และความหมาย ตลอดจนประโยคหรือข้อความที่ใช้ต้องมีความถูกต้องเหมาะสมกับประเด็นที่ต้องการสื่อสาร

การเรียนการสอนภาษาอังกฤษที่ผ่าน ๆ มานั้น เป็นการเน้นประโยคตามลำพัง ซึ่งไม่สอดคล้องกับสถานการณ์จริงในการสื่อสาร เพราะการสื่อสารเป็นการใช้ภาษาให้มีความต่อเนื่องกัน หรือเป็นการใช้ประโยคหลาย ๆ ประโยคให้มีความสัมพันธ์กันทั้งทางรูปแบบและความหมาย ในการใช้ความสัมพันธ์ของข้อความนั้นมีการใช้อยู่หลายประเภทแตกต่างกัน ซึ่งอาจสรุปได้ดังต่อไปนี้

เอช จี วิดโดว์สัน (H.G. Widdowson, 1978: 62-64)

และกาย คูก (Guy Cook, 1989: 5) มีความเห็นคล้ายคลึงกันในด้านประเภทของการใช้ความสัมพันธ์ของข้อความว่ามีอยู่ด้วยกัน 2 ประเภท คือ

1. ความสัมพันธ์ระหว่างประโยคตามหลักภาษา (Cohesion)

เป็นเรื่องของประโยคและส่วนต่าง ๆ ของประโยครวมกัน เพื่อแสดงความหมายของประโยคให้สอดคล้องกัน และยังคงต้องมีความสัมพันธ์กับข้อความอื่น ๆ ที่แสดงออกมาในประโยคได้อย่างเหมาะสม

2. ความสัมพันธ์ระหว่างประโยคตามความหมาย (Coherence)

เป็นเรื่องของความเหมาะสมรวมไปถึงปฏิสัมพันธ์ระหว่างคู่สนทนา และสถานการณ์ในการสนทนา สิ่งที่ใช้ภาษารู้หรือมีประสบการณ์ ตลอดจนสิ่งที่ผู้ใช้ภาษากระทำก็สามารถนำมาประกอบในการสื่อความหมายด้วย ซึ่งสิ่งเหล่านี้มีอิทธิพลต่อการสร้างความยึดหยุ่นในตัวภาษาให้มีความสัมพันธ์กันทางความหมายได้

การใช้ความสัมพันธ์ของข้อความนั้นจะเป็นสิ่งที่จะทำให้ผู้ใช้ภาษาได้แสดงความสามารถในการใช้ภาษาของตน ฉะนั้นผู้ใช้ภาษาจะต้องมีความสามารถในการใช้ความสัมพันธ์ของข้อความ ซึ่ง ภาย กุก (Guy Cook, 1989: 6-9) ได้กล่าวถึงความสามารถในการใช้ความสัมพันธ์ของข้อความไว้ดังนี้

1. ความสามารถในการใช้รูปกริยา (Verb Form) รูปแบบของกริยาในประโยคสามารถกำหนดตัวเลือกกริยาในประโยคต่อไปได้ และผู้ใช้ภาษาสามารถตัดสินใจได้ว่ารูปแบบของกริยาในประโยคผิดหรือไม่เหมาะสม เนื่องจากไม่มีความเหมาะสมกับรูปแบบอื่น ๆ ในประโยคต่อ ๆ ไปได้
2. ความสามารถในการใช้ลักษณะคู่ขนานกัน (Pararellism) ลักษณะคู่ขนานกันนี้ มักใช้ในคำพูด บทสวดมนต์ บทกวี และการโฆษณา ซึ่งจะมีผลทางด้านอารมณ์ และเป็นสิ่งที่จะช่วยให้ผู้ใช้ภาษาเกิดความจำได้ดี
3. ความสามารถในการอ้างอิงข้อความ (Reference Expression) เป็นการใช้คำที่มีความหมายที่สามารถครอบคลุมเนื้อความ โดยการอ้างอิงถึงคำอื่น ๆ หรือองค์ประกอบอื่น ๆ ในบริบททางภาษาที่ใช้ในการสื่อสาร
4. ความสามารถในการกล่าวซ้ำข้อความ (Repetition and Lexical Chains) เป็นการใช้คำต่าง ๆ ในภาษาให้มีความต่อเนื่องซึ่งกันและกัน โดยใช้วิธีการกล่าวซ้ำคำที่มีความหมายคล้ายคลึงกัน โดยมีลักษณะการใช้คล้ายกับการใช้สรรพนามแทนคำนาม เพื่อให้ข้อความมีความสัมพันธ์กันและมีความสมบูรณ์ ในการใช้ติดต่อสื่อสาร
5. ความสามารถในการใช้ข้อความแทนที่กัน (Substitution) โดยใช้ข้อความมาแทนที่เพื่อเชื่อมประโยคในภาษาต่าง ๆ เช่น ใช้คำ do หรือ so มาแทนการตอบข้อความซ้ำ ๆ ในประโยค เช่น A. Do you like mangoes ? B. Yes, I like mangoes. ก็ใช้แทนว่า Yes, I do. เป็นต้น
6. ความสามารถในการละความ (Ellipsis) เป็นลักษณะของการที่ไม่ใช้คำหรือวลีที่คนอื่นได้กล่าวไปแล้ว โดยละคำหรือวลีนั้นไว้ในฐานะที่เข้าใจของผู้พูด เช่น A. Would you like a glass of beer ? B. Yes, I would like a glass of beer. ผู้ตอบก็จะละความไว้ว่า Yes, I would เท่านั้น

7. ความสามารถในการใช้คำเชื่อม (Conjunction) เป็นรูปแบบหนึ่งของการสร้างความสัมพันธ์ของประโยค โดยใช้คำเชื่อมต่าง ๆ มาเชื่อมโยงข้อความได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม และมีความหมายในการสื่อสาร

กล่าวโดยสรุปแล้ว ความสามารถในการใช้ความสัมพันธ์ของข้อความนั้นเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นต่อผู้ใช้ภาษาเป็นอย่างมาก ซึ่งจะช่วยให้ผู้ใช้ภาษาประสบความสำเร็จในการสื่อสาร ทั้งการใช้ ความสัมพันธ์ของข้อความนั้น แบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ การใช้ความสัมพันธ์ระหว่างประโยคตามหลักภาษา และการใช้ความสัมพันธ์ของข้อความตามความหมาย ซึ่งความสามารถในการใช้ความสัมพันธ์ของข้อความนั้นประกอบไปด้วยความสามารถในการใช้รูปกริยา ความสามารถในการใช้ลักษณะคู่ขนานกันทางภาษา ความสามารถในการอ้างอิงข้อความ ความสามารถในการกล่าวซ้ำข้อความ ความสามารถในการใช้ข้อความแทนที่กัน ความสามารถในการละความและการใช้คำเชื่อมต่าง ๆ ซึ่งความสามารถเหล่านี้จะช่วยให้ผู้ใช้ภาษาประสบความสำเร็จในการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.1.4 ความสามารถในการใช้กลวิธีเพื่อการสื่อสาร

(Strategic Competence)

ได้มีผู้เชี่ยวชาญในการสอนภาษาอังกฤษหลายท่านให้ความหมายของการใช้กลวิธีเพื่อการสื่อสารไว้ ซึ่งอาจสรุปได้ดังนี้

อีเลน ทาโรน (Elain Tarone, 1981: 286) กล่าวถึงความหมายของการใช้กลวิธีเพื่อการสื่อสารว่า เป็นความพยายามของคู่สนทนาสองคนที่จะตกลงกันเกี่ยวกับความหมายในสถานการณ์ที่เกิดความจำเป็นเกี่ยวกับโครงสร้างทางการสื่อสารที่เกิดปัญหาขึ้นมาในระหว่างสนทนากัน

ไมเคิล สเวน (Michael Swain, 1984: 7) ได้ให้ความหมายของกลวิธีเพื่อการสื่อสารไว้ว่า เป็นกลวิธีในการปรับตัวในสถานการณ์ของการใช้ภาษา ตลอดจนการใช้กริยา ทำทาง สิ้นหน้ และน้ำเสียงประกอบกันในการสื่อความหมาย ทั้งการแสดงออกในคำพูด (Verbal Expression) และการแสดงออกที่ไม่ใช้คำพูด (Non-Verbal Expression) ในการสื่อสารกับคนอื่น ๆ นอกจากนี้การใช้กลวิธีเพื่อการสื่อสารนี้

เป็นเรื่องของการปฏิบัติตนให้กลมกลืนกับการใช้ภาษา เพื่อให้การใช้ภาษาบรรลุจุดประสงค์ของการสื่อสาร

อัจฉรา วงศ์ไสร (2527: 127) ได้กล่าวถึง ความหมายของ กลวิธี เพื่อการสื่อสารไว้ว่า ในการปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ในการใช้ภาษา ผู้ใช้ภาษาจะ เชื่อมโยงความสามารถทางภาษาให้ เข้ากับการแสดงออกทางด้านกลวิธีการ โดยผ่านทาง น้ำเสียง หรือการแสดงออกทางคำพูด เพื่อให้ผู้รับสารเข้าใจ

สมิตรา อังวัณกุล (2532: 27) กล่าวถึงความหมายของการ ใช้กลวิธี เพื่อการสื่อสารว่า เป็นเรื่องของบุคคลที่จะสร้างความหมายของการสื่อสารกับคู่สนทนา ให้ประสบผลสำเร็จ หรือเป็นกลวิธีการที่จะช่วยให้การดำเนินการสื่อสารเป็นไปได้อย่างราบรื่น โดยไม่มีอุปสรรค ซึ่งอุปสรรคของการใช้ภาษาอาจเกิดขึ้นได้กับทุกคน ดังนั้น กลวิธีการเพื่อ การสื่อสารก็จะเป็นสิ่งที่จะช่วยให้ผู้ใช้ภาษาสามารถขจัดอุปสรรคหรือความยุ่งยากออกไป ทำให้ การใช้ภาษา เพื่อการสื่อสารประสบผลสำเร็จได้

จากความหมายของการใช้กลวิธี เพื่อการสื่อสารจากผู้เชี่ยวชาญ หลาย ๆ ท่านดังกล่าว พอสรุปได้ว่า การใช้กลวิธี เพื่อการสื่อสารเป็นการใช้กลวิธีที่จะช่วยให้ ผู้ใช้ภาษาสามารถดำเนินการสนทนาต่อไปได้ โดยไม่มีอุปสรรคหรือความยุ่งยากเกิดขึ้นใน ขณะที่มีการแสดงออกทางภาษา โดยผ่านทั้งการแสดงออกโดยใช้คำพูด (Verbal Expression) และการแสดงออกโดยไม่ใช้คำพูด (Non-Verbal Expression)

ในการใช้กลวิธี เพื่อการสื่อสารนั้น ผู้ใช้สามารถใช้ได้หลายประเภท ด้วยกัน ซึ่งแต่ละประเภทก็มีจุดมุ่งหมายเดียวกัน คือ เป็นสิ่งที่จะช่วยให้การสื่อสารประสบผล สำเร็จ อีเลน ทาโรน แอนดรู ดี โคเฮน และกาย ดูมัส (Elaine Tarone, Andrew D. Cohen and Guy Dumas, 1983: 4-13) ได้กล่าวถึงประเภทของกลวิธีเพื่อการสื่อสาร ไว้ดังนี้

1. กลวิธีในการแปลจากภาษาแม่ (Transfer from the Native Language) เป็นกลวิธีการที่ถ่ายเทจากเสียง ความหมาย และวากยสัมพันธ์ โดยในด้านเสียงจะถ่ายโอนจากเสียงพูดจากภาษาแม่ไปสู่ภาษาเป้าหมาย ในด้านความหมาย

ผู้ใช้ภาษาอาจจะใช้รูปแบบของภาษาหรือกฎเกณฑ์ของภาษาแทนที่กัน เช่น The book of Jack แทน Jack's book เป็นต้น หรือในด้านของวากยสัมพันธ์นั้น ผู้ใช้ภาษาอาจจะใช้ระบบของภาษาแม่มาใช้เป็นภาษาเป้าหมายได้ เช่น Indirect Object Pronoun มาใช้ในประโยค ดังตัวอย่างต่อไปนี้ 'Dio' A ELLOS แทน LES dio' A ELLOS.

2. กลวิธีในการใช้ภาษาทดแทน (Overgeneralization)

เป็นกลวิธีที่ใช้กฎเกณฑ์ของภาษาเป้าหมายที่ไม่เหมาะสมแทนที่กฎเกณฑ์ของภาษาเป้าหมายที่ถูกต้อง เช่น ผู้พูดอาจพูดว่า I don't know what is it. แทนการใช้ I don't know what it is เป็นต้น

3. กลวิธีการใช้รูปแบบที่เตรียมไว้ก่อน (Prefabricated Pattern)

เป็นรูปแบบของการพูดที่พูดโดยปราศจากความรู้เกี่ยวกับโครงสร้างที่กำหนดไว้ แต่มีความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์ที่คุ้นเคย รูปแบบที่เตรียมไว้อาจจะจะเป็นลักษณะหนึ่งของคำพูดที่มีโครงสร้างที่เตรียมไว้แล้ว

4. กลวิธีการใช้ภาษาตามกฎเกณฑ์ไวยากรณ์ (Overlaboration)

ซึ่งเป็นกลวิธีการใช้ภาษาตั้งใจในการใช้ภาษาเป้าหมายอย่างระมัดระวัง โดยที่คำพูดที่ใช้ อาจเป็นการต่อคำพูดแบบสำนวนโวหาร และรูปแบบเป็นทางการที่ไม่ได้สร้างคำพูดขึ้นมาเอง ซึ่งอาจจะมีความถูกต้องทางไวยากรณ์ โดยคำพูดที่ใช้ จะมีลักษณะเหมือนกับภาษาเขียนที่เป็นแบบแผน

5. กลวิธีการเพิ่มข้อมูล (Epenthesis)

ผู้ใช้ภาษาอาจจะไม่สามารถใช้กลุ่มของพยัญชนะที่ไม่คุ้นเคยในภาษาเป้าหมาย แต่ต้องการที่จะใช้ ดังนั้น จึงใช้สระชวา (Schwa) ระหว่างพยัญชนะ เช่น /satrei / สำหรับ /strei / (stray) เป็นต้น

6. กลวิธีหลีกเลี่ยง (Avoidance)

เป็นการหลีกเลี่ยงกฎเกณฑ์หรือรูปแบบของภาษาเป้าหมายที่ผู้ใช้ภาษาไม่มีความสามารถในรูปแบบภาษานั้น ๆ ซึ่งกลวิธีหลีกเลี่ยงประกอบไปด้วย

6.1 การหลีกเลี่ยงหัวข้อที่ไม่คุ้นเคย (Topic Avoidance)

ผู้ใช้ภาษาจะหลีกเลี่ยงการใช้ภาษาในหัวข้อการสนทนาที่ตนเองไม่รู้ โดยอาจจะเลี่ยงไม่กล่าวถึงหัวข้อหรือใช้ทำทางต่าง ๆ แทนการสนทนา

6.2 การหลีกเลี่ยงทางความหมาย (Semantic Avoidance) ผู้ใช้ภาษาจะหลีกเลี่ยงการใช้กฎเกณฑ์ทางภาษา และรูปแบบของภาษาที่ไม่รู้ โดยจะใช้แนวความคิดของภาษาที่มีความใกล้เคียงกันกับเนื้อหาที่ต้องการใช้

6.3 การใช้การขอร้องให้คู่สนทนาช่วย (Appeal to Authority) เป็นการใช้กลวิธีที่ผู้ใช้ภาษาขอร้องให้คู่สนทนาได้เสนอรูปแบบหรือระบบ ไวยากรณ์ทางภาษาที่ถูกต้องให้

6.4 การถอดความหมาย (Paraphrase) เป็นการสร้างคำใหม่ของข้อมูลที่ได้รับมา เพื่อหลีกเลี่ยงรูปแบบหรือโครงสร้างของภาษาที่มีความยุ่งยาก

6.5 การละทิ้งการสื่อสารกลางคัน (Message Abandonment) เป็นการหยุดกระตั้นหัน หรือหยุดชั่วขณะ เมื่อผู้ใช้ภาษาพบกับอุปสรรคหรือความยุ่งยากในการใช้ภาษาตามรูปแบบหรือกฎเกณฑ์ทางภาษานั้น ๆ ผู้ใช้ภาษาอาจหยุดกลางประโยค โดยไม่ขอร้องให้คู่สนทนาช่วยเหลือในการพูด

ในการสื่อสารนั้น อาจพบความยุ่งยากหรือปัญหาเกิดขึ้น ซึ่งเป็นสาเหตุให้การสื่อสารไม่ประสบผลสำเร็จได้ ดังนั้นผู้ใช้ภาษาจึงจะต้องมีความสามารถในการใช้กลวิธีเพื่อการสื่อสาร เพื่อให้การสื่อสารของตนราบรื่นและประสบผลสำเร็จ อีเลน ทาโรน (Elain Tarone, 1981: 286-287) ได้กล่าวถึง ความสามารถในการใช้กลวิธีเพื่อการสื่อสารไว้ดังนี้

1. ความสามารถในการถอดความหมาย (Paraphrasing)

คือ ผู้ใช้ภาษาสามารถใช้คำหรือโครงสร้างประโยคที่มีความหมายใกล้เคียงกันหรือเกือบตรงกัน (Approximation) มาใช้เมื่อผู้พูดไม่แน่ใจว่าตนเองจะสามารถใช้คำหรือโครงสร้างนั้น ๆ ได้ถูกต้องหรือไม่ ซึ่งอาจมีวิธีการต่าง ๆ ในการใช้ เช่น การสร้างคำขึ้นมาใหม่ (Word Coinage) การพูดอ้อมค้อม (Circumlocution) เพื่อช่วยให้การสื่อสารประสบผลสำเร็จ หรือผู้ใช้ภาษาอาจใช้ประโยคโครงสร้างที่ซ้ำ ๆ กันหรือใช้คำที่ซ้ำ ๆ กัน (Repetition) เพื่อให้การสื่อสารดำเนินต่อไปได้ และเป็นที่น่าสนใจตรงกันระหว่างผู้พูดกับผู้ฟัง ความสามารถในการถอดความหมายนี้ มักจะใช้เมื่อผู้ใช้ภาษาไม่สามารถเปลี่ยนแปลง

ข้อผิดพลาดในการใช้ภาษาของตนให้ถูกต้องได้ และผู้ใช้ภาษาไม่สามารถหาคำพูดที่ถูกต้องหรือเหมาะสมมาใช้ในการสื่อสารของตนได้ โชลตัน ดอร์นีย์ และ ซารา เทอร์เรลล์ (Zoltan Dornyei and Sara Thurrell, 1991: 17-18) มีความเห็นในเรื่องเดียวกันนี้ว่าเป็นความสามารถในการขยายแหล่งข้อมูล (Resource Expansion Strategies) ซึ่งผู้ใช้ภาษาต้องการใช้เมื่อต้องการที่จะหยุดการสนทนาหรือต้องการที่จะดำเนินการสนทนาต่อไป

2. ความสามารถในการยืมภาษา (Borrowing)

ผู้ใช้ภาษาอาจใช้โครงสร้างของประโยคแบบภาษาแม่ (Mother Tongue) ซึ่งเป็นลักษณะของการถ่ายโอนภาษา (Language Transfer) โดยคู่สนทนาจะสังเกตเห็นหรือรับรู้ได้จากการวางตำแหน่งของคำตามโครงสร้างของประโยคในภาษาแม่ที่ผู้ใช้ภาษาค้นเคยนั่นเอง บางครั้งผู้ใช้ภาษาอาจแปลคำต่อคำ (Literal Translation) มาจากภาษาแม่ของตน ซึ่งในการยืมภาษาก็เนื่องมาจากผู้ใช้ภาษาไม่สามารถนำคำต่าง ๆ มาเรียบเรียงเข้าเป็นประโยค โดยการใช้โครงสร้างที่ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ของภาษาที่สองหรือภาษาต่างประเทศ ที่ผู้พูดนำมาใช้เป็นสื่อกลางในการติดต่อสื่อสารได้อย่างดีพอ นอกจากนี้ผู้พูดอาจจะใช้การสลับทางภาษา (Language Switch) ในคำศัพท์บางคำที่ไม่ทราบก็ได้

3. ความสามารถในการขอความช่วยเหลือ (Appealing for Assistance)

หมายถึง กลวิธีที่ผู้พูดขอความช่วยเหลือจากผู้ฟัง โดยการถามผู้ฟังในสิ่งที่คุณพูดต้องการจะทราบ ซึ่งการถามดังกล่าว อาจจะได้แก่ การถามคำศัพท์ที่ถูกต้องจากผู้ฟัง เช่น ผู้พูดอาจจะถามว่า "what is this ?" หรือ "what called ?" เป็นต้น

4. ความสามารถในการสื่อสารโดยไม่ใช้คำพูด (Non-verbal Communication)

หมายถึง กลวิธีการที่ผู้พูดสื่อสารโดยการแสดงท่าทางแทนคำพูด (Mime) หรือการแสดงท่าทางประกอบคำพูดของตน เพื่อให้ความหมายในคำพูดของตนชัดเจนยิ่งขึ้น ซึ่งการแสดงท่าทางต่าง ๆ อาจมีได้หลายลักษณะด้วยกัน เช่น การแสดงออกทางสีหน้า (Facial Expression) การสบตา (Eye Contact) การเคลื่อนไหวศีรษะ มือ หรือร่างกาย (Gesture) ซึ่งจะเป็นเรื่องการเคลื่อนไหวส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย การแสดงท่าทางต่าง ๆ เช่น การยกมือ การอ่ปาก การเลิกคิ้ว การพยักหน้า เป็นต้น

5. ความสามารถในการหลีกเลี่ยงปัญหา (Avoidance)

หมายถึง กลวิธีที่ผู้พูดนำมาใช้หรือแก้ปัญหาในระหว่างการสนทนา ซึ่งปัญหาดังกล่าวอาจเป็นปัญหาที่เกิดจากความบกพร่องในการใช้ภาษาในการสื่อสารของผู้พูดเอง ซึ่งอาจแก้ปัญหาดังกล่าวโดยการหลีกเลี่ยงหัวข้อของการสนทนา (Topic Avoidance) โดยหันไปกล่าวถึงความคิดเห็นใหม่ เปลี่ยนหัวข้อการสนทนาใหม่ ซึ่งเป็นเรื่องที่คุณพูดทราบมากกว่า แน่ใจมากกว่าหรือถนัดมากกว่าแทนหัวข้อการสนทนาเดิม และในบางครั้งผู้พูดอาจละทิ้งการสื่อสารเสียกลางคัน (Message Abandonment) เพราะผู้พูดไม่สามารถที่จะสนทนาในเรื่องเดิมต่อไปได้ และไม่สามารถที่จะหาหัวข้อใหม่มาใช้ในการสนทนาต่อไปได้อีกเช่นกัน ซึ่งหลักการในข้อนี้ โชลตัน ดอร์นีย์ และซารา เทอร์เรล (Zolton Dornyei and Sarah Thurrell, 1991: 17-18) ก็ได้กล่าวไว้เช่นกันว่า การใช้กลวิธีนี้เป็นลักษณะของการตัดแปลงข้อมูลของคู่สนทนาหรือไม่ก็เป็นการลดความยาวของข้อมูล ซึ่งจะทำให้ผู้พูดมีความรู้สึกวาทษาที่ใช้ขึ้นง่ายขึ้นต่อความเข้าใจ ซึ่งก็ถือว่าเป็นการหลีกเลี่ยงนั่นเอง

A: Do you like mangoes?

แทนที่ B จะตอบว่า Yes, I think I like mangoes. เพื่อให้เร็วขึ้น B. ก็จะตอบว่า Yes, I do หรือ I think so. ซึ่งเป็นการพูดแทนประโยคยาว ๆ ในการเชื่อมทางความหมายได้

6. ความสามารถในการเปลี่ยนแปลงในทำเนียบภาษาและลีลา

ในการพูด (Shifts in Register and Style) เพื่อการสื่อสารให้เหมาะสมกับสถานการณ์ต่าง ๆ หมายถึง การที่ผู้พูดเปลี่ยนแปลงการใช้คำพูดและลีลาในการพูดของตนให้เป็นไปตามบริบท (Context) หรือตามสถานการณ์ที่ปรากฏในขณะที่พูด ซึ่งพฤติกรรมเช่นนี้อาจเป็นการปรับพฤติกรรมในการที่พูดให้เหมาะสมกับสถานการณ์ของการสนทนาในครั้งนั้น ๆ ของผู้พูด เช่น เมื่อผู้พูดทราบว่าตนเองกำลังพูดกับใคร เช่น หัวหน้า พ่อแม่ เพื่อนร่วมงาน หรือคนอื่น ๆ เป็นต้น กำลังพูดอยู่ที่ไหน เช่น ที่บ้าน ที่ทำงาน เป็นต้น กับบุคคลที่แตกต่างกัน ในสถานที่ที่ต่างกันผู้พูดก็ย่อมจะปรับพฤติกรรมในการพูดโดยการเปลี่ยนแปลงในทำเนียบภาษา และลีลาในการพูดของตนเพื่อให้เหมาะสมกับสถานการณ์ของการสื่อสารในครั้งนั้น ๆ ไปด้วย เป็นต้น

7. ความสามารถในการละทิ้งการสื่อสารเสียงกลางคัน

(Message Abandon) หมายถึง พฤติกรรมที่ผู้พูดแสดงออกในลักษณะที่เป็นกลวิธี (Strategy of Avoidance) การสนทนา เมื่อผู้พูดทราบว่าตนเองไม่สามารถที่จะพูดต่อไป ไม่ว่าจะเป็นเรื่องที่กำลังพูดถึงอยู่หรือการเปลี่ยนหัวข้อสนทนาใหม่ก็ตาม ผู้พูดก็อาจจะแสดงพฤติกรรมชนิดนี้ออกมา เพื่อเป็นการบอกกับผู้ฟังโดยทางอ้อมว่า ผู้พูดไม่สามารถที่จะสนทนาต่อไปได้แล้ว หรือไม่ประสงค์ที่จะสนทนาต่อไป หรือต้องการยุติการสนทนาแต่เพียงเท่านั้น

8. ความสามารถในการใช้ภาษาท่าทาง (Sign Language)

หมายถึง การแสดงท่าทางต่าง ๆ แทนภาษาพูดในการสื่อสาร ซึ่งโดยทั่วไปแล้วภาษาท่าทางเป็นภาษาที่ใช้ติดต่อกันในหมู่ของคนหู (Deaf People) หรือบางครั้งอาจเรียกว่าภาษาเงียบ (Silent Language) ก็ได้ เป็นพฤติกรรมการแสดงออกที่มีความหมายต่อการสื่อสาร และเป็นการเคลื่อนไหวศีรษะ มือ หรือร่างกาย ที่มองเห็นได้ (Visual-Gesture) การใช้ภาษาท่าทางนั้นนอกจากจะใช้กันในกลุ่มของคนหูแล้ว ในคนธรรมดาสามัญก็พบว่าการสื่อสารกันโดยใช้ภาษาท่าทางด้วย เช่น การโบกมือทักทายกันในระยะไกล การกวักมือเรียก การตืดนิ้วเรียกบริการ เป็นต้น

จากที่กล่าวมาแล้วทั้งหมดจะพบว่า กลวิธีเพื่อการสื่อสาร มี 6 ประเภท คือ การแปลจากภาษาแม่ การใช้ภาษาทดแทน การใช้รูปแบบที่เตรียมไว้ก่อน การเพิ่มข้อมูล และการหลีกเลี่ยง ซึ่งในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารนั้นอาจมีปัญหาก่อขึ้นในระหว่างการสื่อสารได้ แต่ถ้าผู้ใช้ภาษามีความสามารถในการใช้กลวิธีเพื่อการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพแล้ว ก็จะทำให้ผู้ใช้ภาษานั้นประสบผลสำเร็จในการสื่อสารได้ ซึ่งความสามารถในการใช้กลวิธีเพื่อการสื่อสาร ประกอบไปด้วย ความสามารถในการถอดความหมาย ความสามารถในการยืมภาษา ความสามารถในการขอความช่วยเหลือ ความสามารถในการสื่อสารโดยไม่ใช้คำพูด ความสามารถในการหลีกเลี่ยงปัญหา ความสามารถในการเปลี่ยนแปลง ทำเนียบและลีลาในการพูด ความสามารถในการละทิ้งการสื่อสารเสียงกลางคัน และความสามารถในการใช้ภาษาท่าทาง

1.2 ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

(English Instructional Management for Communication)

การจัดการเรียนการสอนเป็นสิ่งที่ช่วยส่งเสริมให้นักเรียนมีแรงจูงใจในการเรียนเพิ่มยิ่งขึ้น และยังเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงพัฒนาการทางด้านความสามารถในการสอนของครูอีกด้วย ซึ่ง เซอร์เรย์ แอล บิลล์ และ โจนาธาน อี โซลิตี (Shirley L. Bill and Jonathan E. Solity อ้างถึงใน Rod Bolitha, 1984: 28) กล่าวถึงการจัดการเรียนการสอนว่า เป็นการ จัดสภาพแวดล้อม ตลอดจนการสร้างบรรยากาศเกี่ยวกับการสอนที่น่าสนใจแก่นักเรียน ทำให้นักเรียนมีแรงจูงใจในการเรียนมากยิ่งขึ้น

แมรี ฟินอคเชียโร และคริสโตเฟอร์ บรัมฟิต (Mary Finocchiaro and Christopher Brumfit, 1991: 56) กล่าวถึงการจัดการเรียนการสอนว่า เป็นการ จัดสิ่งแวดล้อม ตลอดจนความพร้อมในด้านต่าง ๆ ให้กับนักเรียน เพื่อให้นักเรียนเกิดการ เรียนรู้ที่มาก และมีพัฒนาการในการเรียนรู้ที่ดี และยังเป็นสิ่งที่ช่วยให้ครูได้พัฒนา ความสามารถในการสอนของตนเองอีกด้วย

จะเห็นได้ว่า การจัดการเรียนการสอนเป็นการจัดสภาพแวดล้อม ในการเรียนการสอน ตลอดจนการเตรียมความพร้อมในการสอนของครูผู้สอนเพื่อให้นักเรียนมีแรงจูงใจในการเรียน และเกิดพัฒนาการในการเรียนรู้ และสามารถเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารนั้น ครูภาษาอังกฤษเองจะต้องมีความรู้ความสามารถในด้านต่าง ๆ หลาย ๆ ด้าน เพื่อให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพและบรรลุจุดประสงค์ของการสื่อสาร ซึ่งความสามารถในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารนั้นประกอบไปด้วยด้านต่าง ๆ หลาย ๆ ด้าน ดังมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1.2.1 ความสามารถในการใช้หลักสูตร

มีผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนหลาย ๆ ท่าน ได้ให้ความหมายของการใช้หลักสูตรต่าง ๆ กันดังนี้

ร่ำรง บัวศรี (2504: 25) ได้ให้ความหมายของการใช้หลักสูตรว่าเป็นการจัดกระบวนการเรียนการสอน เพื่อใช้สำหรับสอนเป็นประจำทุก ๆ วัน

สมิทร คุณานุกร (2518: 18) กล่าวถึงการใช้หลักสูตรว่า การใช้หลักสูตรคือ การที่ผู้บริหารโรงเรียนและครูนำเอาโครงการของหลักสูตรที่เป็นรูปเล่มไปปฏิบัติให้เกิดผล ซึ่งรวมถึงการบริหารงานด้านวิชาการของโรงเรียน เพื่ออำนวยความสะดวกให้ครูและนักเรียนสามารถสอนและเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กมล ภูประเสริฐ (2523: 15) กล่าวถึงความหมายการใช้หลักสูตรว่าเป็นการใช้แผนที่ได้วางไว้หรือพยายามปฏิบัติตามแผนที่ได้วางไว้ ทั้งในด้านการเรียนการสอน การจัดบรรยากาศ และสิ่งแวดล้อม การบริหาร ตลอดจนการนิเทศและการติดตามผล

จากความหมายของการใช้หลักสูตรพอสรุปได้ว่า การใช้หลักสูตรเป็นการจัดกระบวนการเรียนการสอนตามแผนการที่กำหนดไว้ ซึ่งรวมถึงการจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในการเรียนการสอน การบริหาร การนิเทศและติดตามผล ตลอดจนการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเพื่ออำนวยความสะดวกให้ครูและนักเรียนสามารถทำการสอนและเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ในปัจจุบันนี้การใช้หลักสูตรเป็นเรื่องที่ครูจะต้องเอาใจใส่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งครูภาษาอังกฤษ แนวการสอนภาษาอังกฤษได้เปลี่ยนไปเป็นแนวการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ซึ่งครูภาษาอังกฤษจะต้องเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญที่จะต้องศึกษา หลักการ จุดหมาย และโครงสร้างของหลักสูตรว่าประกอบไปด้วยอะไรบ้าง เพื่อเป็นแนวทางในการเตรียมการที่จะปรับให้สอดคล้องกับแนวการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารต่อไป

ในรายละเอียดของหลักสูตรนั้นประกอบไปด้วยส่วนประกอบหลาย ๆ ด้าน ซึ่งแต่ละส่วนจะมีรายละเอียด และข้อเสนอแนะให้ครูได้ปฏิบัติตาม ซึ่งไมเคิล พี บริน และ คริสโตเฟอร์ เอ็น แคนดริน (Michael P. Breen and Christopher N. Candlin, 1989: 89) ได้กล่าวถึงส่วนประกอบของหลักสูตรไว้ดังนี้

1. จุดมุ่งหมายของหลักสูตร เป็นสิ่งที่หลักสูตรต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน โดยหลักสูตรจะให้จุดมุ่งหมายที่ชี้เฉพาะลงไป ครูจึงต้องยึดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรเป็นหลักในการจัดการเรียนการสอน

2. กระบวนการเรียนการสอน เป็นเรื่องของการสอนและการจัดการเรียนการสอนของครู ตลอดจนการร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนของนักเรียน

3. การวัดและการประเมินผล เป็นเรื่องของการตรวจสอบและการสรุปผลการใช้หลักสูตรว่ามีคุณภาพหรือมีประสิทธิภาพเพียงใดเมื่อมีการนำหลักสูตรไปใช้แล้ว

ในหลักสูตรภาษาอังกฤษนั้น ครูผู้สอนตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องคำนึงถึงการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารที่เน้นการปรับการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตร ผู้เขียนจึงขอกล่าวถึงส่วนประกอบของหลักสูตร ตามที่ อรุณี วิริยะจิตรา (2532: 71-80) ได้กล่าวถึง ส่วนประกอบของหลักสูตรไว้ดังนี้

1. จุดประสงค์และเนื้อหาของหลักสูตร หลักสูตรภาษาอังกฤษตามแนวการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารนั้นเป็นหลักสูตรที่มุ่งให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารแบบต่าง ๆ ดังนั้นในหลักสูตรจึงได้เน้นจุดมุ่งหมายปลายทางการเรียนรู้ ซึ่งเป็นการเน้นว่าผู้เรียนจะสามารถใช้ภาษาทำอะไรได้บ้างเมื่อสิ้นสุดการเรียนรู้แล้ว การที่จะกำหนดลงในหลักสูตรว่า ผู้เรียนควรทำอะไรด้วยภาษาได้นั้น จำเป็นต้องอาศัยความต้องการ และความจำเป็นในการใช้ภาษาของผู้เรียนเป็นตัวชี้นำ ซึ่งในการสร้างหลักสูตรนั้นผู้เขียนหลักสูตรจะเขียนจุดประสงค์ของหลักสูตรไว้กว้าง ๆ เพื่อให้ครอบคลุมการเรียนรู้ของผู้เรียนทั้งหมด จากจุดประสงค์ของหลักสูตร ผู้สร้างหลักสูตรก็จะสามารถกำหนดโครงสร้างของหลักสูตรได้ว่าผู้เรียนควรเรียนอะไร ในระดับใด ในหลักสูตรจะต้องประกอบด้วยโครงสร้างของหลักสูตรหลาย ๆ แบบ ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเลือกเรียนให้ตรงกับความต้องการของตนมากที่สุด ในด้านรายวิชาหลักสูตรภาษาอังกฤษตามแนวการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารจำเป็นจะต้องมีจุดประสงค์รายวิชาที่กำหนดจุดมุ่งหมายปลายทางไว้ว่า ผู้เรียนทำอะไรได้บ้างหลังสิ้นสุดการเรียนรู้ในรายวิชานั้นแล้ว เพื่อให้ผู้สอนหรือผู้สร้างบทเรียนได้จัดการเรียนการสอนให้บรรลุจุดมุ่งหมายได้

2. กระบวนการเรียนการสอน เป็นสิ่งที่จะเอื้อต่อความสำเร็จของการสอนหรือการบรรลุตามจุดประสงค์ กระบวนการเรียนการสอนเป็นเรื่องของการที่จะสอนอย่างไร ผู้เรียนจึงจะเรียนรู้จนบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ กระบวนการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 ประการด้วยกัน คือ กิจกรรม เทคนิคการสอน และบทบาทของผู้เรียนและผู้สอน ซึ่งถ้าหากว่าการเรียนการสอนมีกิจกรรมและเทคนิค

การสอนที่เอื้ออำนวยให้ ประกอบทั้งผู้เรียนและผู้สอนมีบทบาทที่เหมาะสม การเรียนการสอน ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ก็จะสามารถครอบคลุมเนื้อหาและดำเนินไปจนบรรลุจุดประสงค์ ปลายทางที่ตั้งไว้

3. การทดสอบและการประเมินผล เป็นส่วนที่มีความสำคัญที่จะชี้ให้เห็นว่าผู้เรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนรู้ภาษาอังกฤษมากน้อยแค่ไหน และมีประสิทธิภาพเพียงใด เพื่อประโยชน์ในการปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอน ผู้ใช้หลักสูตรจึงต้องจัดให้มีการทดสอบและการประเมินผลขึ้น

ในการใช้หลักสูตรนั้น ผู้ใช้หลักสูตรจะต้องมีความสามารถในการใช้หลักสูตร ทั้งนี้ เพราะจะทำให้การเรียนการสอนประสบผลสำเร็จ ซึ่งศิริวรรณ ศรีพหล และอมรรัตน์ อสัมภินวัฒน์ (2530: 159-160) ได้กล่าวถึงความสามารถในการใช้หลักสูตรไว้ดังนี้

1. ความสามารถในการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน เป็นการตีความหมายและกำหนดรายละเอียดของหลักสูตร สิ่งที่ใช้หลักสูตรจะต้องตีความหมายก็คือ ความมุ่งหมายของหลักสูตร ซึ่งผู้ใช้หลักสูตรจะต้องพิจารณาว่าหลักสูตรมีความมุ่งหมายว่าอย่างไร จะสอนใคร ระดับไหน อย่างไร และต้องการให้เกิดอะไรขึ้นในตัวผู้เรียน

2. ความสามารถในการจัดปัจจัยและสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ในโรงเรียน ในการนำหลักสูตรไปใช้จะต้องสำรวจจัดปัจจัยและสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ของโรงเรียน หรือ ห้องเรียนว่ามีความเหมาะสมกับการนำหลักสูตรมาปฏิบัติหรือไม่ ดังนั้น ครูจะต้องคำนึงถึง ห้องเรียน จำนวนนักเรียน การจัดครูเข้าสอน ประมวลการสอน โครงการสอน แบบเรียน ฯลฯ ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นปัจจัยที่จะส่งเสริมหรือสกัดกั้นการปฏิบัติงานของครู ตามหลักสูตรที่กำหนดไว้

3. ความสามารถในการสอนของครู เป็นเรื่องที่สำคัญที่สุดของการนำหลักสูตรไปใช้ ความสำเร็จหรือความล้มเหลวของหลักสูตรไม่ได้ขึ้นอยู่กับว่าเขียนหลักสูตรได้ดีหรือไม่ แต่อยู่ที่การนำหลักสูตรไปใช้ ซึ่งการสอนของครูนั้นเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อการนำหลักสูตรไปใช้ การเอาใจใส่ต่อการสอน โดยสอนให้ตรงกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร การเลือกวิธีสอนที่เหมาะสม เป็นต้น

ซินเทีย จอร์แดน และ ลานา เจ สมิธ (Cynthia Jordan and Lana J. Smith, 1992: 476) ได้กล่าวถึงความสามารถในการใช้หลักสูตรไว้ดังนี้

1. ความสามารถในการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน เป็นเรื่องที่ครูจะต้องตีความหมายของจุดประสงค์ของหลักสูตร หลักการ และโครงสร้าง เพื่อที่ครูจะได้กำหนดรายละเอียดของหลักสูตรว่าจะนำหลักสูตรไปใช้กำหนดรายละเอียดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ โดยร่วมมือกับคณะกรรมการจัดทำประมวลการสอน โครงการสอนหรือแผนการสอน เพื่อช่วยให้หลักสูตรมีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น

2. ความสามารถในการสอนของครู ซึ่งครูจะต้องหาวิธีการที่จะปรับกิจกรรมการเรียนการสอนที่อยู่ในเนื้อหาของการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความมุ่งหมายของหลักสูตร

จากที่กล่าวมาแล้วสามารถสรุปได้ว่า การใช้หลักสูตรเป็นสิ่งที่มีความสำคัญที่จะช่วยให้การเรียนการสอนบรรลุผลที่คาดหวังไว้ ซึ่งส่วนประกอบของการใช้หลักสูตรมีอยู่ด้วยกัน คือ จุดประสงค์และเนื้อหาของหลักสูตร กระบวนการเรียนการสอน และการวัดและการประเมินผล ส่วนในด้านความสามารถในการใช้หลักสูตรจะเป็นสิ่งที่ช่วยให้การเรียนการสอนประสบผลสำเร็จ ดังนั้นครูผู้สอนจะต้องมีความสามารถในการใช้หลักสูตรดังนี้ ความสามารถในการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ความสามารถในการจัดปัจจัยและสภาพต่าง ๆ ในโรงเรียน ความสามารถในการสอนของครู ซึ่งในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารนั้น ครูผู้สอนจะต้องปฏิบัติไปตามหลักการของการนำหลักสูตรไปใช้ โดยการปรับการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารให้ตรงกับหลักสูตร ซึ่งจะยังผลให้ประสบผลสำเร็จในการเรียนการสอน

1.2.2 ความสามารถในการจัดแบบเรียน

การจัดแบบเรียนเป็นส่วนที่จะส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนให้มีมากยิ่งขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ตามปกติ ซึ่งความหมายของการจัดแบบเรียนนั้นมีดังต่อไปนี้

วอลเตอร์ เอฟ เดวิดสัน (Walter F. Davidson, 1976: 314)

ได้กล่าวถึง ความหมายของการจัดแบบเรียนว่า เป็นการส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยการอาศัยมวลประสบการณ์ที่อยู่ในรูปของแบบเรียนเป็นแนวทางและส่วนประกอบในการเรียนรู้

คิท มอร์โรว์ และมาริตา ชอคเกอร์ (Keith Morrow and Marita Schocker, 1987: 249) กล่าวถึงการจัดแบบเรียนว่า เป็นการส่งเสริมให้การเรียนการสอนประสบผลสำเร็จ โดยใช้แบบเรียนเป็นสื่อการเรียนรู้อย่างหนึ่ง โดยการเสนอแบบเรียนที่มีจุดประสงค์ในการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน และมีความหลากหลายในเนื้อหาวิชา

จากความหมายของการจัดแบบเรียนสามารถสรุปได้ว่า การจัดแบบเรียนเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้หรือส่งเสริมให้การเรียนการสอนประสบผลสำเร็จ โดยใช้แบบเรียนเป็นแนวทางหรือเป็นสื่อที่จะนำไปสู่การเรียนรู้ โดยที่แบบเรียนนั้น มีจุดประสงค์และเนื้อหาการเรียนรู้ที่หลากหลาย

ในแนวการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารนั้น แบบเรียนเป็นสิ่งที่มีความสำคัญที่จะทำให้ผู้เรียนได้เห็นรูปแบบต่าง ๆ ของการใช้ภาษา โดยนักเรียนจะใช้แบบเรียนเป็นสื่อที่จะฝึกความสามารถในการแสดงออกทางภาษา แบบเรียนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารจึงต้องมีจุดประสงค์การเรียนรู้ที่แตกต่างกัน ทั้งนี้เพราะจะเป็นสิ่งที่ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ แบบเรียนภาษาอังกฤษนั้นมียุ่่มากมาย แต่สามารถแยกเป็นประเภทได้ ดังนี้

เนวิลล์ แกรนท์ (Neville Grant, 1987: 12-14) ได้กล่าวถึงประเภทของแบบเรียนภาษาอังกฤษว่า มี 2 ประเภท คือ

1. แบบเรียนดั้งเดิม (Traditional Textbooks) เป็นแบบเรียนที่เน้นรูปแบบ (Forms or Patterns) ของภาษามากกว่าหน้าที่ทางภาษา เน้นกิจกรรมการอ่านและการเขียนมากกว่าการพูดและการฟัง เนื้อหาในแบบเรียนเน้นเรื่องความถูกต้อง (Accuracy) และเป็นการทำให้ผู้เรียนใช้ภาษาที่หนึ่ง (L_1) มากเกินไป แบบเรียนประเภทนี้จำเป็นที่นักเรียนจะต้องเรียนให้จบตลอดปี และเป็นการเรียนรู้ในชั้นเรียน เมื่อเรียนจบแล้วนักเรียนไม่สามารถใช้ภาษาได้จริง จะรู้เฉพาะไวยากรณ์ซึ่งเป็นระบบ แต่ไม่สามารถติดต่อสื่อสาร โดยใช้ภาษาได้จริง

2. แบบเรียนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร (Communicative Textbooks) เป็นแบบเรียนที่เน้นหน้าที่ทางการสื่อสาร และสะท้อนให้เห็นความสนใจและความต้องการของผู้เรียน เน้นทักษะการใช้ภาษา โดยอาศัยกิจกรรมเพื่อการสื่อสารเป็น

สำคัญ เนื้อหาในแบบเรียนเป็นการใช้ภาษาที่แท้จริงในชีวิตประจำวัน เนื้อหามีความเฉพาะเจาะจงในความหมายของเป้าประสงค์ที่ตั้งไว้ เน้นการส่งเสริมให้ทำงานเป็นคู่และเป็นกลุ่ม และเน้นความคล่องแคล่ว (Fluency) มากกว่าความถูกต้อง

ในการจัดแบบเรียนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับครูภาษาอังกฤษโดยตรงที่จะเป็นผู้ที่มีความสำคัญในการจัดแบบเรียนเพื่อที่จะสามารถกำหนดบทเรียน โดยอาศัยเนื้อหาในแบบเรียนมากำหนดบทเรียน เพื่อให้นักเรียนได้ฝึกการใช้ภาษาตามบทเรียนที่กำหนดให้ ดังนั้น ครูภาษาอังกฤษจะต้องเป็นผู้ที่มีความสามารถในการจัดแบบเรียน ซึ่ง วอลเตอร์ เอฟ เดวิดสัน (Walter F. Daidson, 1976: 314) และ แอลเลน ซี ออร์นสไตน์ (Allan C. Ornstein, 1989: 105-111) ซึ่งกล่าวถึงความสามารถในการจัดแบบเรียนไว้คล้ายคลึงกันดังนี้

1. จัดแบบเรียนที่มีเนื้อหาสอดคล้องกับความมุ่งหมายของหลักสูตร ซึ่งหลักสูตรเป็นการเน้นแนวการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ดังนั้น เนื้อหาของแบบเรียนจึงต้องเน้นการสื่อสาร คือ มีเนื้อหาที่เป็นจริงในชีวิตประจำวัน
2. จัดแบบเรียนที่มีความเหมาะสมกับระดับของนักเรียน เช่น ความสนใจ ระดับชั้นและประสบการณ์ของนักเรียน
3. จัดแบบเรียนที่มีเนื้อหาที่เป็นลำดับขั้น เช่น จากเนื้อที่หาง่ายไปหาเนื้อหาที่มีความยาก เป็นต้น
4. จัดแบบเรียนที่มีเนื้อหารวมทักษะต่าง ๆ ไว้ให้นักเรียนได้ฝึก ซึ่งจะเป็นการทำให้นักเรียนได้มีทักษะบูรณาการ
5. จัดแบบเรียนที่มีมีการฝึกทักษะทางภาษาหลาย ๆ รูปแบบ มีตัวอย่างการฝึกแทนที่การถ่ายโอน เพื่อเป็นการฝึกซ้ำ ๆ เพื่อให้นักเรียนที่ทักษะในการใช้ภาษาอย่างแท้จริง
6. จัดแบบเรียน แล้วนำบทเรียนจากหนังสือแบบเรียนมาปรับให้ตรงกับแนวการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

นอกจากนี้ คิท มอร์โรว์ และมาริตา โชคเกอร์ (Keith Morrow and Marita Schocker, 1987: 249) ยังได้กล่าวเพิ่มเติมในเรื่องความสามารถในการจัดแบบเรียนของครูภาษาอังกฤษจะต้องประกอบไปด้วย

1. จัดเนื้อหาของแบบเรียนที่มีลักษณะเป็นจริง ไม่ใช่เป็นการสร้างเนื้อหาขึ้นมาเฉพาะสำหรับผู้เรียนภาษาอังกฤษเท่านั้น เนื้อหาที่เป็นจริงมักจะประกอบไปด้วยความหลากหลายต่าง ๆ ที่มีความทันสมัยหรือทันเหตุการณ์ จึงจะสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

2. จัดบทเรียนจากแบบเรียนที่มีความรู้สึกที่มีส่วนร่วมกันทางด้านเนื้อหา (Involvement) ซึ่งได้แก่ ให้ข้อมูลที่เหมาะสมกับนักเรียนทั้งในด้านอารมณ์ ความคิด ตลอดจนลักษณะทางพฤติกรรมที่นักเรียนจะต้องตอบสนองได้อย่างเหมาะสม

3. จัดเนื้อหาของบทเรียนจากแบบเรียนหลาย ๆ รูปแบบ เพื่อให้ นักเรียนได้เลือกเรียนอย่างหลากหลาย

จากความสามารถของการจัดแบบเรียน อาจสรุปได้ว่า ครูภาษาอังกฤษ จะต้องเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการจัดแบบเรียน แบบเรียนภาษาอังกฤษมี 2 ประเภท คือ แบบเรียนดั้งเดิม และแบบเรียนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ซึ่งความสามารถในการจัดแบบเรียนของครูภาษาอังกฤษประกอบไปด้วย จัดแบบเรียนที่มีเนื้อหาสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร จัดแบบเรียนที่มีความเหมาะสมกับระดับของนักเรียน จัดแบบเรียนที่มีเนื้อหาเป็นลำดับขั้น จัดแบบเรียนที่มีเนื้อหารวมทักษะต่าง ๆ จัดแบบเรียนที่มีการฝึกทักษะหลาย ๆ รูปแบบ จัดแบบเรียนที่มีเนื้อหาที่จะสามารถปรับใช้ให้ตรงกับแนวการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร จัดแบบเรียนที่มีลักษณะการให้ภาษาที่เป็นจริง ตลอดจนจัดบทเรียนจากแบบเรียนที่มีความรู้สึกที่มีส่วนร่วมในด้านเนื้อหา ซึ่งถ้าหากครูภาษาอังกฤษมีความสามารถดังกล่าว การเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารก็จะประสบผลสำเร็จได้

1.2.3 ความสามารถในการใช้วิธีสอน

วิธีสอนในปัจจุบันนี้เน้นวิธีสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารตามแนวการสอนภาษาอังกฤษ ซึ่งได้มีผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาต่างประเทศหลายท่านได้ให้ความหมายของวิธีสอนไว้ดังนี้

เอ็ดเวิร์ด แอนโทนี (Edward Anthony อ้างถึงใน สุมิตรา อังวัตกุล, 2531: 13-14) ได้กล่าวถึงวิธีสอนว่า เป็นแผนรวมของกระบวนการในการนำเสนอเนื้อหาของการเรียนการสอน แผนรวมที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของแนวคิดที่ได้เลือกไว้แล้ว แผนรวมนี้ประกอบไปด้วย จุดหมายทั่วไป และจุดหมายเฉพาะของการเรียนการสอน เกณฑ์การคัดเลือกและการจัดลำดับเนื้อหา รูปแบบของการนำเสนอเนื้อหา บทบาทของผู้สอน บทบาทของผู้เรียน และวัสดุสารประกอบการเรียนการสอน องค์ประกอบของแผนรวมเหล่านี้จะต้องสอดคล้องกันและสอดคล้องกับแนวคิดที่เลือกไว้

ในพจนานุกรมของลองแมน (Longman Dictionary of Applied Linguistics, 1991: 177) ได้กล่าวถึงความหมายของวิธีสอนไว้ดังนี้

1. เป็นการศึกษาการปฏิบัติและกลวิธีการที่ใช้ในการสอน และยังเป็นกฎเกณฑ์และความเชื่อที่อยู่ภายใต้การปฏิบัติหรือกลวิธีการเหล่านั้น ซึ่งวิธีสอนประกอบไปด้วย

ก. การศึกษาธรรมชาติของทักษะทางภาษา และวิธีการสอนทักษะเหล่านี้

ข. การศึกษาการเตรียมการเกี่ยวกับแผนการสอน สื่อการสอน ตลอดจนหนังสือที่ใช้ในการสอนทักษะทางภาษา

2. เป็นการศึกษา การใช้กลวิธีการ กฎเกณฑ์ และความเชื่อในวิธีสอนนั้น ซึ่งผู้ใช้สามารถวิพากษ์วิจารณ์หรือกล่าวชมวิธีสอนในรายวิชาทางภาษาที่ใช้ในการสอนได้

จากความหมายของวิธีสอนที่กล่าวมาแล้ว สามารถสรุปได้ว่า วิธีสอนเป็นแผนรวมของกระบวนการในการนำเสนอเนื้อหาของการเรียนการสอน ซึ่งแผนรวมของกระบวนการมีความสอดคล้องกับแนวคิดทางการสื่อสาร นอกจากนี้ยังเป็นการศึกษาการปฏิบัติหรือการใช้ทักษะทางภาษา การศึกษาการเตรียมการสอน สื่อการสอน ตลอดจนหนังสือที่ใช้สอนทักษะ เพื่อนำไปปฏิบัติหรือใช้ในการสอนเพื่อจะยังผลให้เกิดความสามารถหรือทักษะในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร

วิธีการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร เป็นวิธีการที่จะช่วยให้ผู้เรียนมีความสามารถในการสื่อสาร ผู้เขียนจึงขอลำถึงรายละเอียดของวิธีสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ดังต่อไปนี้

คิท มอริว (Keith Morrow, 1981: 59-66) ได้กล่าวถึงวิธีการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารไว้ดังนี้

1. เป็นวิธีการสอนที่จะทำให้ผู้เรียนทราบความมุ่งหมายของการเรียนรู้ และการฝึกใช้ภาษา เพื่อให้การเรียนเป็นสิ่งที่มีความหมายต่อผู้เรียน เป็นวิธีสอนที่ทำให้ผู้เรียนรู้สึกว่าการเรียนจบแล้วผู้เรียนสามารถสื่อสารได้ตามที่ตนต้องการ
2. เป็นวิธีสอนในลักษณะบูรณาการ นั่นคือในชีวิตประจำวัน การใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารมักจะต้องใช้หลาย ๆ ทักษะรวมกัน และบางครั้งต้องใช้กิริยาท่าทางประกอบ ดังนั้น วิธีสอนนี้จึงต้องสอนโดยใช้เนื้อหาตลอดจนทักษะต่าง ๆ มาบูรณาการเข้าด้วยกัน เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกและมีทักษะบูรณาการตามไปด้วย
3. เป็นวิธีสอนที่ทำให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมการใช้ภาษา ซึ่งกิจกรรมที่นำมาให้ผู้เรียนฝึกเป็นกิจกรรมที่มีลักษณะเหมือนจริงในชีวิตประจำวัน ทำให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาได้จริง กิจกรรมที่เหมาะสมในการฝึกอย่างหนึ่ง คือ กิจกรรมการหาข้อมูลเพิ่มเติม (Information Gap) เพราะเป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนจะไม่ทราบข้อมูลของอีกฝ่ายหนึ่ง จึงจำเป็นต้องสื่อสารกันเพื่อให้ได้ข้อมูลตามที่ต้องการ กิจกรรมในลักษณะนี้จึงมีความหมายใกล้เคียงกับการสื่อสารในชีวิตจริงมากที่สุด นอกจากนี้ วิธีสอนภาษาเพื่อการสื่อสารยังเป็นวิธีสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เลือกกิจกรรมการใช้ภาษาที่มีความเหมาะสมกับผู้เรียน ไม่ว่าจะเป็เดี่ยว ประสบการณ์ ตลอดจนความสามารถในการใช้ภาษา
4. เป็นวิธีสอนที่ทำให้ผู้เรียนได้ฝึกการใช้ภาษามาก ๆ โดยการทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่นอกเหนือไปจากกิจกรรมหาข้อมูลเพิ่มเติมแล้ว กิจกรรมอื่น ๆ ที่เป็นงานคู่หรืองานกลุ่ม เช่น เกม (Games) การแก้ปัญหา (Problem Solving) การแสดงบทบาทสมมติ (Role Play) ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้จะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จในการสื่อสาร

5. เป็นวิธีสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษา โดยไม่ต้องกลัวว่าจะใช้ภาษาผิด เพราะวิธีสอนนี้ตั้งอยู่บนแนวการเรียนการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารโดยให้ความสำคัญกับการใช้ภาษา (Use) มากกว่าวิธีใช้ภาษา (Usage) ดังนั้นในการใช้วิธีสอนแบบนี้ ผู้สอนจะไม่แก้ไขข้อผิดพลาดของผู้เรียนทุกครั้ง จะแก้ไขเฉพาะที่จำเป็น เช่น ข้อผิดพลาดที่ทำให้เกิดการเข้าใจผิดหรือข้อผิดพลาดที่เกิดซ้ำบ่อย ๆ นอกจากนี้วิธีสอนภาษาเพื่อการสื่อสารยังให้ความสำคัญในเรื่องความคล่องแคล่วในการใช้ภาษา (Fluency) เป็นอันดับแรก ซึ่งภาษาที่ใช้อาจไม่ถูกต้องนัก แต่สื่อความหมายได้ ส่วนความถูกต้องของการใช้ภาษา (Accuracy) ก็คำนึงถึงด้วยเช่นกัน

ในการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารนั้น ครูภาษาอังกฤษจะต้องเป็นผู้ที่มีความสามารถในการสอนและมีความสามารถในการใช้วิธีสอน ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารได้ ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาต่างประเทศหลายท่าน เช่น ปีเตอร์ ฮับบาร์ด และคณะ (Peter Hubbard et al, 1983: 249) เจ ดี วิลลิส (J.D. Willis, 1985: 54) ได้มีความคิดเห็นคล้ายคลึงกันในด้านความสามารถในการใช้วิธีสอนไว้ดังต่อไปนี้

1. ความสามารถในการเสนอเนื้อหา ในการเรียนการสอน

ภาษาต่างประเทศนั้น การเสนอเนื้อหาจัดเป็นขั้นตอนหนึ่งที่สำคัญที่สุด ทั้งนี้เพราะในขั้นตอนนี้ครูจะให้ข้อมูลทางภาษาแก่นักเรียน ซึ่งนับเป็นจุดเริ่มต้นของการเรียนรู้ และฝึกใช้ภาษาในลำดับถัดไป จนกระทั่งนักเรียนสามารถใช้ภาษาได้ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ดังนั้น ครูภาษาอังกฤษจะต้องนำเสนอเนื้อหาหรือข้อมูลทางภาษาให้เพียงพอ เพื่อให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ในการใช้ภาษาที่เพียงพอ ซึ่งในการนำเสนอเนื้อหานั้นควรเน้นให้นักเรียนได้เรียนรู้และทำความเข้าใจเกี่ยวกับความหมาย และวิธีการใช้ภาษาที่เหมาะสมกับสถานการณ์ต่าง ๆ ด้วย นอกเหนือไปจากการเรียนรู้กฎเกณฑ์ต่าง ๆ ทางภาษา ในการเสนอเนื้อหานั้นประกอบไปด้วย การนำเข้าสู่เนื้อหาซึ่งครูจะต้องใช้วิธีการต่าง ๆ ที่จะให้นักเรียนเกิดความคิดที่จะโยงไปสู่เนื้อหา การกระตุ้นการเรียนรู้ ซึ่งครูจะต้องตรวจสอบดูว่านักเรียนเข้าใจเรื่องที่ฟังหรืออ่านเพียงใด โดยถามคำถามให้นักเรียนตอบหรือกระตุ้นให้นักเรียนพูด การอธิบายซึ่งครูจะแสดงให้เห็นว่าเนื้อหาภาษานั้นมีรูปแบบ วิธีการใช้และมีความหมายอย่างไร

โดยอธิบายให้นักเรียนเข้าใจ การฝึกความถูกต้อง ซึ่งครูจะให้นักเรียนฝึกใช้รูปแบบของภาษา ที่นักเรียนเพิ่งเรียนรู้ โดยเน้นในด้านความถูกต้องเป็นหลัก ไม่ว่าจะเป็นการออกเสียงหรือ การใช้โครงสร้างทางไวยากรณ์ และการลองใช้ภาษา ซึ่งเมื่อครูแน่ใจว่านักเรียนเข้าใจ และสามารถใช้ภาษาได้ถูกต้องแล้ว ครูก็จะให้นักเรียนลองสร้างประโยคขึ้นเองโดยใช้ภาษาที่ นักเรียนได้เรียนรู้ไปแล้วทั้งหมดหรือภาษาที่นักเรียนมีประสบการณ์มาแล้ว

2. ความสามารถในการฝึก เป็นการให้นักเรียนได้ฝึกใช้ภาษา

ที่เพิ่งเรียนรู้ใหม่ในลักษณะของการฝึกแบบควบคุม (Control Practice) โดยมีครูเป็นผู้ นำในการฝึกโดยทั่วไป การฝึกแบบนี้มีจุดมุ่งหมายให้นักเรียนจดจำรูปแบบของภาษาได้ จึง เน้นที่ความถูกต้องของภาษาเป็นหลัก แต่ก็มีจุดมุ่งหมายให้นักเรียนได้ทำความเข้าใจเกี่ยวกับ ความหมายและวิธีการใช้รูปแบบภาษานั้น ๆ ด้วย ในการฝึกการใช้ภาษาแบบควบคุมนี้ ครูมัก ใช้การฝึกแบบกลไกในขั้นเริ่มแรก โดยการให้นักเรียนได้ฝึกซ้ำ ๆ ตามตัวอย่างจนกระทั่ง สามารถจดจำและสามารถจดจำและใช้รูปแบบภาษานั้นได้

3. ความสามารถในการฝึกใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร ซึ่งเป็น

การทำให้นักเรียนสามารถเชื่อมโยงระหว่างการเรียนรู้ภาษาในชั้นเรียนกับการนำภาษาไปใช้ จริงนอกชั้นเรียน ซึ่งการฝึกการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร โดยทั่วไปจุดประสงค์เพื่อให้นักเรียน ได้ลองใช้ภาษาในสถานการณ์ต่าง ๆ ด้วยตนเอง โดยครูเป็นเพียงผู้แนะแนวทางเท่านั้น ครู มีหน้าที่อำนวยความสะดวกเพื่อให้นักเรียนสามารถใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารได้เองโดยอิสระ และนักเรียนมีโอกาสนำความรู้ทางภาษาที่เคยเรียนมาแล้วมาใช้ให้เป็นประโยชน์อย่างเต็มที่ ในการฝึกในขั้นตอนนี้ด้วย ในการฝึกในขั้นนี้ครูจะต้องแจ้งให้นักเรียนทราบว่า เป็นการเน้น เรื่องความคล่องแคล่วในการใช้ภาษา (Fluency) และความสามารถในการสื่อความหมาย ให้ผู้อื่นเข้าใจได้มากกว่าความถูกต้องของรูปแบบภาษา (Accuracy) ครูจะนำการฝึกโดย จัดกิจกรรมแบบต่าง ๆ ให้นักเรียนได้ฝึก โดยครูเป็นผู้ริเริ่มหรือจัดการขั้นเริ่มต้นของกิจกรรม ให้ เช่น อธิบายวิธีทำกิจกรรม จัดกลุ่มนักเรียน หลังจากนั้นนักเรียนจะเป็นผู้ทำกิจกรรมเอง โดยครูจะคอยแนะนำช่วยเหลือเมื่อนักเรียนมีปัญหา

จากที่กล่าวมาแล้วสามารถสรุปได้ว่า วิธีสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร เป็นวิธีการสอนที่จะทำให้นักเรียนทราบจุดมุ่งหมายของการเรียนรู้ โดยสอนในลักษณะบูรณาการ โดยให้ผู้เรียนได้ฝึกทำกิจกรรมการใช้ภาษาที่มีลักษณะเหมือนในชีวิตจริง และยังเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ฝึกการใช้ภาษามาก ๆ และเป็นวิธีสอนที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้ใช้ภาษาโดยอิสระ ซึ่งครูผู้สอนภาษาอังกฤษจะต้องมีความสามารถในการใช้วิธีสอน ซึ่งประกอบไปด้วยความสามารถในการนำเข้าสู่เนื้อหา ความสามารถในการฝึก และความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร ซึ่งครูภาษาอังกฤษจะต้องตระหนักถึงความสำคัญของการใช้วิธีสอน และสามารถใช่วิธีสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารได้เป็นอย่างดี จึงจะทำให้นักเรียนประสบผลสำเร็จในการสื่อสารได้

1.2.4 ความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

การสอนภาษาต่างประเทศตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร มีจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียนนำความรู้ทางภาษาไปใช้ในการสื่อความหมายได้ ซึ่งสิ่งที่จะสามารถทำให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ได้ตัวอย่างหนึ่งคือ กิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อการสื่อสาร ซึ่งมีผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาอังกฤษหลาย ๆ ท่านได้กล่าวถึงความหมายของกิจกรรมการเรียนการสอนไว้ดังนี้

โทมัส เอ เดอร์ (Thomas A Durr, 1980: 11) กล่าวถึงความหมายของกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารว่า เป็นกระบวนการทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ที่ต่อเนื่องกันในเรื่องของหน้าที่ทางสังคม สถานการณ์ทางสังคม หน้าที่ของภาษาและหัวข้อเรื่องทั่วไป ตลอดจนความต้องการที่จะส่งและรับข้อมูลในแต่ละวัน

วิลเลียม ลิตเติลวูด (William Littlewood, 1981: 16-17) กล่าวถึงความหมายของกิจกรรมเพื่อการสื่อสารไว้ว่า เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนได้ใช้ความรู้เกี่ยวกับตัวภาษาที่ได้เรียน และฝึกในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อความหมายเฉพาะอย่างตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

जेเรมี ฮาร์เมอร์ (Jeremy Harmer, 1982: 166-167) กล่าวถึงกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อการสื่อสารว่า เป็นกิจกรรมซึ่งผู้เรียนมีจุดประสงค์และมีความต้องการที่จะสื่อสาร ซึ่งเกิดจากตัวผู้เรียนเอง โดยแสดงออกทางเนื้อหา (Content)

มากกว่ารูปแบบทางภาษา (Form) และสามารถเลือกใช้ภาษาแต่ละแบบได้ถูกต้อง ในขณะที่ผู้เรียนกำลังแสดงออกทางภาษาเพื่อสื่อความหมายอยู่นั้น ผู้สอนจะไม่ขัดจังหวะและจะปล่อยให้ผู้เรียนแสดงออกอย่างเสรี คือ ไม่กำหนดขอบเขตของข้อมูล

จากนิยามของคำว่า กิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อการสื่อสาร ดังกล่าว อาจสรุปได้ว่า กิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร หมายถึง กระบวนการทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ทางสังคม การใช้หน้าที่ของภาษา ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนได้ใช้ความรู้เกี่ยวกับตัวภาษาที่เรียน โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะสื่อสาร โดยใช้เนื้อหาของภาษามากกว่ารูปแบบของภาษา ซึ่งผู้ใช้ภาษาหรือผู้เรียนจะสามารถแสดงออกทางภาษาได้อย่างเป็นอิสระ โดยไม่มีการกำหนดขอบเขตของข้อมูลในการสื่อสาร

ในด้านกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารนั้น มีอยู่ด้วยกันหลายประเภท เนื่องจากถือได้ว่ากิจกรรมการเรียนการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารเป็นหัวใจของการสอนภาษา ตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร จึงได้มีผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาต่างประเทศหลายท่านกล่าวถึงประเภทของกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารไว้ ซึ่ง วิลเลียม ลิตเติลวูด (William Littlewood, 1986: 20-21) เป็นผู้เชี่ยวชาญคนหนึ่ง ซึ่งได้แบ่งประเภทของกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ ดังนี้

1. กิจกรรมการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารตามวัตถุประสงค์

(Functional Communication activities) เป็นกิจกรรมที่มุ่งให้ผู้เรียนใช้ภาษาเป็นสื่อในการทำกิจกรรมให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยผู้เรียนจะต้องพยายามใช้ภาษาที่ตนเองสามารถใช้ได้เพื่อสื่อความหมายให้เข้าใจกันให้ได้มากที่สุด ในการทำกิจกรรมประเภทนี้ ผู้เรียนไม่จำเป็นต้องใช้ภาษาที่ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์หรือให้เหมาะกับสถานการณ์เสมอไป เพราะความสำเร็จในการทำกิจกรรมจะวัดจากการที่ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาเป็นเครื่องมือในการสื่อสารให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้เท่านั้น ในการจัดกิจกรรมการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารตามวัตถุประสงค์นั้นอาจจัดในรูปแบบของ กิจกรรมการแลกเปลี่ยนข้อมูลในวงจำกัด ซึ่งมักเป็นงานคู่หรืองานกลุ่ม กิจกรรมการแลกเปลี่ยนข้อมูลในวงกว้าง กิจกรรมการแลกเปลี่ยนข้อมูลและการหาข้อสรุปจากข้อมูล ซึ่งกิจกรรมการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารตามวัตถุประสงค์

วัตถุประสงค์นี้ยังเป็นกิจกรรมที่มีข้อจำกัดอยู่ คือ ในการสื่อสารหลายอย่างในชีวิตประจำวัน ไม่จำเป็นต้องมีการแลกเปลี่ยนหรือหาข้อมูลเพิ่มเติม เช่น การทักทาย การเสนอให้ความช่วยเหลือ เป็นต้น แต่กิจกรรมประเภทนี้ก็เป็นประโยชน์ต่อการฝึกการใช้ภาษาได้ดีอีกประเภทหนึ่ง

2. กิจกรรมการใช้ภาษาเพื่อการมีปฏิสัมพันธ์ในสังคม (Social Interaction Activities) เป็นกิจกรรมที่มีจุดมุ่งหมายคล้ายคลึงกับกิจกรรมประเภทแรกที่ใช้ภาษาเป็นสื่อในการทำกิจกรรมให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ แต่กิจกรรมประเภทนี้จะกำหนดสถานการณ์และบทบาทของผู้เรียนไว้ด้วย ดังนั้น ในการทำกิจกรรมนอกจากผู้เรียนจะได้ฝึกใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารให้เป็นที่เข้าใจกันแล้ว ผู้เรียนยังต้องเลือกใช้ภาษาที่ถูกต้องเหมาะสมกับสถานการณ์และบทบาทของตนเองด้วย ความสำเร็จในการทำกิจกรรมประเภทนี้จึงวัดจากความสามารถ 2 ประการ คือ ความสามารถในการสื่อสารได้ตามวัตถุประสงค์และความสามารถในการเลือกใช้ภาษาได้ถูกต้องเหมาะสมกับสถานการณ์และบทบาทที่ได้รับ

เกี่ยวกับความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารของครูภาษาอังกฤษ เป็นเรื่องที่คุณครูยังต้องมีความสามารถอยู่หลายประการ ถึงแม้ว่าในการทำกิจกรรมการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร นักเรียนจะเป็นผู้ที่มีบทบาทโดยตรงในการทำกิจกรรมเกือบทั้งหมดก็ตาม วิลเลียม ลิตเติลวูด (William Littlewood, 1986: 18-19) และ เจเรมี ฮาร์เมอร์ (Jeremy Harmer, 1986: 200-205) ได้กล่าวถึงความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารไว้คล้ายคลึงกัน ซึ่งพอสรุปได้ดังนี้

1. ก่อนเริ่มทำกิจกรรม ครูต้องมีความสามารถในการวางแผน และจัดดำเนินการเกี่ยวกับการทำกิจกรรมในชั้นเริ่มต้น นั่นคือ ครูต้องอธิบายให้นักเรียนเข้าใจถึงลักษณะของกิจกรรม วิธีทำกิจกรรม ตลอดจนให้ข้อมูลที่จำเป็นสำหรับการทำกิจกรรมนั้น นอกจากนี้ก่อนเริ่มทำกิจกรรมครูต้องดูแลการจัดกลุ่มนักเรียนด้วย ซึ่งอาจเป็นการให้นักเรียนทำงานเป็นคู่ หรือทำงานเป็นกลุ่ม

2. ระหว่างทำกิจกรรม ครูต้องมีความสามารถให้คำแนะนำ ช่วยเหลือเมื่อนักเรียนมีปัญหา ไม่ว่าจะเป็นปัญหาด้านภาษาหรือปัญหาเกี่ยวกับวิธีทำกิจกรรม นอกจากนี้ครูต้องสามารถตรวจสอบการใช้ภาษาของนักเรียนด้วยว่าการใช้ภาษาของนักเรียนถูกต้องเหมาะสมหรือไม่ ซึ่งในระหว่างการทำกิจกรรมนั้น ครูควรจะแก้ไขที่ผิดเท่าที่จำเป็นเท่านั้น

3. หลังการทำกิจกรรม ครูต้องมีความสามารถในการประเมิน และให้ข้อมูลย้อนกลับแก่นักเรียนได้ โดยการบอกให้นักเรียนทราบว่า นักเรียนนั้นทำกิจกรรมได้ดีเพียงใด ใช้ภาษาในการทำกิจกรรมได้ถูกต้องเหมาะสมหรือไม่

จากที่กล่าวมาแล้วสามารถสรุปได้ว่า ความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนยังเป็นคุณสมบัติที่จำเป็นสำหรับครูภาษาอังกฤษในชั้นเรียนภาษาเพื่อการสื่อสาร ซึ่งกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารนั้นมีอยู่ด้วยกัน 2 ประเภท คือ กิจกรรมการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารตามวัตถุประสงค์ และกิจกรรมการใช้ภาษาเพื่อการมีปฏิสัมพันธ์ในสังคม ครูภาษาอังกฤษต้องมีความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนมีความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร ซึ่งความสามารถของครูในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ประกอบไปด้วยก่อนเริ่มทำกิจกรรม ครูต้องสามารถวางแผนและจัดการเกี่ยวกับการทำกิจกรรม ดูแลการจัดกลุ่มของนักเรียน ในระหว่างการทำกิจกรรม ครูต้องสามารถให้คำแนะนำช่วยเหลือเมื่อนักเรียนมีปัญหา สามารถตรวจสอบการใช้ภาษาของนักเรียนว่าถูกต้องเหมาะสมหรือไม่ และหลังจากการทำกิจกรรมแล้ว ครูต้องสามารถประเมินและให้ข้อมูลย้อนกลับแก่นักเรียนได้ถูกต้องเหมาะสม ซึ่งถ้าหากว่าครูสามารถปฏิบัติได้ดังกล่าว นักเรียนก็จะประสบผลสำเร็จในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร

1.2.5 ความสามารถในการใช้สื่อการสอน

การใช้สื่อการสอนนั้น เป็นการใช้สิ่งของต่าง ๆ ที่จะช่วยให้การสอนมีความชัดเจนขึ้น ซึ่งได้มีนักวิชาการหลาย ๆ ท่าน ให้ความหมายของสื่อการสอนไว้ในลักษณะต่าง ๆ ดังนี้

สุไร พงษ์ทองเจริญ (2519: 143) ได้ให้ความหมายของสื่อการสอนไว้ว่า เป็นอุปกรณ์การสอนหรือสื่อทัศนอุปกรณ์ต่าง ๆ อันอาจได้แก่ เทป ภาพยนตร์ สไลด์ แผ่นเสียง บัตรคำ บัตรภาพ และรวมไปถึงกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การแสดงละครสั้น ๆ การใช้เพลง บทบาทสมมติ ฯลฯ เข้ามาช่วยในการสอน ซึ่งจะช่วยให้ครูประหยัดเวลาและแรงงาน ไม่ต้องเสียเวลาอธิบายเนื้อหา

วิรุฬห์ ลีลานฤทธิ (2521: 24) กล่าวถึงความหมายของสื่อการสอนว่า เป็นวัสดุ (Materials) และอุปกรณ์ (Equipment) รวมกัน อย่างเช่น ภาพนิ่ง ตำราเรียน फिल्मสตริป สไลด์ ภาพโปร่งใสข้ามศีรษะ หรือภาพบนกระดานนิเทศ เป็นต้น

ทองทิพย์ วรณพันธ์ (2522: 114) กล่าวถึงความหมายของสื่อการสอนว่า เป็นวัสดุ เครื่องมือ อุปกรณ์ รวมทั้งวิชาการที่ผู้สอนจะนำไปใช้ในการสอนเพื่อสื่อความหมายใด ๆ ที่ผู้สอนประสงค์จะส่งหรือถ่ายทอดไปยังผู้เรียน

สุทธิรัตน์ ๗ นคร (2529: 27) กล่าวถึงความหมายของสื่อการสอนว่า เป็นเครื่องมือที่ช่วยเหลือในการทำกิจกรรมการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร และเป็นสิ่งที่จะช่วยให้แก่นักเรียนเรียนรู้การใช้ภาษาให้เป็นรูปแบบ และช่วยให้เข้าใจในการเรียนรู้ให้มากยิ่งขึ้น

กล่าวโดยสรุปแล้ว สื่อการสอน หมายถึง วัสดุ เครื่องมือ หรือวิธีการต่าง ๆ ซึ่งทำให้นักเรียนได้รับความรู้ ทักษะ และทัศนคติทำให้นักเรียนเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมายที่ครูวางไว้เป็นอย่างดี

สำหรับประเภทของสื่อการสอนในวิชาภาษาอังกฤษนั้น ศรีวิชัย สุวรรณกิติ (2522: 192-194) ได้กล่าวถึงประเภทของสื่อการสอนภาษาอังกฤษดังนี้

1. ของจริง ในการสอนภาษาอังกฤษโดยเฉพาะการสอนคันท์ หากสามารถใช้ของจริงได้ควรจะใช้ก่อนสื่อการสอนอื่น ๆ ทั้งสิ้น เพราะของจริงทำให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ตรงและถูกต้องกว่าอย่างอื่น
2. รูปภาพ รูปภาพเป็นสื่อการเรียนการสอนที่นิยมกันแพร่หลายสามารถใช้ได้ทุกสถานการณ์ เป็นจุดรวมความสนใจและเป็นสื่อความหมายในการอธิบายได้อย่างละเอียดอีกด้วย ในการเลือกรูปภาพจะต้องให้ตรงกับเนื้อหาที่จะสอน หากต้องใช้หลายรูปควรจัดลำดับการใช้ก่อน-หลังด้วย รูปภาพควรมีขนาดพอเหมาะที่นักเรียนทั้งชั้นจะเห็นได้ดีชัดเจน
3. หุ่น เหมาะสำหรับการสอนบทสนทนา
4. แผนภูมิ การใช้แผนภูมิประหยัดเวลาในการเขียนกระดานและทำให้นักเรียนสนใจได้มากกว่า สิ่งสำคัญของการใช้แผนภูมิก็คือขนาดของตัวอักษรหรือสิ่งอื่นที่ปรากฏบนแผนภูมิจะต้องมีขนาดใหญ่นพที่นักเรียนทั้งชั้นจะเห็นได้อย่างชัดเจน หากใช้สีต่าง ๆ ในการเขียนควรเลือกสีที่เข้ม และมีความหนาของตัวอักษรพอที่จะทำให้นักเรียนที่อยู่ไกลสุดของห้องเรียนเห็นได้ชัดเจนด้วย

5. บัตรคำ บัตรคำใช้ประโยชน์ได้มากในการสอนได้หลายอย่าง เช่น การสอนเสียงโดยการใช้บัตรคำแสดงเพื่อให้ผู้เรียนฝึกหัดออกเสียงคำนั้น การสอนศัพท์ โดยให้ผู้เรียนเห็นว่าศัพท์นั้น ๆ สะกดอย่างไร ขนาดความกว้างของบัตรคำที่ใช้แต่ละครั้ง ควรให้มีขนาดเท่ากัน เพื่อความสะดวกในการเก็บรักษา ตัวอักษรในบัตรคำ ต้องมีขนาดที่ ผู้เรียนทุกคนจะเห็นได้ชัดเจน และควรใช้ชนิดของตัวอักษรชนิดเดียวกัน

6. กระเป๋าหนังสือ มีประโยชน์มากในการเล่นบางอย่าง บทสนทนา กระเป๋าหนังสือต้องใช้ควบคู่กันไปกับบัตรคำ

7. แผ่นป้ายสำลี เป็นสื่อการเรียนการสอนที่มีราคาถูกแต่ให้คุณ ประโยชน์มากต้องใช้ควบคู่กับรูปภาพหรือภาพตัด สามารถแสดงให้ผู้เรียนเข้าใจโครงสร้าง ภาษาอังกฤษได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ ยังใช้ในการฝึกทักษะการฟังของผู้เรียน เช่น ครูออก คำสั่งให้ผู้เรียนวางรูปภาพที่ได้รับแจกไปบนแผ่นป้ายผ้าสำลีตามคำสั่งของครู

8. เครื่องบันทึกเสียง ในการสอนภาษาอังกฤษควรให้ผู้เรียนได้ ค้นเคยกับการพูดภาษาของเจ้าของภาษาเอง เพื่อให้เกิดทักษะในการฟังให้เข้าใจได้ ฉะนั้น ครูไทยที่สอนภาษาอังกฤษจึงต้องอาศัยเครื่องบันทึกเสียงนี้เป็นอย่างมากเพื่อบันทึกเสียงอ่าน เสียงสนทนาและเสียงเพลงภาษาอังกฤษ ให้ผู้เรียนได้มีโอกาสได้ฝึกบ่อย ๆ จนเกิดทักษะใน ด้านการฟังจนค้นเคย

9. ภาพยนตร์ ภาพยนตร์ที่สามารถนำมาใช้ได้กับการสอนภาษาอังกฤษ คือ ภาพยนตร์ที่แสดงให้ผู้เรียนเห็นถึงลักษณะวัฒนธรรมของชาติเจ้าของภาษา

10. ภาพนิ่ง ภาพนิ่งมีประโยชน์มากในการสอนศัพท์ และโครงสร้าง เพื่อเปลี่ยนบรรยากาศจากในห้องเรียนให้น่าสนใจยิ่งขึ้น

11. เพลง เพลงเป็นสิ่งที่ผู้เรียนทุกระดับให้ความสนใจ ครูจึงควร นำมาใช้ ช่วยในการสอนภาษาอังกฤษ

12. เกม การนำเกมมาช่วยสอนครูต้องมีจุดมุ่งหมายที่แน่นอนในการ ใช้เกมแต่ละครั้ง ผู้เรียนได้เปลี่ยนบรรยากาศจากการเรียนมาทำกิจกรรม ทำให้ไม่เบื่อหน่าย ขณะเดียวกันเป็นการฝึกการใช้ภาษาอังกฤษของผู้เรียน และฝึกให้มีความกล้าด้วย

13. ห้องปฏิบัติการทางภาษา เป็นสื่อการสอนที่มีราคาแพง

แต่ได้ประโยชน์คุ้มค่า แต่ต้องขึ้นอยู่กับการจัดเนื้อหาให้เหมาะสมกับวัยและระดับของผู้เรียน ด้วยเนื้อหาที่ใช้ในห้องปฏิบัติการภาษาต้องเป็นสิ่งที่ได้เรียนมาแล้วจากในห้องเรียน การฟัง และพูดในห้องปฏิบัติการภาษาเป็นการช่วยเสริมบทเรียนนั้น ๆ ให้ผู้เรียนได้มีโอกาสฝึกฝนมากยิ่งขึ้น

สื่อการสอนภาษาอังกฤษ โดยเฉพาะสื่อการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารนั้น เป็นสิ่งที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีความสามารถในการเรียนรู้การใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารได้มากขึ้น ซึ่งในการใช้สื่อการสอนของครูภาษาอังกฤษก็ถือว่าเป็นเรื่องที่สำคัญอย่างหนึ่ง ดังนั้น ครูภาษาอังกฤษต้องมีความสามารถในการใช้สื่อการสอน ซึ่ง เอ็มบาเร็ค อเฮลลา (M'barek Ahella, 1990: 39) ได้กล่าวถึงความสามารถของครูภาษาอังกฤษในการใช้สื่อการสอนดังนี้

1. เลือกสื่อที่นำมาใช้ที่มีความชัดเจน และมีความเป็นจริงมากที่สุด
2. ใช้สื่อที่มีหัวข้อเรื่องต่าง ๆ ที่น่าสนใจ เช่น บทความหนังสือพิมพ์ รายงานข่าวกีฬา และข่าวที่ผู้เรียนคุ้นเคย เป็นต้น
3. ใช้สื่อที่มีความเหมาะสมกับนักเรียนทั้งทางด้านเนื้อหา ประสบการณ์ หรือวัยของผู้เรียน สื่ออาจประกอบไปด้วย สื่อที่มีลักษณะภาษาศาสตร์ (Linguistics) เช่น หนังสือพิมพ์ วารสาร เป็นต้น และสื่อที่ไม่มีลักษณะภาษาศาสตร์ (Non-linguistics) เช่น รูปภาพ แผนภูมิ ภาพวาดต่าง ๆ เป็นต้น
4. ใช้สื่อที่ไม่มีความลำเอียงทางวัฒนธรรม นั่นคือ ครูภาษาอังกฤษต้องนำเสนอสื่อที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม ไม่เน้นวัฒนธรรมของชนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งเป็นพิเศษ สื่อที่นำมาใช้ควรเป็นจุดศูนย์กลางที่มีความเท่าเทียมกันทางวัฒนธรรมในการใช้ภาษา

มาห์มูด คิวดาห์ (Mahmoud Cudah, 1991: 40) ก็ได้กล่าวถึงความสามารถในการใช้สื่อการสอนของครูภาษาอังกฤษเช่นกัน ดังนี้

1. ใช้สื่อการสอนที่มีความชัดเจน นำเสนอความคิดและจินตนาการที่สมบูรณ์ ซึ่งจะช่วยให้ครูประหยัดเวลาในการอธิบาย

2. ใช้สื่อการสอนที่มีเนื้อหาทันสมัยหรือทันสมัยเหตุการณ์ เช่น โปรแกรมโทรทัศน์ใหม่ ๆ ข่าวปัจจุบัน เป็นต้น เพื่อช่วยให้ผู้เรียนได้คุ้นเคย และมีทักษะในการใช้ภาษาใหม่ ๆ จากสื่อเหล่านี้

จากที่กล่าวมาแล้ว อาจสรุปได้ว่า สื่อการสอนภาษาอังกฤษโดยทั่ว ๆ ไป มีอยู่ด้วยกัน 13 ประเภท ซึ่งได้แก่ ของจริง รูปภาพ หุ่น แผนภูมิ บัตรคำ กระดาษแข็ง แผ่นป้ายคำศัพท์ เครื่องบันทึกเสียง ภาพยนตร์ ภาพนิ่ง เกม และห้องปฏิบัติการทางภาษา ซึ่งสื่อเหล่านี้จะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียน เรียนรู้การใช้ภาษาได้มากขึ้น ซึ่งการใช้สื่อการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารนั้นครูภาษาอังกฤษต้องมีความสามารถดังนี้ คือ เลือกสื่อที่มีความชัดเจน ใช้สื่อหัวข้อเรื่องต่าง ๆ ที่น่าสนใจ ใช้สื่อที่มีความเหมาะสมกับนักเรียน ใช้สื่อที่ไม่มีความลำเอียงทางวัฒนธรรม และใช้สื่อการสอนที่มีเนื้อหาทันสมัยหรือทันสมัยเหตุการณ์ ซึ่งถ้าครูภาษาอังกฤษในการใช้สื่อการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแล้ว นักเรียนก็จะมีประสิทธิภาพในการสื่อสารตามไปด้วย

1.2.6 ความสามารถในการวัดและประเมินผล

ในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษนั้น สิ่งหนึ่งที่ครูภาษาอังกฤษจะมองข้ามไปไม่ได้ คือ การวัดและการประเมินผล ซึ่งได้มีนักการศึกษาหลาย ๆ ท่านได้ให้ความหมายของการวัดและการประเมินผลไว้ดังนี้

วาสนา โกวิทยา (2525: 110) ได้ให้ความหมายของการวัดและการประเมินผลไว้ว่า การวัดผลหมายถึง การกำหนดหรือหาปริมาณสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยใช้เครื่องมือเป็นหลัก ผลที่ได้จากการวัดจะเป็นจำนวนตัวเลข ส่วนการประเมินหมายถึง การตัดสินคุณค่า ของสิ่งหนึ่งสิ่งใดอย่างมีหลักเกณฑ์โดยอาศัยการวัด

สุมิตรา อังวัฒนกุล (2531: 151) ได้กล่าวถึง การวัดและการประเมินผลว่า เป็นการได้มาซึ่งข้อมูลเพื่อใช้ในการตัดสินใจดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่ง อาทิ เช่น ครูอาจใช้ข้อมูลเพื่อตัดสินการเลื่อนชั้นหรือซ้ำชั้นของนักเรียน ใช้เป็นข้อมูลปรับปรุงการเรียนการสอนของตนเอง และการแนะแนวการศึกษาต่อของนักเรียน ส่วนนักเรียนก็จะใช้เป็นข้อมูลเพื่อเป็นแนวทางในการตัดสินใจเลือกเรียนต่อหรือปรับปรุงวิธีการเรียนของตนเอง

พร้อมพรรณ อุดมสิน (2533: 1-5) กล่าวถึงความหมายของการวัดผล และการประเมินผลไว้ว่า การวัดผลเป็นการรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียนที่อยู่ใน กระบวนการเรียนการสอน ข้อมูลนั้นกำหนดเป็นตัวเลข ซึ่งเป็นปริมาณที่มีความหมายแทน คุณภาพ หรือคุณลักษณะของสิ่งที่ต้องการจะวัด หรือเป็นการแปลงคุณลักษณะใดคุณลักษณะหนึ่ง จากสิ่งที่วัดนั้น โดยใช้เครื่องมือที่มีประสิทธิภาพในการวัดปริมาณมากน้อยของสิ่งที่วัด ส่วน การประเมินผล หมายถึงกระบวนการที่ต่อเนื่องจากการวัดโดยมีการตรวจสอบตัดสินคุณค่าที่ได้ จากการวัดอย่างมีเหตุผลด้วยกฎเกณฑ์หรือฐานเป็นตัวกำหนดว่าคุณลักษณะที่วัดนั้นมีคุณค่าอย่างไร จะเห็นได้ว่า การวัดและการประเมินผลเป็นการกำหนดหรือหาปริมาณ ของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง แล้วนำปริมาณที่วัดมาได้ มาตัดสินผลว่าเป็นอย่างไร เพื่อที่จะนำผลที่ได้ไป ตัดสินใจดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่ง

การวัดผลและการประเมินผลภาษาอังกฤษนั้นจะเป็นการตัดสินว่า การ เรียนรู้ภาษาอังกฤษของนักเรียนเป็นอย่างไรบ้าง ซึ่งการวัดและการประเมินผลภาษาอังกฤษ มีอยู่ด้วยกันหลายประเภท ซึ่ง วิลกา เอ็ม ริเวอร์ (Wilga M. Rivers, 1972: 89-90) ได้กล่าวถึงประเภทของการวัดและประเมินผลภาษาอังกฤษไว้ดังนี้

1. การวัดและการประเมินผลก่อนเรียน โดยมีจุดมุ่งหมายคือ เพื่อ สืบหาความรู้พื้นฐานภาษาอังกฤษนักเรียนก่อนเริ่มเรียน เพื่อสำรวจความสามารถ ความ สนใจ และความถนัดทางภาษาและจะได้จัดเข้าชั้นเรียนตามความเหมาะสม และเพื่อสำรวจ ว่านักเรียนมีความบกพร่องในด้านใดจะได้ช่วยเหลือและสนับสนุนเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน ตามความเหมาะสม

2. การวัดและการประเมินผลระหว่างเรียน เป็นการประเมินเพื่อ ปรับปรุงการเรียนของนักเรียนและการสอนของครูในแต่ละภาคเรียน มักวัดเป็นระยะ ๆ โดย จำแนกการวัดและการประเมินผลเป็น 4 แบบด้วยกัน คือ การวัดและการประเมินทักษะทาง ภาษา การวัดและการประเมินประสิทธิผลของการเรียนเมื่อจบหน่วยการเรียน การวัดและ การประเมินผลกิจกรรมการเรียน และการวัดและการประเมินผลเจตคติและความร่วมมือ

3. การวัดและการประเมินผลปลายภาคเรียน เป็นการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นการประเมินผลการเรียนทุกด้าน ลักษณะของข้อสอบจึงต้องครอบคลุมเนื้อหาและทักษะทุกอย่างที่นักเรียนเรียนในหน่วยการเรียนรู้วิชานั้น ๆ คือ เนื้อหาทางภาษา ได้แก่ การออกเสียง คำศัพท์ และไวยากรณ์ ทักษะ ได้แก่ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน

การวัดและประเมินผลภาษาอังกฤษในปัจจุบันนี้ จะเน้นการวัด และประเมินผลภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ทั้งนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับแนวความคิดเรื่องการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ดังนั้น ครูภาษาอังกฤษจึงต้องมีความสามารถในการวัดและประเมินผล ซึ่ง อัจฉรา วงศ์โสธร (2524: 28-29) ได้กล่าวถึงความสามารถในการวัดและประเมินผล ไว้ดังนี้

1. วัดและประเมินผลโดยมุ่งวัดและประเมิน สังคมวิทยาของการใช้ภาษา และจิตวิทยาของการใช้ภาษาควบคู่ไปด้วย

2. วัดและประเมินผลโดยมุ่งเน้นการใช้ภาษาให้เหมาะสมกับสังคมปริบททางภาษา และวัฒนธรรมความถูกต้องของการใช้ภาษาเพื่อสื่อความหมาย

3. วัดและประเมินผลโดยการวัดทักษะรวมหรือวัดทักษะบูรณาการ

วาสนา โกวิทยา (2524: 133-134) ได้กล่าวถึงความสามารถในการวัดและประเมินผลไว้ดังนี้

1. วัดและประเมินทักษะรวมหรือทักษะสัมพันธ์ แทนการวัดและการประเมินเฉพาะองค์ประกอบของภาษาหรือความจำเท่านั้น

2. วัดและประเมินความรู้ความสามารถทางภาษาเฉพาะด้าน ซึ่งจะไปสู่การวัดและประเมินภาษาในระดับสื่อความหมายได้

3. ใช้รูปแบบการวัดและประเมินผลที่มีความเหมาะสมกับนักเรียน เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนแต่ละคน

นอกจากนี้ ลี เจ ครอนบาค (Lee J. Cronbach, 1968: 38)

ก็ได้กล่าวเพิ่มเติมในเรื่อง ความสามารถในการวัดและการประเมินผลว่า ครูภาษาอังกฤษจะต้องใช้การวัดและประเมินผลหลายประเภท นิยามการวัดและประเมินผลนักเรียนแต่ละคน เพื่อนำมาปรับปรุงการเรียนการสอนและเปรียบเทียบความก้าวหน้าของนักเรียนในการใช้ภาษา

จากที่กล่าวมาแล้ว อาจสรุปได้ว่า การวัดและประเมินผลการเรียนการสอนภาษาอังกฤษมี 3 ประเภท คือ การวัดและการประเมินผลก่อนเรียน การวัดและการประเมินผลระหว่างเรียน และการวัดและการประเมินผลปลายภาคเรียน ซึ่งในแนวการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารนั้น ครูภาษาอังกฤษจำเป็นที่จะต้องมีความสามารถในการวัดและการประเมินผล ดังนี้ วัดและประเมินผลสังคมวิทยาการใช้ภาษา และจิตวิทยาของการใช้ภาษา วัดและประเมินการใช้ภาษาให้เหมาะสมกับสังคม บริบททางภาษา และวัฒนธรรมความถูกต้องของการใช้ภาษา วัดและประเมินทักษะรวมหรือทักษะบูรณาการ วัดและประเมินความสามารถเฉพาะด้าน และใช้รูปแบบการวัดและประเมินผลที่มีความเหมาะสมกับนักเรียน ซึ่งครูภาษาอังกฤษมีความสามารถในการวัดและประเมินผลภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแล้ว ก็จะทำให้การจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารประสบผลสำเร็จได้เป็นอย่างดี

2. การประเมินความสามารถในการสอนของครู

การประเมินการสอนของครูนั้นเป็นการประเมินคุณค่าของสภาพหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ จากจุดเล็ก ๆ ไปหาจุดใหญ่ จากแนวทางที่เฉพาะไปสู่แนวที่กว้าง ๆ ซึ่งวิธีการประเมินนั้นสามารถกระทำกันได้หลาย ๆ วิธีการด้วยกัน ทั้งนี้เนื่องจากครูคือผู้ที่มีหน้าที่หลัก คือ สอนวิชาการ และวิชาอื่นเพื่อสนองความต้องการกำลังคนของสังคม ศึกษาค้นคว้าเพื่อความก้าวหน้าทางวิชาการ บริการวิชาการแก่สังคม ถ่ายทอดวัฒนธรรมและความเป็นพลเมืองดี (วิจิตร ศรีสวรรค์, 2518: 11) การที่จะทำหน้าที่ดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลนั้น ย่อมที่จะต้องขึ้นอยู่กับความสามารถในการสอนของตัวครูเอง การสอนของครูจะมีประสิทธิภาพได้นั้น น่าจะเกิดขึ้นจากการที่ได้ปรับปรุง และพัฒนาตัวครูอยู่เสมอ การที่จะตัดสินว่าครูมีความสามารถในการสอนหรือไม่นั้น ในระยะที่ผ่านมา การประเมินมัก

จะสรุปผลการสอนของครู จากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน คุณวุฒิของครูผู้สอน ประสบการณ์ในการทำงานของครู อายุของครู เป็นต้น ซึ่งสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ไม่เพียงพอที่จะสรุปว่าครูนี้มีความสามารถในการสอนหรือไม่ ดังนั้นในทางปฏิบัติแล้ว การประเมินการสอนของครูจึงมีความจำเป็นและสมควรที่จะจัดกระทำอย่างยิ่ง ในการประเมินความสามารถในการสอนของครูนั้นมีวิธีการกระทำคือ การประเมินโดยทั่วไป และการประเมินตนเอง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 การประเมินโดยทั่วไป

การประเมินความสามารถในการสอนของครูนั้น เป็นสิ่งที่จะแสดงให้ครูได้ทราบถึงความสามารถในการสอนของตน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงการสอน และพัฒนาการสอนของตนให้ดียิ่ง ๆ ขึ้นไป ซึ่งมีผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของการประเมินความสามารถในการสอนของครู ดังนี้

สมหวัง นิธิยานูวัฒน์ (2524: 79) กล่าวถึงการประเมินความสามารถในการสอนของครู ไว้หลายความหมายดังต่อไปนี้

ความหมายที่ 1 การประเมินการสอนหมายถึง การพิจารณาว่านักเรียนได้บรรลุจุดมุ่งหมายของการเรียนรู้เพียงใด ซึ่งถือว่าเป็นการประเมินการสอนหรือผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนนั่นเอง

ความหมายที่ 2 การประเมินการสอนหมายถึง การประเมินเพื่อวินิจฉัยจุดเด่นจุดด้อยทางการเรียน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนเป็นสำคัญ

ความหมายที่ 3 การประเมินการสอนหมายถึง การประเมินประสิทธิภาพของกระบวนการเรียนการสอนและผลของการสอนไปพร้อม ๆ กัน การประเมินตามความหมายนี้ เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนและสรุปผลการสอน หรือคุณภาพการสอนของครู เพื่อประโยชน์ในการปรับปรุงหลักสูตร และพิจารณาความดีความชอบของครู

ความหมายที่ 4 การประเมินการสอนหมายถึง การประเมินประสิทธิภาพของการบริหาร หรือการจัดการเรียนการสอน ซึ่งความหมายนี้กว้างขวางที่สุดของการประเมินการสอน

ดอร์เรล รุท และโดแนล โอเวอร์รี (Dorrell Root and Donald Overly, 1990: 35-36) กล่าวถึงความหมายของการประเมินความสามารถในการสอนว่าเป็นการส่งผลย้อนกลับให้ครูได้รับรู้ถึงกระบวนการสอนของตนว่ามีประสิทธิภาพ และมีพัฒนาการในการสอนมากน้อยเพียงใด ซึ่งจะเป็นแนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอนและแก้ปัญหาที่จะเกิดขึ้นกับการเรียนการสอน

เจมส์ เอส แกงจ้โลซี (James S. Cangelosi, 1991: 10) กล่าวถึงความหมายของการประเมินความสามารถในการสอนว่าเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับระดับของการแสดงออกทางบุคลิกภาพ ความสามารถ ทักษะและเจตคติที่จำเป็นต่อการสอนที่มีประสิทธิภาพ

จากความหมายของการประเมินความสามารถในการสอนของครูจากผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษาดังกล่าว พอสรุปได้ว่า การประเมินความสามารถในการสอนของครูนั้น เป็นการตัดสินว่า การสอนของครูมีประสิทธิภาพหรือไม่ มีการพัฒนาการเรียนการสอนเพียงใดและมีปัญหาหรือข้อบกพร่องในการสอนมากน้อยอย่างไร เพื่อที่จะสามารถแก้ไขปัญหาหรือข้อบกพร่องในการสอนได้ ตลอดจนสามารถปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพที่ดีขึ้น ซึ่งจะยังผลที่ดีกับนักเรียนอย่างแท้จริง

ในการประเมินความสามารถในการสอนของครูนั้น ถ้าแบ่งตามกลุ่มของผู้ประเมินแล้ว แบ่งออกได้เป็นหลายกลุ่ม ซึ่ง เคนเนท อี อีเบล (Kenneth E. Ebel, 1974: 15) และ เจฟเฟอร์สัน เอ็ม อีสท์มอนด์ (Jefferson N. Eastmond, 1986: 402) กล่าวถึงกลุ่มของผู้ประเมินความสามารถในการสอนไว้ดังนี้

1. ให้ครูประเมินตนเอง เพื่อที่จะทำให้ครูทราบว่าตนเองมีความสามารถอยู่ในระดับใด
2. นักเรียนเป็นผู้ประเมินผลงานของครู อาจกระทำได้โดยการใช้แบบสอบถามโดยให้นักเรียนเป็นผู้ตอบเกี่ยวกับความสามารถหรือผลงานของครูที่ได้กระทำไปในการสอน
3. ให้ผู้บริหารประเมินผลงานของครู ทั้งนี้เพราะผู้บริหารเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับครูจึงสามารถประเมินได้ว่า ครูเป็นผู้ที่มีความสามารถอยู่ระดับใด

4. เพื่อนครูเป็นผู้ประเมิน ซึ่งอาจจะใช้แบบสอบถามถามความคิดเห็น หรือให้เพื่อนครูด้วยกันไปสังเกตการสอน

5. บุคคลภายนอกเป็นผู้ประเมิน เช่น คณะกรรมการพิเศษ ผู้เชี่ยวชาญภายนอก ตลอดจนประชาชนในท้องถิ่น เป็นต้น

ในด้านของการประเมินความสามารถในการสอนของครูนั้น ได้มีผู้ที่มีความคิดเห็นคล้ายคลึงกันเกี่ยวกับความสามารถในการสอนของครูที่จะได้รับการประเมินไว้ ซึ่งเอซรา เยช (Ezra Wyeth, 1973: 71-73) โรนัลด์ ดับเบิลยู แลมป์ และ โดแนล เอ็ม โทมัส (Ronald W. Lamb and Donald M. Thomas, 1982: 45-46) ซึ่งได้กล่าวถึงสิ่งที่ครูภาษาอังกฤษควรได้รับการประเมินไว้ดังนี้

1. ความสามารถในการด้านเนื้อหาวิชา โดยการประเมินในการประมวลเนื้อหา การใช้ภาษาในการสอน การนำเสนอเนื้อหา และทักษะในการใช้เนื้อหาของครู ซึ่งครูภาษาอังกฤษจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้อย่างลึกซึ้งในสาขาวิชาของตนเอง และมีความรู้ทันสมัยอยู่เสมอ มีความรู้ที่กว้างขวาง ครอบคลุมไปถึงสาขาวิชาอื่น ๆ อีกด้วย

2. ความสามารถในการใช้หลักสูตร ซึ่งหลักสูตรตามแนวการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ครูสามารถนำหลักสูตรไปเป็นแนวในการสอน จนสามารถให้บรรลุตามจุดประสงค์ของหลักสูตรที่กำหนดไว้ ตลอดจนครูภาษาอังกฤษสามารถศึกษารายละเอียดของหลักสูตร เพื่อแปลงหลักสูตรไปสู่การสอนได้

3. ความสามารถในการจัดกิจกรรม ซึ่งกิจกรรมจะเป็นสิ่งที่ทำให้ผู้เรียนเกิดทักษะในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารได้ ครูจะต้องมีความสามารถในการจัดกิจกรรมให้หลากหลาย เพื่อให้ฝึกนักเรียนได้ใช้ภาษาหลาย ๆ รูปแบบ และกิจกรรมที่จัดจะต้องให้เหมาะสมกับผู้เรียน

4. ความสามารถในการใช้วิธีสอน วิธีสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร เป็นเรื่องที่ครูภาษาอังกฤษจะต้องรู้ และสามารถนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ครูจะต้องสามารถใช้กลวิธีการสอนเป็นอย่างดี

5. ความสามารถในการใช้สื่อการสอน การใช้สื่อการสอนเป็นองค์ประกอบอย่างหนึ่งที่ครูจะต้องมีความสามารถในการใช้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการใช้ภาษา ซึ่งสื่อการสอนจะช่วยให้นักเรียนเข้าใจในการใช้ภาษามากยิ่งขึ้น

6. ความสามารถในการใช้แบบเรียน แบบเรียนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร จะเป็นสิ่งที่เป็นแนวทางสำหรับครูในการปรับใช้สำหรับการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

7. ความสามารถในการวัดและการประเมินผล ครูภาษาอังกฤษจะต้องเป็นผู้ที่สามารถวัดและประเมินผลการเรียนการสอนให้ตรงกับจุดมุ่งหมายของการสื่อสาร

กล่าวโดยสรุปได้ว่า การประเมินความสามารถในการสอนของครูนั้นเป็นสิ่งที่จะต้องนำมาปฏิบัติเพื่อให้ทราบประสิทธิภาพของการสอนของครู ซึ่งได้มีการแบ่งกลุ่มผู้ที่ต้องประเมินความสามารถของครูออกเป็น ครูประเมินตนเอง นักเรียนเป็นผู้ประเมิน เพื่อนครูเป็นผู้ประเมินและบุคคลภายนอกเป็นผู้ประเมิน ซึ่งสำหรับครูภาษาอังกฤษเองแล้ว การสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร จำเป็นจะต้องมีความสามารถในการสอน สำหรับสิ่งที่ครูภาษาอังกฤษควรจะได้รับประเมิน ได้แก่ ความสามารถในการเนื้อหาวิชา ความสามารถในการใช้หลักสูตร ความสามารถในการทำกิจกรรม ความสามารถในการใช้สื่อการสอน ความสามารถในการใช้แบบเรียน และความสามารถในการวัดและประเมินผล

2.2 การประเมินตนเอง

ในการประเมินครูสามารถทำได้โดยให้นักเรียนหรือเพื่อนครูด้วยกันเป็นผู้ประเมินหรืออาจจะให้ครูประเมินตนเอง การประเมินครูทั้งสามวิธีนี้ต่างก็มีข้อดี และข้อจำกัดในตัวเอง ซึ่งเห็นได้จากผลการวิจัยของ คาร์เตอร์ วิ กูต (Carter V. Good, 1973: 525) ซึ่งได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการประเมินครูโดยนักเรียน พบว่า มีความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน กับประเมินประสิทธิภาพการสอนของครู และนักเรียนมีความสามารถที่จะตัดสินเกี่ยวกับความแม่นยำของเนื้อหาวิชาที่ครูสอน ส่วนการประเมินโดยเพื่อนครูซึ่งนิยมใช้น้อยกว่าการประเมินโดยนักเรียน และมักใช้ประเมินในด้านที่นักเรียนไม่สามารถประเมินได้ มาร์แชล แอล โกลด์ชมิท (Marcel L. Goldschmid, 1978: 237) ได้กล่าวถึงการประเมินตนเองว่า เป็นการตัดสินเกี่ยวกับคุณลักษณะบางอย่างของตนเอง เป็น การที่จะให้ข้อมูลได้ชัดเจนโดยตรง การประเมินตนเองสามารถกระทำได้โดยใช้เครื่องมือต่าง ๆ เช่น การบันทึกภาพและเสียง (Videotape) หรืออาจจะใช้แบบประเมินตนเองก็ได้ ซึ่งสามารถใช้ได้สะดวกและประหยัดเวลากว่าด้วย

รอด โบลีโท (Rod Bolitho, 1984: 22) กล่าวถึง การประเมินตนเองว่า เป็นการศึกษาที่ครูได้ตรวจสอบความสามารถของตนเอง เพื่อที่จะปรับปรุงตนเองให้เป็นครูในจินตนาการ คือ เป็นครูที่มีคุณภาพ มีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ ซึ่งการประเมินตนเองจะทำให้ครูได้ย้อนกลับไปดูตนเองได้อีกวิธีหนึ่ง

เดล เอช ชังก์ (Dale H. Schunk, 1991: 208-209) ยังได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินตนเองไว้ว่า การประเมินตนเองเป็นรูปแบบหนึ่งของความคาดหวังส่วนบุคคล ซึ่งเขาให้คำจำกัดความการประเมินตนเองว่า เป็นการตัดสินคนเกี่ยวกับความสามารถในการสร้างการเรียนรู้และการปฏิบัติงานให้สำเร็จหรือบรรลุถึงจุดประสงค์ที่ตั้งขึ้นมา เขาได้อธิบายวิธีการประเมินตนเองว่า อาจนำไปใช้ในระหว่างที่มีการเรียนรู้ทางวิชาการในตอนเริ่มต้นของการทำกิจกรรม บุคคลจะมีความเชื่อที่แตกต่างกันเกี่ยวกับการเรียนรู้ ทักษะและความสามารถ ความสามารถในการใช้สื่อและสิ่งอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องของตนเอง การเริ่มต้นของการประเมินตนเองแตกต่างกันไปตามหน้าที่และความถนัดของบุคคล พร้อมทั้งประสบการณ์ที่ได้รับมาก่อน รวมทั้งปัจจัยส่วนบุคคล เช่น การตั้งเป้าหมาย และกระบวนการปฏิบัติงาน เป็นต้น

แจค ซี ริชาร์ดส์ (Jack C. Richards, 1991: 52) ได้กล่าวถึง การประเมินตนเอง ซึ่งพอสรุปได้ดังนี้

1. การประเมินตนเองเป็นการพัฒนาอาชีพ ตลอดจนความสามารถของครูเองอยู่ตลอดเวลา โดยการที่ครูจะต้องส่งผลย้อนกลับในสิ่งที่ตนเองได้ปฏิบัติ และแสดงให้เห็นว่าปฏิบัติได้ดีมากน้อยเพียงใด การประเมินตนเองเป็นเรื่องที่สำคัญที่จะเป็นกุญแจที่จะชี้ให้เห็นความก้าวหน้าต่อเนื่องในการสอนของครู และความก้าวหน้าในการพัฒนาวิชาชีพของครูเช่นกัน

2. การประเมินตนเอง เป็นเรื่องที่จะช่วยให้ครูได้คิดพิจารณาเกี่ยวกับการสอนของตนเอง ทำให้ครูทราบจุดบกพร่อง และพร้อมที่จะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตนเองให้ดีขึ้น

3. การประเมินตนเองเป็นการลดช่องว่างระหว่างแนวความคิดในการสอนและความเป็นจริง ซึ่งจะทำให้ครูเข้าใจในกระบวนการในการสอนของตนเองเป็นอย่างดี

4. การประเมินตนเองจะเปลี่ยนบทบาทจากผู้รับผิดชอบ ในการพัฒนาการสอนจากบุคคลภายนอกมาเป็นตัวครูเอง เช่น จากความรับผิดชอบของศึกษานิเทศก์มาเป็นตัวครู ครูก็จะสามารถตัดสินความสามารถในการสอนได้ด้วยตนเอง สามารถตัดสินใจได้ว่าอะไรควรปฏิบัติและสิ่งไหนไม่ควรปฏิบัติในชั้นเรียนของตนเองได้

จากความหมายของการประเมินตนเอง อาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า การประเมินตนเองเป็นการให้ครูเป็นผู้ตรวจสอบและตัดสินเกี่ยวกับความสามารถในการสอนของตนเอง เพื่อค้นหาข้อบกพร่องในการสอนเพื่อที่จะนำข้อบกพร่องนั้นมาแก้ไขและปรับปรุงตลอดจนตัดสินผลความก้าวหน้าในการสอนของตนเอง เพื่อที่จะพัฒนาความสามารถให้มีมากยิ่งขึ้น ๗ ขึ้นไป เพื่อประโยชน์ต่อการเรียนการสอน

ในการประเมินตนเองนั้นมีวิธีการประเมินอยู่หลายวิธีด้วยกัน ซึ่ง เฟรด เดอร์ริค จี บราวน์ (Frederick G. Brown, 1976: 355) และ แจค ซีริชาร์ดส์ (Jack C. Richards, 1991: 60) มีความเห็นคล้ายคลึงกันในเรื่องวิธีการประเมินตนเองดังนี้

1. การสะท้อนภาพส่วนบุคคล (Personal Reflection) หรือ การสำรวจบุคลิกภาพ (Personality Inventory) เป็นวิธีการประเมินตนเองที่ง่ายที่สุด คือใช้รูปแบบการเขียนบันทึกประจำวันหรือเขียนเกี่ยวกับสิ่งที่ครูได้ปฏิบัติในชั้นเรียนอย่างซื่อสัตย์ โดยเขียนในลักษณะแบบปลายเปิด (Open) ในสิ่งที่เกิดขึ้นในแต่ละบทเรียน จุดมุ่งหมายของการเขียน คือ รวบรวมรายละเอียดต่าง ๆ ของพฤติกรรมการสอน ปัญหา หรือการแสดงทัศนคติต่อบุคคลหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ในการประเมินตนเองด้วยวิธีนี้ จะเป็นการทำให้ครูได้ประเมินในสิ่งที่ครูได้สอนไปว่า การสอนของตนมีคุณภาพเพียงพอหรือไม่ หรือได้มีการใช้กิจกรรมการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอหรือไม่ เป็นต้น

2. การบันทึกบทเรียน (Recording Lessons) เป็นการบันทึกเทปวิทยุหรือเทปโทรทัศน์เกี่ยวกับบทเรียน การบันทึกบทเรียนเป็นสิ่งที่น่ามีความเชื่อถือมากกว่าการประเมินตนเองแบบอื่น ๆ บันทึกบทเรียน เช่น การบันทึกวิดีโอเกี่ยวกับการเรียนการสอนในชั้นเรียนแล้วนำมาฉายดู จะเป็นสิ่งที่สามารถตรวจสอบพฤติกรรมของตนเองได้ในระหว่างการทำกิจกรรมการเรียนการสอน

3. การกำหนดสถานการณ์ (Situational Method) เป็นการกำหนดสถานการณ์ขึ้นมาแล้วให้ครูเข้ารับการทดสอบ แล้วสังเกตและบันทึกพฤติกรรมที่มีต่อสถานการณ์นั้น ๆ เป็นวิธีการประเมินที่ต้องมีเหตุการณ์มากระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมที่อยากจะรู้ ซึ่งอาจจะต้องสร้างสถานการณ์ขึ้นมาหลาย ๆ สถานการณ์ที่จะทำให้ครูแสดงพฤติกรรมที่แตกต่างกันไป

ในการประเมินตนเองของครูภาษาอังกฤษในการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารนั้น มีผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาต่างประเทศหลายท่านได้กล่าวถึง สิ่งที่ครูภาษาอังกฤษควรประเมินตนเองไว้ดังนี้

เอียน แม็คเกรธ (Ian McGrath, 1974: 296-298) กล่าวถึงสิ่งที่ครูภาษาอังกฤษควรประเมินตนเองไว้ดังนี้

1. ความสามารถเกี่ยวกับตัวภาษา โดยการประเมินการใช้ภาษาทั้งทางด้านเสียง พยางค์ การออกเสียงเน้นหนัก การใช้ระดับเสียงสูงต่ำ ตลอดจนจังหวะของเสียง
2. ด้านความสามารถในการใช้โครงสร้างของแบบเรียน
3. ความสามารถในการการสอน
4. ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนต่าง ๆ ทั้งในด้านการใช้หลักสูตร กิจกรรมการเรียนการสอน และการวัดและการประเมินผล

แมรี แอสเวิร์ธ (Mary Ashworth, 1987: 20-22) ก็ได้กล่าวถึงสิ่งที่ครูภาษาอังกฤษควรประเมินตนเองไว้ดังนี้

1. ความรู้ในด้านเนื้อหาวิชาที่ครูสอน
2. การใช้ทักษะภาษาอังกฤษ
3. การจัดการเรียนการสอน
4. การใช้กลวิธีในการสอน
5. คุณสมบัติส่วนตัว

จะเห็นได้ว่า การประเมินตนเองนั้นมีวิธีการจัดกระทำอยู่หลายวิธี ได้แก่ การสะท้อนภาพส่วนบุคคล การบันทึกบทเรียน และการกำหนดสถานการณ์ ในการสอนภาษาอังกฤษของครูภาษาอังกฤษตามแนวการสอนเพื่อการสื่อสาร จะต้องให้ครูภาษาอังกฤษได้ประเมิน

ตนเอง เนื่องเป็นการปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนของตน ซึ่งสิ่งที่ครูภาษาอังกฤษควรประเมินตนเอง ได้แก่ ความรู้ในเนื้อหาวิชา รวมไปถึงความสามารถในตัวภาษา ความสามารถในการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนคุณสมบัติส่วนตัวของครูภาษาอังกฤษ ด้วย อนึ่งผู้เขียนคิดว่าถ้าครูภาษาอังกฤษได้ประเมินความสามารถในการสอนของตนเองแล้ว การเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารก็จะมีประสิทธิภาพตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาค้นคว้างานวิจัยเกี่ยวกับความสามารถในการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารตามการรับรู้ของครูภาษาอังกฤษทั้งในประเทศไทย และงานวิจัยในประเทศไม่พบว่าม้งงานวิจัยที่ศึกษาเรื่องนี้โดยตรง แต่มีงานวิจัยที่ศึกษาความสามารถในการสอนภาษาอังกฤษ ศึกษาเกี่ยวกับการประเมินครูภาษาอังกฤษโดยทั่ว ๆ ไป และศึกษาเกี่ยวกับการประเมินตนเองของภาษาอังกฤษ ดังงานวิจัยต่อไปนี้

3.1 งานวิจัยในประเทศ

3.1.1 งานวิจัยเกี่ยวกับความสามารถในการสอนภาษาอังกฤษ

สมศักดิ์ เจริญสุข (2524: 81-84) ได้ทำวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถภาพครูภาษาอังกฤษในโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยกลุ่มตัวอย่างประชากรเป็นครูภาษาอังกฤษในโรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 320 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามการจัดอันดับสมรรถภาพ และแบบสอบถามการประเมินค่า ในส่วนของสมรรถภาพอันพึงประสงค์ของครูภาษาอังกฤษ ประกอบด้วย สมรรถภาพที่สำคัญด้านต่าง ๆ เรียงตามลำดับ ได้ดังนี้

- 1) มีความรู้ด้านเนื้อหา และโครงสร้างวิชาภาษาอังกฤษ
- 2) มีทักษะทางภาษาอังกฤษทั้งการฟังการพูด การอ่านและการเขียน
- 3) มีความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรทั้งหลักการและจุดหมาย
- 4) มีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้โดยใช้เทคนิค หรือกลวิธีสอนได้เหมาะสม
- 5) มีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ
- 6) มีคุณลักษณะและบุคลิกภาพของความเป็นครู

- 7) มีความรู้และสามารถใช้จิตวิทยาทั่วไป และจิตวิทยาการเรียนรู้อังกฤษ
- 8) มีความรู้และสามารถวัดผลประเมินผลการเรียนการสอน
- 9) รู้จักแสวงหาความรู้เพิ่มเติมจากสื่อมวลชน และสิ่งตีพิมพ์ต่าง ๆ และยอมรับวิทยาการใหม่ ๆ
- 10) มีความสามารถในการเขียนจุดมุ่งหมาย และแผนการสอน เป็นเชิงพฤติกรรม
- 11) มีความสามารถในการใช้และผลิตสื่อการสอนหรือ สื่อทัศนูปกรณ์ต่าง ๆ
- 12) มีความสามารถในการนำความรู้ในวิชาชีพบริการสังคม

วาทินีย์ สุขพอดี (2524: 91-95) ทำการวิจัยเรื่อง ปัญหาและอุปสรรคของการสอนภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในจังหวัดชลบุรี กลุ่มประชากรเป็นครูภาษาอังกฤษชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในจังหวัดชลบุรี จำนวน 50 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ผลการวิจัยปรากฏว่า ครูส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 25-34 ปี และมีวุฒิปริญญาตรี ร้อยละ 86 กำลังมีความสนใจและกระตือรือร้นที่จะปรับปรุงการสอนให้ดีขึ้น แม้จะมีภาระความรับผิดชอบทั้งงานสอนและงานพิเศษค่อนข้างมาก ครูมีประสบการณ์ในการสอนมากพอสมควร คือ มีประสบการณ์ในการสอน ตั้งแต่ 4 ปีขึ้นไปจำนวนร้อยละ 71 และสนใจศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเอง แต่ครูส่วนมากมีปัญหาเกี่ยวกับการออกเสียงภาษาอังกฤษ แม้ว่าร้อยละ 86 จะสอนตามวิชาเอก นอกจากนั้นครูส่วนใหญ่เข้าใจความมุ่งหมายของหลักสูตรและเห็นว่าจุดมุ่งหมายของหลักสูตรเหมาะสมกับสภาพปัจจุบันของประเทศ

ศิริรัตน์ นิละคุปต์ และคณะ (2525: 36) ได้ทำการวิจัย เรื่อง สัมพันธภาพทางภาษาอังกฤษของผู้สอนในระดับมัธยมศึกษา ผู้วิจัยได้ศึกษาสัมพันธภาพทางภาษาอังกฤษของผู้สอนภาษาอังกฤษในระดับมัธยมศึกษาโดยทดสอบความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษในการสนทนา การอ่าน และการเขียนของผู้สอนภาษาอังกฤษ จำนวน 289 คน ที่

สมัครเข้าเรียนปริญญาโทสาขาการสอนภาษาอังกฤษในมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ในปีการศึกษา 2525 - 2526 ผลการวิเคราะห์คะแนนที่ได้จากการทดสอบปรากฏว่า สมรรถภาพทางภาษาอังกฤษของกลุ่มตัวอย่างทั้งในด้านการใช้ภาษาในการสนทนา การอ่าน และการเขียนต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้

ประสิทธิ์ แรศสวัสดิ์ (2525: 37) ทำการวิจัยเรื่อง "การวิเคราะห์พฤติกรรมการสอนของครูผู้สอนภาษาอังกฤษในโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดนครสวรรค์ ตัวอย่างประชากรเป็นครูสอนภาษาอังกฤษในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาใน จังหวัดนครสวรรค์ จำนวน 20 คน ผู้วิจัยทำการสังเกตพฤติกรรมการสอนของครูในด้านการใช้ภาษา พร้อมทั้งสังเกตพฤติกรรมการใช้ภาษาของนักเรียนควบคู่ไปด้วย โดยใช้แบบสังเกตที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งดัดแปลงจากเครื่องมือวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ในการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศของมหาวิทยาลัยมาร์เบอร์ก ผลการวิจัยพบว่าครูโดยส่วนรวมมีพฤติกรรมการสอนด้านการใช้ภาษาอังกฤษมากกว่าภาษาไทย สำหรับการใช้ภาษาไทยของครูนั้นใช้ในการสอนและอธิบายมากที่สุด ส่วนนักเรียนมีพฤติกรรมการใช้ภาษาอังกฤษในด้านการใช้ตามครูมากกว่าการใช้ภาษาอังกฤษโดยริเริ่มขึ้นมาเอง

กัมทาทิพย์ สิงหะเนติ และ ผ่าน บาลโพธิ์ (2526: 56) ได้ทำการวิจัยเรื่องการสร้างมิติสัมพันธ์การใช้ภาษาเพื่อการเรียนการสอนและการทดสอบภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศและการสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถในการใช้ภาษาแบบมหภาษา โดยสร้างแบบทดสอบเพื่อใช้เป็นเครื่องมือการวิจัย 1 ชุด เพื่อการทดสอบความรู้เกี่ยวกับองค์ประกอบด้านวัฒนธรรมและสังคมที่เกี่ยวข้องกับการใช้ภาษา ประชากรการวิจัย ได้แก่ นิสิตระดับบัณฑิตและระดับบัณฑิตศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน 360 คน ผลที่ได้ปรากฏว่า องค์ประกอบทางวัฒนธรรมและสังคมทั้ง 11 องค์ประกอบมีความสำคัญมากในการสื่อความหมาย จึงเป็นสิ่งจำเป็นมากในการเรียนการสอนภาษา องค์ประกอบที่ 11 องค์ประกอบนี้มีลำดับความสำคัญและความสามารถในการทำนายความรู้ทางด้านวัฒนธรรมและสังคมเกี่ยวกับภาษาต่างกัน ตามลำดับจากมากไปดังนี้ คือ

1. Various Communicative Functions
2. Proper Choice of Words/Sentences within Certain Situation

3. Holidays and Celebrations
4. Distinguishing Types of Information
5. Tones, Feelings, and Attitudes
6. Daily Pastime Use
7. Association with Places
8. Sources of Information
9. Role Relationship
10. Rhetorical Device in Literature
11. Cultural Specificity about Names

จงกลนี เทียนศรี (2526: 22) ได้ทำการวิจัยเรื่องความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของครูผู้สอนภาษาอังกฤษในระดับมัธยมศึกษา กลุ่มตัวอย่างเป็นครูประจำการที่ทำการสอนภาษาอังกฤษในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาและเป็นผู้ที่เข้ารับการสอบคัดเลือกเข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาโท สาขาการสอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ในปีการศึกษา 2526-2527 จำนวน 216 คน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในทักษะฟัง - พูด อ่าน และเขียนและศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะทั้ง 4 และระหว่างทักษะการฟัง - พูด กับทักษะการอ่าน ทักษะการฟัง - พูด กับทักษะการเขียน ผลการวิจัยพบว่าครูผู้สอนภาษาอังกฤษได้คะแนนเฉลี่ยจากการทำแบบทดสอบวัดความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในทักษะทั้ง 4 เท่ากับร้อยละ 46.23 ได้คะแนนเฉลี่ยในทักษะการเขียนเท่ากับร้อยละ 50.41 และคะแนนที่ครูทำ ได้จากการทดสอบวัดความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในทักษะการฟัง พูด อ่าน และเขียน มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

อุไรวรรณ ศฤงคานันต์ (2527: 95-98) ได้ทำการวิจัยเรื่องความคิดเห็นของครูภาษาอังกฤษในระดับมัธยมศึกษาเกี่ยวกับแนวการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยใช้ตัวอย่างประชากรซึ่งเป็นครูผู้สอนภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาในส่วนกลาง

และส่วนภูมิภาค จำนวน ๑๐๐ คน สรุปผลการวิจัย คือ ความคิดเห็นและความรู้ความสามารถของครูผู้สอนภาษาอังกฤษในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ปรากฏผลดังนี้ ในด้านความรู้ความเข้าใจของครูผู้สอนภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาต่อแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร พบว่าครูผู้สอนภาษาอังกฤษส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารในระดับปานกลาง ในด้านความคิดเห็นต่อแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารนั้น ครูส่วนใหญ่เห็นด้วยในระดับมากกว่าแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารเหมาะกับสภาพการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในประเทศไทยแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร ช่วยให้นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนภาษาอังกฤษ ช่วยส่งเสริมให้การเรียนการสอนภาษาอังกฤษมีประสิทธิภาพมากขึ้น นักเรียนสามารถให้ภาษาอังกฤษได้เหมาะสมและกล้าแสดงออกในการพูดโต้ตอบเป็นภาษาอังกฤษ นักเรียนเห็นประโยชน์ของแนวการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร และสามารถนำภาษาอังกฤษไปใช้ในชีวิตประจำวัน ในการประกอบอาชีพและในการศึกษาต่อได้ แนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารไม่เหมาะกับนักเรียนที่มีจำนวนมากเกินไป ทั้งนี้เนื่องจากการสอนตามแนวนี้ นักเรียนจะขาดความแม่นยำในด้านกฎเกณฑ์ทางไวยากรณ์ ต้องใช้ทั้งกิจกรรมและการสร้างสถานการณ์ ทำให้ครูต้องเสียเวลามาก ครูภาษาอังกฤษยังไม่มีความรู้เกี่ยวกับแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารดีพอที่จะจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ครูภาษาอังกฤษมีชั่วโมงสอนมาก ทำให้ไม่มีเวลาจัดเตรียมกิจกรรมตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร และแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารเหมาะสมสำหรับนักเรียนเก่งเท่านั้น

ยุพิน โภคฉัตติยกุล (2527: 121-125) ได้ทำวิจัยเรื่องความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนรัฐบาล และโรงเรียนราษฎร์ ในกรุงเทพมหานคร เกี่ยวกับการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 หมวดวิชาภาษาอังกฤษ โดยศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารและครูสอนวิชาภาษาอังกฤษชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรและเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนรัฐบาล และโรงเรียนราษฎร์ ระหว่างครูสอนวิชาภาษาอังกฤษชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนราษฎร์ และระหว่างผู้บริหารและครูสอนวิชาภาษาอังกฤษชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรวิชา

ภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง กลุ่มตัวอย่าง ประชากรประกอบด้วย ผู้บริหารจำนวน 300 คน และครูสอนวิชาภาษาอังกฤษชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 484 คน จากโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนราษฎร์ในเขตกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้สรุปผลในส่วนที่เกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้บริหารและครูโรงเรียนรัฐบาลว่าครูควร กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ไว้ให้ชัดเจนและแจ้งให้นักเรียนทราบทุกคาบของการสอน ครู ควรเน้นการฝึกทักษะทางภาษาทั้งสี่ด้าน เพื่อใช้ในการสื่อสารหลาย ๆ รูปแบบ และเห็นว่าการตัดสินผลการเรียนจากคะแนนระหว่างภาคและปลายภาคมีความเหมาะสม นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้เสนอแนะว่า ควรสนับสนุนและส่งเสริมให้ครูได้มีโอกาสเข้ารับการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมเกี่ยวกับหลักสูตรและการสอนมากขึ้น ควรมีการประเมินผลการใช้หลักสูตรเพื่อศึกษา สภาพความพร้อมและปัญหาของทางโรงเรียน และเสนอแนะให้จัดสรรงบประมาณเพื่อใช้ในการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นให้เพียงพอ พร้อมทั้งสนับสนุนการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ วิชาภาษาอังกฤษอย่างสม่ำเสมอ

จุฑาภรณ์ ชาวไชย (2528: 51-56) ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษา ความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษของครูผู้สอนภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีความสามารถในการฟังภาษาอังกฤษต่างกัน เพื่อศึกษาความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษของครูผู้สอนภาษาอังกฤษที่มีความสามารถในการฟังภาษาอังกฤษสูงและต่ำ กลุ่มตัวอย่าง ประชากรเป็นครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจำนวน 44 คน แบ่งเป็น กลุ่มตัวอย่างประชากร 2 กลุ่ม คือ กลุ่มครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษที่มีความสามารถในการฟังภาษาอังกฤษสูงและกลุ่มครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษที่มีความสามารถในการฟังภาษาอังกฤษต่ำ แล้วดำเนินการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างประชากรทั้งสองเป็นรายบุคคล จากนั้น นำข้อมูลที่ได้มาตรวจวิเคราะห์ตามเกณฑ์การวัดระดับความสามารถในการพูดตามเกณฑ์ของสถาบันบริการทางภาษา (FSI Oral Interview) ซึ่งผลของการวิจัยสรุปได้ว่า กลุ่มครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษที่มีความสามารถในการฟังภาษาอังกฤษสูง มีความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษโดยเฉลี่ยเท่ากับ 3 ซึ่งหมายความว่าสามารถพูดภาษาอังกฤษได้คล่องแคล่วและถูกต้องในการสนทนาทุกระดับ โดยมีข้อบกพร่องในการออกเสียงและการใช้ไวยากรณ์เพียงเล็กน้อย ส่วนครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษซึ่งมีความสามารถในการฟังภาษาอังกฤษต่ำมีความสามารถในการพูด

ภาษาอังกฤษโดยเฉลี่ยเท่ากับ 2 หมายความว่าสามารถพูดภาษาอังกฤษได้โดยมีความรู้ด้าน ไวยากรณ์และคำศัพท์พอเพียงที่จะสนทนา เรื่องต่าง ๆ เกี่ยวกับด้านอาชีพและสังคมบางเรื่อง ได้ ถือว่ามีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษอยู่ในวงจำกัด

ยีน ศรีวรพันธ์ (2528: 81-84) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความต้องการของครูภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษา เกี่ยวกับการพัฒนาความสามารถในการสอนภาษาอังกฤษของครูภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษา ในเขตการศึกษา 1 จำนวน 340 คน เป็น ตัวอย่างประชากร ผลการวิจัยปรากฏว่า โดยส่วนรวมแล้วครูภาษาอังกฤษมีความต้องการพัฒนาความสามารถในการสอนเกี่ยวกับ หลักสูตร ทักษะและเนื้อหาภาษาอังกฤษ การดำเนินการสอนและกิจกรรมเสริมการเรียนการสอน การผลิตและการใช้สื่อการเรียนการสอน การวัดผลและการประเมินผล ในระดับมากทุกเรื่อง

นิลากร ชุมอุปการ (2528: บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเรื่อง การสำรวจปัญหาการสอนภาษาอังกฤษและความต้องการในการอบรมการสอนภาษาอังกฤษของครูภาษาอังกฤษระดับมัธยมปลายในโรงเรียนรัฐบาลภาคใต้ โดยมุ่งศึกษาปัญหาในการสอน ภาษาอังกฤษและความต้องการในการอบรมการสอนภาษาอังกฤษ กลุ่มตัวอย่างประชากรเป็น ครูภาษาอังกฤษ 248 คน ในโรงเรียนรัฐบาลในเขตการศึกษา 2, 3 และ 4 เครื่องมือที่ใช้วิจัยเป็นแบบสอบถาม

ผลการวิจัยพบว่าระดับความรุนแรงของปัญหาในการสอนภาษาอังกฤษระดับมัธยมปลาย อยู่ในเกณฑ์เฉลี่ยตั้งแต่ระดับปานกลางไปจนถึงระดับสูง ปัญหาที่มีความรุนแรงระดับสูง ได้แก่ปัญหาเกี่ยวกับนักเรียนและอุปกรณ์ประกอบการสอน ส่วนปัญหาที่พบในระดับปานกลาง ได้แก่ปัญหาเกี่ยวกับหลักสูตร ปริมาณงานของครู แบบเรียน วิธีการสอน การทดสอบ และความรู้ทักษะภาษาอังกฤษ

นอกจากนี้ยังพบว่า ครูภาษาอังกฤษมีความต้องการเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการสอนภาษาอังกฤษในระดับสูงมาก ครูภาษาอังกฤษต้องการรับการอบรมในเรื่องเกี่ยวกับหลักสูตรอุปกรณ์ประกอบการสอน แบบเรียน แนวคิดและวิธีสอน การทดสอบ และความรู้ทักษะภาษาอังกฤษ

จากการศึกษาลักษณะของหลักสูตรที่ต้องการ พบว่าครูภาษาอังกฤษ ต้องการอบรมหลักสูตรระยะสั้น (Certificate) มากกว่าหลักสูตรระยะยาว (Diploma) และยิ่งพบว่าครูภาษาอังกฤษต้องการหลักสูตรระยะยาวแบบต่อเนื่อง 9 เดือนมากกว่าหลักสูตรระยะยาวที่ศึกษาเฉพาะช่วงปิดภาคการศึกษา 3 ภาค ใช้เวลา 15 เดือน

ดร.เพชร ชัยสงคราม (2529: 76-79) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับความเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับการนำหลักสูตรวิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษา ตอนปลาย ฉบับพุทธศักราช 2524 ไปใช้ในโรงเรียนรัฐบาล กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่าง ประชากรในการวิจัย เป็นผู้บริหารจำนวน 90 คน และครูภาษาอังกฤษ จำนวน 270 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยผลการวิจัยปรากฏว่า ในด้านปัญหาการใช้หลักสูตรด้านการบริหารและการบริการ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียน การสอน และด้านการวัดและประเมินผล ผู้บริหารและครูเห็นว่า เป็นปัญหาน้อยทุกด้าน นอกจากนี้ครูได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับการปรับปรุงหลักสูตร และกระบวนการใช้ หลักสูตรไว้หลายประเด็นด้วยกัน ซึ่งมีประเด็นสำคัญที่พอจะสรุปได้ คือ ควรมีการสนับสนุน ด้านการนิเทศอบรมเกี่ยวกับหลักสูตรและการสอนภาษาอังกฤษ ควรจัดสรรด้านงบประมาณในการจัดทำและซื้อสื่อการสอน เอกสารตำราและคู่มือต่าง ๆ ให้มากขึ้น ควรส่งเสริมความร่วมมือแลกเปลี่ยนกิจกรรมและประสบการณ์ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนให้มากขึ้น และควรมีการศึกษาค้นคว้าและเผยแพร่เกี่ยวกับเครื่องมือ วิธีการตลอดจนตัวอย่างของการวัดและ ประเมินผลวิชาภาษาอังกฤษ

จงกลณี เทียนศรี (2529: 20) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความสามารถในการเขียนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของครูผู้สอนภาษาอังกฤษในระดับมัธยมศึกษา โดยใช้ ผู้เข้ารับการศึกษาเพื่อเข้าศึกษาในระดับปริญญาโท สาขาการสอนภาษาอังกฤษ ณ มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์ ในปีการศึกษา 2529-2530 จำนวน 90 คน เป็นตัวอย่างประชากร ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ครูผู้สอนภาษาอังกฤษในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา มีความสามารถในการเขียนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารอยู่ในระดับปานกลาง ความสามารถของครูในด้านความรู้ในการเขียน กับความสามารถในการเขียนเพื่อการสื่อสารแตกต่างกันเพียงเล็กน้อย ครูมีความสามารถในบางทักษะอยู่ในระดับดีและระดับใช้การได้ แต่มีอีกหลายทักษะที่ครูมีความสามารถอยู่ในระดับปานกลาง เกือบจะใช้ได้ และอ่อน

ประนิพนธ์พรรณ มีลักษณะ (2530: 83-86) ทำการวิจัยเรื่อง "ความต้องการในด้านเนื้อหาวัฒนธรรมอังกฤษของครูภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนรัฐบาล กรุงเทพมหานคร" ตัวอย่างประชากรเป็นครูภาษาอังกฤษที่สอนในระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนรัฐบาล กรุงเทพมหานคร จำนวน 150 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการในเนื้อหาทางวัฒนธรรมภาษาอังกฤษที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ผลการวิจัยปรากฏว่า ครูผู้สอนภาษาอังกฤษมีความต้องการในด้านเนื้อหาวัฒนธรรมอยู่ในระดับสูง โดยเฉพาะในด้านการใช้ถ้อยคำและสำนวนตามวาระและโอกาสต่าง ๆ อาหารการกิน และมารยาทในการรับประทานอาหาร ชีวิตวัยรุ่นและงานอดิเรก นอกจากนี้ยังพบว่ามีความแตกต่างกันเล็กน้อยในระดับของความต้องการในด้านเนื้อหาวัฒนธรรมของครูแต่ละกลุ่ม ครูส่วนมากต้องการที่จะได้รับความรู้ทางวัฒนธรรมเพิ่มเติมโดยให้มีการจัดทำคู่มือเกี่ยวกับวัฒนธรรมที่สำคัญและต้องการแหล่งข้อมูลสำหรับทำการค้นคว้า ในด้านของวิธีการสอนวัฒนธรรมครูใช้วิธีการเล่าแทรกในขณะการสอน สื่อที่ครูใช้ในการเตรียมสอนคือนิตยสารภาษาต่างประเทศและพจนานุกรม ครูส่วนมากใช้เทปประกอบบทเรียนเป็นสื่อประกอบการสอน สำหรับสื่อการสอนวัฒนธรรมที่ครูต้องการมากคือ เทปโทรทัศน์ ภาพยนตร์ และรูปภาพ ส่วนในด้านของการจัดทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมครูให้นักเรียนจัดทำกิจกรรมในโรงเรียนมากกว่าที่จะให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมกับกลุ่มโรงเรียน

วรรณิ ไชยวิภาณท์ (2533: 85-87) ทำการวิจัยเรื่อง "การสังเกตพฤติกรรมการเรียนการสอนเพื่อการสื่อสารในห้องเรียนภาษาอังกฤษ โรงเรียนมัธยมศึกษาส่วนกลาง" ตัวอย่างประชากรเป็นครูและนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 8 ห้องเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนการสอนเพื่อการสื่อสารในห้องเรียนจำนวน 2 ชุด คือ ชุดที่ 1 ใช้บันทึกสภาพห้องเรียนและการเรียนการสอนที่เกิดขึ้นในห้องเรียน และชุดที่ 2 ใช้วิเคราะห์ลักษณะของการสื่อสารทางวาจาที่เกิดขึ้นในระหว่างการทำกิจกรรมในห้องเรียน โดยผู้วิจัยได้ดัดแปลงมาจากแบบสังเกตการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (The Communicative Orientation of Language Teaching - COLT) ของ พี แอลเลน และคณะ (P. Allen et al. 1985) ผลการวิจัยสรุปได้ว่า พฤติกรรมการเรียนการสอนในห้องเรียนภาษาอังกฤษยังเน้นรูปแบบ

และไวยากรณ์ทางภาษา แต่มีแนวโน้มในการใช้ภาษา และการจัดการเรียนการสอนมากขึ้น ครูจึงมีความเข้าใจในแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารมากขึ้น ดังจะเห็นได้จากการที่ครูพยายามลดบทบาทของตนเองลงและเปิดโอกาสให้นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์ทางวาจามากขึ้น

3.1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวกับการประเมินผลครู

อุทุมพร ทองอุไทย (2518: 125) ได้ศึกษาผลการวิจัยทั้งในและต่างประเทศ ที่ใช้ตัวประกอบค้นหาโครงสร้างของประสิทธิภาพการสอนในระดับอุดมศึกษา และสรุปว่า ผลการวิจัยนั้นสอดคล้องกัน โดยสามารถจำแนกตัวประกอบต่าง ๆ ได้ 6 ตัวดังนี้

1. ลักษณะอาจารย์ ได้แก่ ลักษณะท่าทาง ความจริงใจ ความสนใจต่อผู้เรียน ให้ความเป็นกันเอง เป็นผู้นำ และเป็นผู้มีความรู้ในสาขานั้น ๆ อย่างแท้จริงและทันสมัยอยู่เสมอ
2. วิธีสอน ได้แก่ การจัดเตรียมกระบวนการเรียนการสอน การจัดห้องเรียน การเตรียมความรู้ใช้ตำราประกอบการเรียน มีทักษะในการสอนแบบต่าง ๆ ได้เหมาะสมกับเนื้อหาและเวลา มีการถ่ายทอดความรู้ได้อย่างชัดเจน เข้าใจง่าย ทำให้ผู้เรียนเกิดพัฒนาการด้านความคิด
3. ความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับนิสิต มีความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างอาจารย์กับนิสิต อาจารย์ฟังความคิดเห็นจากนิสิตเป็นกันเอง ช่วยเหลือนิสิตทั้งในและนอกห้องเรียน
4. อุปกรณ์การสอนและการเรียน รวมถึงห้องปฏิบัติการ การใช้เครื่องมือต่าง ๆ รวมทั้งห้องสมุดที่สมบูรณ์ และตำราที่เป็นภาษาของตนเองด้วย
5. การวัดผล มีการบอกลับและการเสริมใช้ การวัดผลเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอน รู้จักออกข้อสอบที่ดีให้คะแนนอย่างยุติธรรม
6. ทศนคติของอาจารย์ต่อการสอนและต่อนิสิต อาจารย์มีการยกย่องอย่างจริงใจ ตั้งใจสอน

เสาวลักษณ์ สิงห์วงศ์ (2519: 86) ได้ทำการศึกษาพฤติกรรมการสอนด้านการพูด เสียง ท่าทาง และแบบของภาษา ของอาจารย์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางเขน จำนวน 46 คน ชาย 21 คน หญิง 25 คน แยกตามคณะที่สังกัดคือ ศึกษาศาสตร์ มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ ใช้แบบสังเกตพฤติกรรมการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองประกอบด้วยข้อความ 19 ข้อ ใช้บันทึกพฤติกรรมในรูปของความถี่ ผลการศึกษาปรากฏดังนี้

1. ปริมาณของพฤติกรรมการสอนด้านการพูด เสียง ท่าทาง และแบบของภาษา โดยส่วนรวมและเมื่อแยกตามคณะที่สังกัด วุฒิ เพศ และประสบการณ์ในการสอนโดยจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า อาจารย์ใช้พฤติกรรมการสอนแตกต่างกัน พฤติกรรมที่ใช้เป็นส่วนมากได้แก่ การทำมือประกอบการอธิบาย การใช้คำขึ้นต้นหรือลงท้ายจนติดเป็นนิสัย การใช้ประโยคคำถามพฤติกรรมการสอนที่อาจารย์ใช้เป็นส่วนน้อยหรือไม่ใช้เลย ได้แก่ การใช้สายตาท่าจับนักเรียน การแสดงสีหน้าไม่พอใจ การพูดเสียงดุดัน เมื่อจำแนกตามพฤติกรรมการสอนที่ศึกษาพบว่า อาจารย์ใช้พฤติกรรมแบบของภาษามากกว่าประเภทอื่น

2. การเปรียบเทียบพฤติกรรมการสอนด้านการพูด เสียง ท่าทาง และแบบของภาษา พบว่า อาจารย์ที่สังกัดคณะต่างกัน วุฒิต่างกัน ประสบการณ์ในการสอนต่างกัน มีพฤติกรรมการสอนด้านการพูด เสียง ท่าทาง และแบบของภาษาแตกต่างกัน

วิภา เกษรศิริเจริญ (2521: 68-72) ได้ทำการวิจัยเรื่องประสิทธิภาพครูมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร มีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างแบบสำรวจให้ครูมัธยมศึกษาประเมินประสิทธิภาพของตนเอง กลุ่มตัวอย่างประชากรเป็นครูมัธยมศึกษา จำนวน 631 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสำรวจที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง ผลวิจัยพบว่า เกณฑ์ปกติของประสิทธิภาพของครูมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานครมีค่าระหว่าง 49.32 ถึง 50.72 ($P < 0.05$) ประสิทธิภาพของครูมัธยมศึกษาในกลุ่มโรงเรียนรัฐบาลและกลุ่มโรงเรียนราษฎร์ไม่แตกต่างกัน ประสิทธิภาพของครูมัธยมศึกษาในกลุ่มโรงเรียนขนาดใหญ่สูงกว่ากลุ่มโรงเรียนขนาดกลาง และกลุ่มโรงเรียนขนาดเล็ก ตลอดจนมีระดับประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ปกติ ประสิทธิภาพของครูมัธยมศึกษาในกลุ่มโรงเรียนรัฐบาลขนาดใหญ่สูงกว่ากลุ่มโรงเรียนรัฐบาลขนาดกลาง และ

กลุ่มโรงเรียนรัฐบาลขนาดเล็ก และสูงกว่ากลุ่มโรงเรียนรัฐบาลขนาดเล็ก ตลอดจนมีระดับ
ประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ปกติ และประสิทธิภาพครูมัธยมศึกษาในกลุ่มโรงเรียนราษฎร์ขนาดใหญ่
สูงกว่ากลุ่มโรงเรียนราษฎร์ขนาดเล็ก ตลอดจนมีระดับประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ปกติ

อยู่สุข ทำไร (2524: 84) ได้ศึกษาพฤติกรรมการสอนภาษาไทย
ของอาจารย์ในกลุ่มวิทยาลัยครูภาคกลาง การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการ
สอนวิชาภาษาไทยของอาจารย์ในกลุ่มวิทยาลัยครูภาคกลาง สืบหาความคิดเห็นและ
ความต้องการของนักศึกษาในด้านศึกษาพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ในกลุ่มวิทยาลัยครูภาค
กลาง จากการประเมินของนักศึกษาที่มีความแตกต่างกันเรื่อง เพศ วิชา เอก พื้นฐานการ
ศึกษาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและศึกษาพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ที่มีความต่างกัน
ในเรื่อง เพศ วุฒิ อายุ และประสบการณ์การสอน กลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัยเป็นอาจารย์
ผู้สอนวิชาภาษาไทย จำนวน 23 คน และนักศึกษา จำนวน 1,673 คน เครื่องมือที่ใช้ในการ
วิจัยคือ แบบสอบถามอาจารย์และนักศึกษานำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์โดยการหาค่าร้อยละ การ
ทดสอบ

ผลการวิจัยพบว่า

1. นักศึกษาทุกกลุ่มประเมินพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ไปในทาง
บวกเป็นส่วนมาก และข้อที่นักศึกษาประเมินทางบวกสูงสุดตรงกับทุก ๆ ปี ได้แก่ มีความ
ยุติธรรมเตรียมเนื้อหาและมีความรู้ในวิชาที่จะสอน การเปรียบเทียบและยกตัวอย่างในการ
อธิบาย การรับฟังความคิดเห็นของผู้เรียน การอธิบายให้เข้าใจอย่างแจ่มแจ้ง! เพื่อมอบงานให้ทำ
การใช้กระดานดำประกอบการสอนอย่างเหมาะสม การให้ความไว้วางใจผู้เรียน และการ
ซักถามผู้เรียนในขณะที่สอน แต่พฤติกรรมเรื่องการตรวจให้คะแนนผลงานทันที นักศึกษาประเมิน
ผลออกมาทางลบ
2. นักศึกษาที่มี เพศและพื้นฐานการศึกษาต่างกันวิเคราะห์พฤติกรรม
การสอนของอาจารย์ไปในทำนองเดียวกัน ส่วนนักศึกษาที่มีวิชาเอก และผลสัมฤทธิ์ทางการ
เรียนต่างกัน จะวิเคราะห์พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ต่างกัน
3. เพศ วุฒิ อายุ และประสบการณ์การสอนของอาจารย์ มีผลทำให้
พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ต่างกันออกไป

4. นักศึกษาต้องการให้อาจารย์มีคุณสมบัติเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอน ด้านคุณลักษณะส่วนตัว ด้านแรงจูงใจและการเสริมแรง และด้านการเสนอเนื้อหาในการ ดำเนินการสอนตามลำดับ

สมยศ ชันแก้ว (2528: 53-55) ทำการวิจัยเรื่อง "การศึกษาการ เรียนการสอนภาษาอังกฤษของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ" จุดมุ่งหมายของการวิจัยเพื่อศึกษาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษและความต้องการทักษะภาษา ภาษาอังกฤษของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กลุ่มตัวอย่างเป็นอาจารย์ ผู้สอนภาษาอังกฤษในวิทยาลัยพลศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 7 คน และนักศึกษา ชั้นปีที่ 2 จำนวน 200 คน ในส่วนที่เกี่ยวกับอาจารย์ผู้สอน พบว่า

1. ความรู้ความสามารถทางภาษาอังกฤษของอาจารย์ อาจารย์ผู้สอน ภาษาอังกฤษเห็นว่าตนเองมีความรู้ความสามารถทางภาษาอังกฤษในด้านการฟัง การพูด การ อ่าน การเขียน และการแปลในระดับปานกลาง ความรู้ความสามารถที่อยู่ในระดับปานกลาง เป็นอันดับแรก คือ ด้านการอ่าน รองลงมา คือ ด้านการฟัง การพูด และการแปล อันดับสุดท้าย คือ ความสามารถด้านการเขียน

2. ความรู้ด้านวิธีสอน อาจารย์ผู้สอนภาษาอังกฤษเห็นว่าตนเองมี ความรู้ในวิธีการสอนแบบแปลไวยากรณ์ในระดับมาก ใช้วิธีสอนแบบนี้ในระดับมาก และ เห็นว่าตนเองมีความรู้ในวิธีสอนแบบฟังพูดและวิธีสอนเพื่อการสื่อสารในระดับปานกลาง จึงใช้วิธี สอนแบบนี้ในระดับปานกลาง

3. ความรู้ในเรื่องหลักสูตรและการใช้สื่อการเรียน อาจารย์ผู้สอน ภาษาอังกฤษเห็นว่าตนเองเข้าใจจุดมุ่งหมายและเนื้อหาของหลักสูตรในระดับมาก และเห็นว่า ตนเองใช้กิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตร ใช้แนวประเมินผลตามหลักสูตร ใช้อุปกรณ์ การสอนและสมุดแบบฝึกหัดในระดับปานกลาง ส่วนการใช้ห้องปฏิบัติการทางภาษาและการใช้ การบันทึกเสียงอาจารย์ผู้สอนเห็นว่าอยู่ในระดับน้อย การใช้ภาพยนตร์ หรือฟิล์มสตริปประกอบ การสอนอยู่ในระดับน้อยที่สุด

4. ระยะเวลาและวิธีการวัดผลของอาจารย์ พบว่า อาจารย์ผู้สอนวัดผลนักศึกษาทุกครั้งหลังเรียนจบแต่ละบทเรียนในระดับมาก การวัดผลใช้ข้อสอบแบบปรนัยในระดับมากที่สุด ใช้ข้อสอบแบบอัตนัยในระดับปานกลาง ส่วนวิธีการวัดผลนั้น อาจารย์ผู้สอนวัดผลนักศึกษาอ่านเพื่อจับใจความสำคัญในระดับมาก วิธีการวัดผลที่อาจารย์ผู้สอนใช้ในระดับปานกลาง คือ วัดผลโดยให้นักศึกษาสรุปเรื่องที่ฟัง ให้นำตามหัวข้อที่กำหนด และให้เขียนตามหัวข้อที่กำหนด

3.1.3 งานวิจัยที่เกี่ยวกับการประเมินตนเอง

สรณี หมื่นรักษ์ (2512: 85-96) ได้สร้างแบบสำรวจเพื่อทำนายประสิทธิภาพครูไทย โดยครูเป็นผู้ประเมินตนเอง ในการสร้างแบบสำรวจผู้วิจัยยึดถือเกณฑ์ที่ได้จากการสัมมนาเพื่อหาเกณฑ์ประเมินประสิทธิภาพของครูของสมาคมการศึกษา 3 สมาคม ซึ่งมีเกณฑ์ 5 เกณฑ์ ดังนี้ ประสบการณ์ของครู (Formative Experiences) คุณสมบัติของครู (Teacher Properties) พฤติกรรมของครู (Teacher Behaviors) ผลการสอนในปัจจุบัน (Immediate Effects) และผลงานระยะยาว (Long-Term Consequences) จากเกณฑ์เหล่านี้ผู้วิจัย ได้สร้างแบบสำรวจขึ้นชั่วคราว ประกอบด้วยข้อรายการ จำนวน 74 ข้อ เป็นประโยคสั้น ๆ และชัดเจน โดยกำหนดให้ผู้ตอบ ตอบว่า "ใช่" เมื่อคุณลักษณะในข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตนเอง และตอบว่า "ไม่ใช่" เมื่อคุณลักษณะในข้อความนั้นไม่เป็นจริงเกี่ยวกับตนเอง ผู้วิจัยนำแบบสำรวจนี้ไปหาความตรง ความเที่ยง และอำนาจจำแนก ซึ่งผลปรากฏว่า

ในการหาความตรง (Validity) ผู้วิจัยได้นำแบบสำรวจที่สร้างขึ้นไปให้ครู จำนวน 30 คน ที่ได้รับเลือกจากอาจารย์ใหญ่ 15 คน จาก 15 โรงเรียน ว่าเป็นครูที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดในโรงเรียนเป็นผู้ตอบ เพื่อคัดเลือกข้อที่ครูที่มีประสิทธิภาพสูงตอบตรงกันร้อยละ 80 ขึ้นไป

การหาความเที่ยง (Reliability) ผู้วิจัยใช้วิธีหาค่าความคงที่ภายนอก โดยวิธีทดสอบซ้ำแล้วหาค่าสัมประสิทธิ์ด้วยสูตรของเพียร์สัน ได้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .645 และได้หาค่าความคงที่ภายในจากการทดสอบแต่ละครั้งโดยใช้สูตรของคูเดอร์ริชาร์ดสัน สูตรที่ 21 ได้ค่าความคงที่ภายใน .725 และ .737 ตามลำดับ

การหาอำนาจจำแนก (Power of Discrimination) ของข้อ
รายการโดยวิธีการของจอห์นสัน และคัดเลือกข้อรายการที่มีอำนาจจำแนกตั้งแต่ .20 ขึ้นไป
ได้จำนวน 34 ข้อ

ดังนั้น จึงได้สรุปว่า แบบสำรวจนี้มีความตรง ความเที่ยงและอำนาจ
จำแนกอย่างเพียงพอ สามารถนำไปใช้วัดประสิทธิภาพของครูได้

วารินทร์ พูลผลอำนวย (2523: 92) ได้สร้างแบบรายงานตนเอง
สำหรับครูมัธยมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยอาศัยข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง และ
ความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารโรงเรียน ครู ผู้ปกครอง และนักเรียนระดับมัธยมศึกษา
ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือเกี่ยวกับลักษณะครูมัธยมศึกษาในท้องถิ่น แล้วจึงได้สร้างแบบ
รายงานตนเองสำหรับครูชั้น มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ ประกอบด้วย
ข้อรายการในหมวดการสอน วิชาการ มนุษยสัมพันธ์ คุณธรรมและความประพฤติ บุคลิกภาพ
และหมวดคุณลักษณะพิเศษ แบบรายงานตนเองฉบับชั่วคราวที่สร้างขึ้นเป็นครั้งแรก มีจำนวน
139 ข้อ ได้นำไปทดลองใช้กับครูมัธยมศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา เพื่อหาความเที่ยง
ความตรงตามสภาพ และอำนาจจำแนก ผลปรากฏว่า แบบรายงานตนเองฉบับที่สร้างขึ้นมี
ข้อรายการ 99 ข้อ แบบรายงานตนเองฉบับนี้มีความตรงตามทฤษฎีเฉพาะและความตรงตาม
เนื้อเรื่องโดยการตัดสินของผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษา 2 ครั้ง มีความตรงตามสภาพโดยการ
ทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มครูที่มีสมรรถภาพสูงและต่ำที่ระดับความเชื่อมั่น
ร้อยละ 95 อีกทั้งมีอำนาจจำแนกครูที่มีสมรรถภาพสูงและต่ำได้ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

อัจฉรา วงศ์โสธร (Achara Wangsotorn, 1981: 240-260)
ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การประเมินผลทักษะภาษาอังกฤษด้วยตนเองของนิสิตระดับปริญญาตรี
และปริญญาโทในมหาวิทยาลัยในประเทศไทย กลุ่มตัวอย่างประชากร จำนวน 96 คน เป็น
นิสิตปริญญาตรีและอักษรศาสตร์และคณะรัฐศาสตร์ชั้นปีที่ 1 ที่เรียนวิชาภาษาอังกฤษขั้นพื้นฐาน
ณ สถาบันภาษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2521 จำนวน 49 คน นิสิต
ปริญญาตรีคณะนิเทศศาสตร์และการบัญชี ชั้นปีที่ 2 ที่เรียนวิชาการเขียนภาษาอังกฤษ ณ สถาบันภาษา
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2522 จำนวน 18 คน นิสิตปริญญาโทจากมหาวิทยาลัย

มหิตลที่เรียนวิชาเอกภาษาอังกฤษเทคนิคในปีการศึกษา 2521 จำนวน 6 คน และนิสิตปริญญาโท จากมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ที่เรียนวิชาเอกการสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ ในปีการศึกษา 2522 จำนวน 23 คน โดยใช้เครื่องมือวัดความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษ ซึ่งปรับปรุงมาจากเครื่องมือวัดความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษของ เจ ดี วิลกินส์ (J.D. Wilkins) มาให้ตัวอย่างประชากรประเมินผลความสามารถในการใช้ทักษะภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของตนเอง เครื่องมือวัดดังกล่าวแบ่งการวัดความสามารถในการใช้ทักษะภาษาอังกฤษแต่ละทักษะออกเป็น 7 ระดับ ผลการวิจัยพบว่านิสิตระดับปริญญาตรีและปริญญาโทประเมินผลความสามารถในการใช้ทักษะการเขียนของตนอยู่ในระดับสูงที่สุด รองลงมาคือทักษะการอ่าน สำหรับทักษะการฟังและการพูดนิสิตปริญญาตรีประเมินผลความสามารถทางด้านทักษะการฟังอยู่ในอันดับที่สาม และความสามารถทางด้านทักษะการพูดประเมินให้เป็นทักษะที่ตนมีความสามารถน้อยที่สุด ในขณะที่นิสิตปริญญาโท ประเมินผลความสามารถในด้านทักษะการฟังและการพูดเป็นทักษะที่ตนมีความสามารถอยู่ในอันดับสามเท่ากัน เมื่อพิจารณาถึงระดับของการประเมินผลความสามารถของกลุ่มตัวอย่างประชากร พบว่า นิสิตระดับปริญญาตรี ประเมินความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในทักษะต่าง ๆ อยู่ในระดับ 3-4 เท่านั้น ส่วนนิสิตระดับปริญญาโทประเมินความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในทักษะต่าง ๆ อยู่ในระดับ 1-5 ซึ่งผลการวิจัยโดยสรุปแสดงให้เห็นว่า ทั้งนิสิตระดับปริญญาตรีและปริญญาโท ประเมินผลความสามารถของตนในด้านทักษะการเขียนภาษาอังกฤษสูงที่สุด และความสามารถในด้านทักษะการพูดอยู่ในระดับต่ำที่สุด

3.2 งานวิจัยต่างประเทศ

3.2.1 งานวิจัยเกี่ยวกับความสามารถในการสอนภาษาอังกฤษ

คอนสแตนติน พี กาแลนท์ซีส (Constantine P. Kalantzis, 1972: 1321-A) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการจัดระบบในการสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สอง โดยได้ทดลองสอนตามโมเดลที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเองกับนักเรียน 3 กลุ่ม ในโรงเรียนรัฐบาลแห่งหนึ่งในเมืองบอสตัน ประเทศสหรัฐอเมริกา ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ครูผู้สอนจะเป็นบุคคลที่มีความสำคัญอย่างมากที่จะทำให้การเรียนการสอนได้ผลอย่างจริงจัง โดยการที่ครูนำ

เอาลักษณะทางสังคมและจิตวิทยา มาผสมผสานกับความรู้ด้านภาษาและวิธีสอนของครู นอกจากนี้การเรียนการสอนภาษาอังกฤษมิใช่เป็นเพียงภาระของครูผู้สอนเท่านั้น แต่ยังเป็นสิ่งที่ผู้บริหารโรงเรียนควรจะได้พิจารณาและเอาใจใส่ในการใช้หลักสูตรอีกด้วย

บาราค โรเซนชานน์ และ นอร์มา ฟัวร์สท์ (Barak Rosenshine and Norma Furst, 1973: 20-25) ได้สรุปงานวิจัยเกี่ยวกับความสามารถในการสอนของครูภาษาอังกฤษไว้ 50 เรื่อง และพบว่าตัวแปรที่สำคัญที่บ่งถึงสมรรถภาพหรือความสามารถของครูที่มีประสิทธิภาพ เช่น ความชัดเจนในการพูดสื่อสาร การใช้วิธีการสอนหลาย ๆ รูปแบบ ความกระตือรือร้น ลักษณะการเน้นงานหรือการทำงานแบบธุรกิจ การให้โอกาสนักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน การรู้จักใช้แนวคิดของนักเรียน การมีวิจาร์ณญาณการตั้งคำถามและใช้คำถามที่เหมาะสม

เจ โพรฟี และ ซี อีเวอร์ตัน (J. Brophy and C. Everton, 1974: 165-174) ได้รายงานผลการวิจัยที่ทำในช่วงเวลา 2 ปี เกี่ยวกับการศึกษาครูที่มีประสิทธิภาพ โดยการใช้การสังเกตการสอน การสัมภาษณ์ และการส่งแบบสอบถามครูที่สอนวิชาคณิตศาสตร์ และภาษาระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 และประถมศึกษาปีที่ 3 ทั่วรัฐเท็กซัส จากการวิจัยพบว่าในส่วนที่เกี่ยวกับการจัดและดำเนินการในชั้นเรียนนั้น ครูควรจะพยายามให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างกระตือรือร้น ครูจะต้องมีทัศนคติที่ติดต่อการสอน ครูจะต้องสามารถจัดและควบคุมชั้นเรียน ครูจะต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลในการเรียนการสอนและให้การช่วยเหลือแก่นักเรียนเป็นรายบุคคล

พี แร็บบี้ (P. Rabie, 1979: 3095-A) ได้ทำการวิจัยเรื่องการปรับปรุงวิธีการสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สองในโรงเรียนของประเทศอิหร่าน และได้สรุปผลการวิจัยว่า การเรียนการสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สองในประเทศอิหร่านไม่ประสบผลเท่าที่ควร โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการพูด เพราะขาดสื่อที่สมบูรณ์แบบประกอบการสอน เนื่องจากมีราคาสูงเกินกว่าโรงเรียนจะจัดหามาได้ ผู้วิจัยได้เน้นให้เห็นว่าการใช้อุปกรณ์การสอนประกอบการสอนภาษาจะช่วยให้การเรียนการสอนภาษาได้ผลดี ทั้งนี้ต้องขึ้นอยู่กับครูว่าสามารถใช้อุปกรณ์การสอนได้อย่างเหมาะสมเพียงใด

เอ แซ็กแกฟ (A. Saegaf, 1982: 282-285) ได้ศึกษาวิจัยถึงประสิทธิภาพของการสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สองของภาควิชาภาษาอังกฤษ ในมหาวิทยาลัย King Abdul-Aziz ในเมืองเมกกะ ประเทศซาอุดีอาระเบีย พบว่า สาเหตุที่ทำให้การสอนภาษาอังกฤษไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร เพราะมีสาเหตุเนื่องมาจาก

1. หลักสูตรซึ่งไม่มีความสัมพันธ์กับความต้องการ และความสนใจของผู้เรียน
2. การขาดครูที่มีประสิทธิภาพ
3. ความรู้พื้นฐานทางภาษาอังกฤษยังไม่เพียงพอก่อนจะเข้าเรียนในมหาวิทยาลัย
4. แหล่งข้อมูลไม่ได้ถูกใช้อย่างเต็มที่
5. วิธีการสอนของครูยังเน้นเกี่ยวกับความจำมากกว่าให้เกิดความเข้าใจ
6. นักเรียนไม่มีโอกาสได้เลือกกิจกรรมในการเรียน
7. การขาดความร่วมมือระหว่างครูผู้สอนภาษาอังกฤษด้วยกัน

3.2.2 งานวิจัยเกี่ยวกับการประเมินผลครู

โรเบิร์ต ชาร์ลส์ เฮจส์ (Robert Charles Hedges, 1936: 89-102) แห่งมหาวิทยาลัยแคลิฟอร์เนีย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องการเปรียบเทียบการรับรู้ของผู้บริหารและครู เกี่ยวกับการประเมินความสามารถของครูที่ Stull University โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาผลของกระบวนการประเมินตนเองของครูและผู้บริหารซึ่งเป็นผู้นิเทศทางการสอน พบว่า ทักษะ เจตคติ และความเข้าใจเป็นสิ่งที่ต้องการในการนิเทศที่มีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ครูและผู้บริหารเห็นว่า การนิเทศและการทำกิจกรรมมีผลต่อการสอนโดยตรงต่อครู และควรมีการกำหนดจุดประสงค์ของการพัฒนาการสอนในชั้นเรียน โดยไม่รวมกิจกรรมของการบริหาร ควรมีการสังเกตและวิเคราะห์การสอน การสัมมนากับครู การส่งเสริม การวิเคราะห์หลักสูตร ซึ่งวิเคราะห์ในด้านการสอน การสื่อสาร การเป็นผู้นำ และแหล่งทรัพยากรของมนุษย์

เครื่องมือการประเมินตนเองเป็นแบบสอบถาม สำหรับผู้บริหารเป็นผู้
นิเทศการสอนถูกออกแบบโดยแยกองค์ประกอบของการนิเทศที่มีประสิทธิภาพ

ผลของการศึกษาวิจัยพบว่า ผู้บริหารที่เป็นผู้นิเทศทางการสอน ต้อง
การพัฒนาและเห็นด้วยที่ว่า การประเมินตนเองสามารถช่วยเหลือครูให้มีความก้าวหน้าทาง
ด้านอาชีพ มีความเห็นพ้องกันระหว่างการประเมินตนเองของผู้บริหาร และการประเมินผล
ของครูในด้านการศึกษาของผู้นิเทศที่มีประสบการณ์ใหม่ การพัฒนาบุคลากร การนิเทศที่มี
ประสิทธิภาพ และการทำงานโดยอิสระของผู้นิเทศก์ นอกจากนี้ ผู้นิเทศก์ควรสังเกต และ
วิเคราะห์การสอน ตลอดจนทำงานร่วมกับครูในการพัฒนาจุดประสงค์ กิจกรรมและการประเมิน
ผลที่ใช้ในชั้นเรียน ตลอดจนการพัฒนาบุคลากรและการช่วยเหลือครูให้ได้รับการเรียนรู้ใน
กลวิธีการสอนใหม่ ๆ

3.2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวกับการประเมินตนเอง

เคนเนท โอ ดอยล์ และ แพทริเซีย แอล เว็บบอร์ (Kenenth O.
Doyle and Patricia L. Webber, 1974: 282-290) ได้ศึกษาเรื่องการประเมิน
ตนเองเกี่ยวกับการสอนของอาจารย์ในระดับวิทยาลัย เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของผู้สอนในการ
ประเมินตนเอง และความสัมพันธ์อื่น ๆ ในการให้คะแนน โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นอาจารย์
ในคณะมนุษยศาสตร์ (Humanities) ศิลปศาสตร์ (Fine Arts) และสังคมศาสตร์
(Social Science) ของมหาวิทยาลัยมินิโซต้า (University of Mennesota) จาก
การสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นตามแผนก และระดับวิชา ได้รายชื่ออาจารย์ 369 คน ซึ่งได้
เชิญเข้าร่วมในการวิจัยครั้งนี้ แต่ปรากฏว่า ในจำนวนนี้ตอบปฏิเสธ 95 คน ตอบรับ 274
คน และได้ข้อมูลที่ครบบริบูรณ์ 172 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการรายงานตนเองเป็นเครื่องมือที่ดัดแปลงจากแบบ
สำรวจความคิดเห็นของนักศึกษา (Student Opinion Survey) ซึ่ง ดอยล์ (Doyle)
เคยใช้เป็นเครื่องมือให้นักศึกษาประเมินการสอน

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏว่า การประเมินตนเองของอาจารย์ในการสอนมีความสัมพันธ์กับผลที่อาจารย์คาดว่านักเรียนจะเรียนได้อย่างมีนัยสำคัญ คำถามที่มีสหสัมพันธ์สูง คือ "การทำให้นักเรียนสนใจ" กับ "นักเรียนเรียนรู้ได้มาก" และ "การสอนอย่างชัดเจน" กับ "ความสามารถในการสอนทั่วไป" การประเมินลักษณะเฉพาะสามารถทำนายการประเมินลักษณะทั่วไปได้อย่างมีนัยสำคัญ และลักษณะของอาจารย์สามารถทำนายการประเมินลักษณะเฉพาะ และลักษณะทั่วไปได้แต่มีค่าสหสัมพันธ์พหุคูณต่ำ ลักษณะของอาจารย์พบว่ามีความสัมพันธ์กับการประเมินตนเองของอาจารย์ในทุกสาขา คือ ลักษณะที่เกี่ยวกับการกระตุ้นนักเรียน เช่น ความสนุกสนานในการสอนและความชอบในเนื้อหาวิชา จากการหาความสัมพันธ์ทั้งหมดนี้จะพบว่า การประเมินตนเองจะเป็นประโยชน์ในการแบ่งแยกลักษณะของอาจารย์ และช่วยให้มีการปรับปรุงตนเองด้วย

หลังจากนั้นอีกหนึ่งปี เอ็ม เจ ดันกิน และ บี เจ บิดเดิล (M.J. Dunkin and B.J. Biddle, 1974) ได้สำรวจงานวิจัยอีก 100 เรื่อง เกี่ยวกับการพฤติกรรมของครูที่สัมพันธ์กับการเรียนและทัศนคติของนักเรียน งานวิจัยเหล่านี้ส่วนมากเกี่ยวกับการศึกษาระบบภาคในชั้นเรียน การจัดและดำเนินการในชั้นเรียน เขาได้สรุปว่าสมรรถภาพที่สำคัญของครูที่มีประสิทธิภาพ คือ มีความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างราบรื่นและเหมาะสม ความสามารถที่จะชักจูงใจให้นักเรียนสนใจต่อกิจกรรมมีส่วนร่วมในการเรียนสามารถทำงานได้ตามล้าพังและมีระเบียบวินัยในตนเอง

มาร์ค เอ็ดเวิร์ด เดมยานอวิช (Mark Edward Demyanovich, 1986: 175-182) แห่งมหาวิทยาลัยเพนซิลวาเนีย ได้ทำการวิจัยเรื่อง การประเมินประสิทธิภาพของการประเมินตนเองในการพัฒนาการสอนของอาจารย์ในมหาวิทยาลัย เครื่องมือที่ใช้เป็นการบันทึกวิดีโอเทป โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาประสิทธิภาพของการสอนที่มีความสัมพันธ์กับการนำเสนอข้อมูลการสอน ซึ่งจะมีผลโดยตรงต่อความตั้งใจในการสอนตลอดจนลักษณะการสอนและการนำเสนอทางการสอนของตนเอง โดยกลุ่มตัวอย่างประชากรเป็นอาจารย์จากคณะต่าง ๆ 30 คน ในมหาวิทยาลัย เซาท์เวสเทิร์น (Southwestern) โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มทดลอง (Treatment Group) และกลุ่มควบคุม (Control Group) เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของการสอน และการใช้วิดีโอ

ที่มีผลโดยตรงต่อความตั้งใจในการสอนของอาจารย์ ซึ่งอาจารย์ในแต่ละคณะจะถูกบันทึกเทปเกี่ยวกับการสอนในชั้นเรียน 1 ชั้นเรียน จากนั้นกลุ่มประชากรจะถูกถามเพื่อแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความสามารถของพวกเขา การช่วยเหลือผู้เรียน และแนวทางการสังเกตพฤติกรรมในการสอนของตนเอง จากนั้นมีการบันทึกเทปการสอนในชั้นเรียน และสุดท้ายนำวิดีโอมาทบทวนเกี่ยวกับความสามารถในชั้นเรียน

ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า การสอนทันทีก่อนที่จะนำวิดีโอเทปมาเปิดดู เป็นสิ่งที่ช่วยให้กลุ่มประชากรได้แสดงความสนใจโดยตรงต่อลักษณะของการนำเสนอบทเรียนของตนเอง อย่างไรก็ตาม วิธีการนำเสนอการสอน ไม่ใช่ปัจจัยที่สำคัญ การใช้เวลาในการสอนมีผลต่อคะแนน ลักษณะทางการสอนตลอดรายวิชาของการสอนเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อพฤติกรรมการสอน ความวิตกกังวลสัมพันธ์กับกระบวนการให้ข้อมูลในวิดีโอเทป พบว่า ไม่มีความแตกต่างระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม และสุดท้าย ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญระหว่างกลุ่มทดลอง ต่อคะแนนการประเมินผลในการสอน

ในช่วงเวลานั้น ดี ซี เบอร์ลินเนอร์ และ ดับบลิว เจ ทิคุนอฟ (D.C. Berliner and W.J. Tikunoff, 1976) ได้ทดลองศึกษาสภาพการณ์ที่เป็นไปตามความเป็นจริงในห้องเรียน โดยเริ่มต้นให้ครูทดลองสอนตามรายการที่เขียนไว้ หลังจากนั้น ประเมินผลการเรียนของนักเรียน แล้วจึงจัดแบ่งครูออกเป็น 2 กลุ่ม ตามคะแนนที่นักเรียนสอบได้ โดยกำหนดให้กลุ่มที่นักเรียนสอบได้คะแนนดีเป็นครูที่มีประสิทธิภาพมากกว่า และครูในห้องที่นักเรียนสอบได้คะแนนต่ำเป็นครูที่มีประสิทธิภาพน้อยกว่า ในช่วงที่สอง เขากำหนดให้นักสังเกตพฤติกรรมเข้าไปสังเกตการสอนในห้องเรียน แล้วนำผลการสังเกตมาสรุปเป็นรายการพฤติกรรม และวิเคราะห์เป็นคุณลักษณะของครูที่มีประสิทธิภาพ และครูที่ไม่มีประสิทธิภาพ ได้ 21 รายการทั้งพฤติกรรมที่เป็นทางบวกและทางลบ แบ่งออกได้เป็น 4 ด้าน คือ

1. บรรยากาศในชั้นเรียน การที่ครูและนักเรียนมีส่วนร่วมกัน การให้ความร่วมมือซึ่งกันและกัน

2. การเรียนการสอน เช่น การตั้งใจสอน การจัดเวลาอย่างเหมาะสม การให้ความช่วยเหลือติดตามนักเรียน การตักเตือนนักเรียน

3. การควบคุมชั้นเรียน เช่น การปฏิบัติตามข้อตกลงที่กำหนดให้

อย่างสม่ำเสมอ

4. คุณลักษณะของครู เช่น การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
ความรู้ และความประพฤติกของครู

เรจินา แมคกรู วัตกินส์ (Regina McGrew Watkin, 1987: 136-142) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความสามารถในการสอบ การจัดการประเมินผล การประเมินตนเอง และสัมฤทธิ์ผลของนักเรียนที่วัดจากควมมีประสิทธิภาพของครู โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อที่จะอธิบายตัวทำนายความสามารถของครูในการอ่านและทางคณิตศาสตร์ในการประเมินทักษะทางการเรียนการสอน ตัวแปรของการทำนายประกอบไปด้วย การประเมินของผู้บริหาร การประเมินตนเองของครู กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเป็นครู 26 คน ผลการวิจัยพบว่า ไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญระหว่างความสามารถในการอ่านของครูกับการประเมินผลของผู้บริหาร ความสามารถทางคณิตศาสตร์ของครูกับการประเมินผลของผู้บริหาร ความสามารถในการอ่านของครูกับการประเมินตนเอง ความสามารถในการอ่านของครูกับผลสัมฤทธิ์ในการอ่านของนักเรียน และความสามารถทางคณิตศาสตร์ของครูกับความสามารถทางคณิตศาสตร์ของนักเรียน แต่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญของสิ่งต่อไปนี้ คือ การประเมินของผู้บริหารกับการประเมินตนเอง ผลสัมฤทธิ์ทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนกับการประเมินตนเองของครู ผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านของนักเรียนและผลสัมฤทธิ์ทางคณิตศาสตร์ และความสามารถทางการอ่านของครูและความสามารถทางคณิตศาสตร์ของครู